

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, fél-
évre 4 K, negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az ujságolvasásról.

Kedves esendőr bajtársunk, aki ráérő időben az árnyas kert padon, vagy a duruzsoló kályha mellett olyan nagy érdeklődéssel mélyedsz bele az örs ujságjának betűhalmazába: tünődél-e valaha csak egy pillanatig is azon, hogy vajjon barátodat vagy ellenségedet tartod-e kezében; érezted-e néha egy ujság, egy cikk elolvasása után, hogy mikor vált a lelked hasznára az, amit olvastál és mikor tört az egyéniséged, a gondolkodásod és egész lényed ellen egy láthatatlan erő, amely ellen küzdened kellett és amelyet úgy hívnak, hogy: a nyomtatott betű hatalma.

Ha érezted, olvass tovább. De ha nem, akkor tedd le egy pillanatra azt az ujságot és hallgass meg minket, mielőtt tovább olvasnád.

Tudod, ugyebár, hogy vannak emberek, akik valami megmagyarázhatatlan, csodálatos erő birtokában gondolataikat és akaratukat másokra tudják kényszeríteni. Elég egy tekintet ahhoz, hogy egy ilyen, szuggeráló erő birtokában levő ember téhetetlen bábokká és a maga vak eszközeivé tegyen másokat, akik azután gondolkodás nélkül hiszik és cselekszik azt, amit uruk parancsol.

Ilyen ereje van a nyomtatott betűnek is, de különösen az ujságnak. Az ujság az, amely naponta szuggerálja az emberek százezreit, terjeszti gondolatait és — szolgálja a maga céljait. Egy hír, egy mondat, sőt egy cím is elég ahhoz, hogy hangulatot keltsen és befolyásolja a „közvéleményt”, amelynek pedig csak szószólójául szereti magát feltüntetni. Amit a szuggerátor egy emberrel egy szempillantás alatt megtesz, ugyanazt teszi az ujság is az emberek százezreivel észrevétlenül akkor, amikor hónapokon, éveken keresztül, más-más szavakkal bár, ugyanazt ismétli: elhiteti velük, hogy minden igaz, amit ír, elnyomja az egyén önálló véleményét és reakényszeríti a magáét.

Napilapot mindenkinek olvasnia kell, aki az élet rohanásában nem akar lemaradni, de senkinek sem szabad kiszolgáltatnia magát annak, amit olvas. Magas intelligencia, az emberiség problémáinak biztos tudáson alapuló önálló felfogása és az e felfogásszülte elvek állhatatossága védelmet nyujtanak ugyan, de tökéletesen ezek sem mentesítenek az olvasmány befolyása alól: sokszor még a leg-

nagyobb elmék, a legönállóbb gondolkodásra született, az emberiség vezetésére hivatott emberek sem képesek magukat és gondolkodásukat a mások írásainak befolyásától függetleníteni. Mennyivel inkább ki van hát téve ennek a befolyásnak az, akinek az élet harcában nem adatott meg, hogy évtizedeket áldozzon a szellemi munkának, aki a maga tudnivágyó becsületes jóhiszeműségével készpénznek veszi sokszor egyetlen olvasmányának, az ujságnak minden szavát s nem veszi észre, hogy hol és mikor akarják félrevezetni.

Ha olyan törvényt lehetne hozni, hogy ujságot csak annak szabad írnia, aki őszintén és önzetlenül csak hazája és nemzete javát szolgálja, akkor nem kellene senkit féltetni az ujságtól. Csakhogy — sajnos — hány meg hány olyan ujság van, amely önző célokat követ, amely nem a nemzet egyetemét, hanem csak a maga kis érdekkörét szolgálja, amely nemzeti színnel ékesen, hazafias mezbe bujtatott szavakkal bódító mérget vet, hogy előkészítse a lelkek talaját a maga aratására. Humanizmus, pacifizmus, Páneurópa és a jó Isten tudná még mind felsorolni a veszedelmes jelszavak arzenálját, amelyekkel támadnak: ember legyen a talpán, aki bele nem szédiül. És ha elfordulunk tőlük, a másik oldalon ott látjuk a turáni átok tobzódását, a tiszteletreméltó cél méltatlan eszközét: a hazafias szét-húzást, Krisztus követői között a kereszt szent fájából faragott éket — ne vedd rossz néven, esendőr bajtársunk, ha az emberi jószágok és gonoszoknak ebben a rettenetes összevisszaságában az előljáród féltő szeretettel kivézi a kezedből az ujságot és azt adja oda Neked, amelyik megérdemli, hogy elolvasd.

Mi magyar esendőrök vagyunk, nem nemzetközi közegek. Mi csak a magyar hazát és csak a magyar nemzetet szolgáljuk, nemzetköziséget hirdető lapra nincs tehát szükségünk. Szellemünk hazafias és keresztény, de azért felette állunk minden pártnak, osztálynak és felekezetnek, ezekkel szemben tehát a teljes érdektelenség magaslatára kell emelkednünk. Nem politizálunk: nem korteskedünk a kormány mellett, de senki sem hangolhat minket ellene sem; az államhatalom reprezentánsait tiszteletben tartjuk, rendelkezéseiket készségesen teljesítjük s éles határt vonunk a jogos kritika és a féktelen izgatás között. A szabadkőműveseknek sem felejtettük még el az októberi forradalmat és Trianont. És végül — elsőnek kellett volna említenünk — az Államfő személyének kérdése sem probléma nekünk, amíg eskünk kötelez.

Ez a mi hitvallásunk. Nézd meg, vajjon az ujságodé is ez-e? Ha nem, dobd el és keress másikat, szíved szerint valót. Csak nyerni fogsz vele, hidd el nekünk.

A géppuska ismertetése és harea.

Irta: HAZAI IMRE százados,
géppuskás századparancsnok

(Befejező közlemény.)

A tüzterv keretén belül a géppuskások főképpen megsemmisítő és zárótűzre rendezkedjenek be és pedig úgy, hogy tűzük az előterepen szorosan egymásba fonódva feküdjön. Miután a tüzterv helyes felépítésének előfeltétele a tűzrendszer célszerű megszervezése, a zászlóaljban belül a zászlóaljparancsnok és a géppuskás századparancsnok első kötelessége a védőállás nagybani szemrevételezése után a következő: megállapítják az ellenséges megközelítés, majd a betörés legvalószínűbb irányait, azután azon helyeket, melyek oldalozó tűzhatást kívánnak s végül azon tereprészeket, melyeket a fenti okokból géppuska tűz alatt kell tartani. Ezek szem előtt tartásával kijelölik az egyes könnyű és nehéz gépek tűzelőállításait, gondosan ügyelve arra, hogy a gépek hatásukban egymást kiegészítsék. Ha ezen munkálatok befejezése után az előtérp bármely pontja tűz alá vehető, illetve, ha a fontosabb tereprészekre a parancsnok könnyűszerrel tudja irányítani több gép tűzét, akkor a tűzrendszer helyes. Ez a tűzrendszer oly tökéletes legyen (oldalozás, keresztűz, átlövés, hégzlövés), hogy ha az ellenség be is tör a főellenállási öv tűzhálózatába, ott a géppuskások részéről folyton erősödő tűzhatás fogadja.

A védőállást leplező, messze fekvő, előretolt állásokat a védő erősítse meg géppuskákkal, mert ezzel nemcsak azok ellenállóerejét fokozza, de leplezi a tulajdonképpeni erőelosztást is. Az előretolt állásban levő géppuskákat a parancsnok bőségesen lássa el lőszerrel s a málhásállatokat tartsa fedve a közelben. Tűzharcokra nézve általában ugyanazok érvényesek, mint utóvédállásban.

A tűzrendszer megszervezése után ki kell utalni az egyes géppuskák főfeladatát (lőirányok, célsávok) s meg kell határozni, mely géppuskák maradnak rejtett állásban, melyek fogják a tűzharcot már nagy

távolságon megkezdeni, melyek kapcsolódnak bele csak a kis távolságon s végül, melyek rendezkednek be közvetett irányzással a távöltűz leadására.

A tűzelőállítás elfoglalását mindig előzze meg a védőállás műszaki berendezése. Ennél a következőkre kell ügyelni. A tűzelőállást elsősorban a légi figyelés ellen burkolni kell és pedig burkolóhálókkal, sátorlappal, galyakkal stb. Ha ezzel készen vagyunk, következik a földi figyelés ellen az álcázás, majd a közvetlen kezelők részére a mélyített lövészgödrök kiemelése. A szakaszparancsnok és a rajparancsnok figyelőhelye ne legyen feltűnő helyen és semmiesetre se telepítsük ott, ahol egyes kötelekek részei már elhelyezést nyertek. Különös gonddal kell építeni a színlelt állásokat, melyek hasonlítanak az eredeti tűzelőálláshoz és valószínű helyen legyenek. A felfedezett és erősen lőtt tűzelőállást a géppuskásraj hagyja el és mint színlelt állást alkalmazza. A színlelt állás ne feküdjön oly közel a tűzelőálláshoz, hogy az arra irányított tűz a géppuskát is veszélyeztesse. A színlelt állásokat ajánlatos lesz az előtérp felülvizsgálni és ügyelni arra, hogy rejtésük csupán annyira legyen hiányos, hogy látcsóval még felfedezhetők legyenek. Alkalmazásukkal akkor érünk célt, ha időnként leplezés nélkül használjuk. A légi felderítést a burkoláson kívül különösen azzal nehezítjük meg, hogy a géppuska-fészkeket utak, faluszegély stb. mentén és lehetőleg árnyékban telepítjük. A figyelőhelyeket és az állásban tartott géppuskák löpadját álcázzuk, ha pedig nem használjuk, függönyözzük. Az előtérp letarolása lényegesen növeli a géppuskák tűzhatását; ennél szabály legyen minden eltávolítani, ami a figyelést nehezíti, a kilövést akadályozza és megkönnyíti az ellenség rejtőzését. Oldalozó vagy rejtett géppuska előtérpének letarolásánál óvatosan járjunk el, nehogy ezek a munkálatok a géppuskák állásának időelőtti felfedezését megkönnyítsék. Oldalozó tűzzel uralt előtérpészek letarolása inkább káros, mint hasznos. A letarolástól óvjuk meg azon tereprészeket, melyeket az ellenség gyülekezési helynek fog használni (bokrok, bokros csoportok, nádas parcellák, tanyák), de gondot kell fordítani arra, hogy ezek oldalozó tűz alá kerüljenek. Erdőben a tűzelőállítás előtt csak a bokrokat vágjuk ki körülbelül

A Horthy-hadsereg.*

*A mi hitünknel csak Isten erősebb
És legárvább népe Néki — mi vagyunk:
Nem hagyhat el apa üzőtt gyermeket,
Amíg hitünkkel mellette maradunk!
Óh, az nem lehet!...*

*Erős öklünkre forrad áldó keze
S ígéret földjére visz el a szava.
Ahol az unokák őse vért vetett
És megváltásra vár keservünk hada!...
Az csak így lehet!...*

*S unokáinknak mi — már nem beszélünk:
Mert a mi ajkunk akkorra néma lesz...
Beszél az Adria majd s a nagy hegyek!
„Erre járt dicsőn a Horthy-hadsereg...
— A Horthy-hadsereg!”...*

Bessenyi Kálmán.

* Válasz Székely (Nuszabek) Sándor ily című versére. — (Megjelent a Csendőrségi Lapok 1926. évi 18. számában.)

A lakkozott körmök.

Irta: SZABÓ JENŐ százados.

Néhaj Hajdu István ezredes tollából már közöltünk néhány jóízű történetet, melyek régi hadseregünk derűs napjait elevenítik fel. Régi, édes-bús, kacagtató apróságok ezek, amelyek derűs oldaláról mutatják be a katonai életet, valahogy közelebb hozzák lelkünkhöz a kaszárnyákat s megmelegítik a kaszárnyai élet ridegségét.

Igy van ez minden hadseregben. A németek világ-hírű hadseregében a katonai humornak külön irodalma van. Theo von Thorn humoros katonai történeti közzismertek. Az olasz „caporale” kedvenc alakja az olasz

hadseregnek, sőt itt bekapcsolódnak a carabinieri, az olasz csendőrök is és se szeri, se száma a közszájon forgó derűs eseményeknek.

Nálunk a magyar csendőrségben is volt és van sok apróság, amely a csendőrélettel kapcsolatos, jellemző, tanulságos, ha néha mosolyt is csal az ember ajkára. Kár volna, ha ezek a történetek feledésbe merülnének, hiszen belőlünk nőttek ki, hozzájuk tartoznak, mint a melegség a nap sugaraihoz.

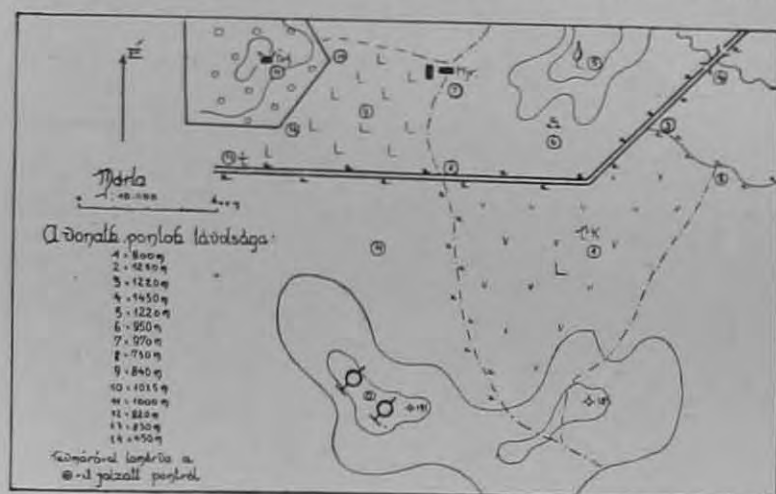
A csendőrt mindig komolynak látjuk. Így van ez jól... de ki tagadhatja, hogy nem illik néha a mosoly is a kemény, napbarnította csendőrchoz.

Össze szeretnők gyűjteni ezeket az apróságokat. Azért közöljük ezt is. Ha tud valaki — és bizonyára sokan tudnak — hasonló, akár régebbi, akár újabb, vidám történeteket, vesse pár sorban papírra és küldje be nekünk. Szerk.

Lopatik el... lopatikel-lopatikel... Jóságos Uristen, mi az, hogy lopatik el?... Süle Péter próbacsendőr, aki a Btk. 336. §-ának megemésztésébe fogott, morfondirozott így magában, fel és alá járva a tágas laktanyaudvaron s törölgetve verejtékes homlokát. Sehogy sem tudott megbarátkozni a szenvedő igealakokkal. Szegény Süle izzadt s a szó szoros értelemben szenvedett. Félve került az udvaron sürgő-forgó őrsparancsnokának, Markos János őrmesternek a tekintetét, aki megparancsolta, hogy ha török, ha szakad, estére tudnia kell az egyszerű és minősített lopás paragrafusait, mert S... ezredes úr szemlére érkezik...

Igaz ugyan, hogy Süle Péter mindössze néhány hetes csendőr volt és az iskolából csak pár napra vezényelték ki az őrs megerősítésére, de hát azért nem lehetett az őrs becsületét egy „vezényelt” miatt tönkretenni... Mert az már egyszer szent igaz, hogy ha a szemle valahol nem sikerül (tanum rá minden őrsparancsnok), akkor annak mindig a vezényelték az okai... Ha azután az illető még ráadásul próbacsendőr is... hát ez kész veszedelem.

100–1500 m.-ig, azon túl pedig csupán egyes irányokba vezetett nyiladékokkal ritkítsuk az erdőt. A lőtávolságokat a terepen jelöljük meg és pedig úgy, hogy a fák, házak oldalát jelekkel látjuk el. Ugyanezt a célt szolgálja még boglyák átrakása, bokrok telepítése, földhányás stb. Ezen munkálatoknál nagyon ügyelni kell arra, hogy magukra ne vonják az ellenség figyelmét. A lőtávolságok megállapítása végett a szembe-ötölő tereptárgyakat (hidak, facsoportok, utak stb.) le kell mérni és vázlatra fektetni. A harc későbbi



46. ábra: Védőállásban lévő géppuskás szakasz távolsági vázlat a vonatkozási pontokkal.

folyamán ez a vázlat értékes segítséget nyújt a géppuskás rajparancsnoknak. Ily vázlatok birtokában a puskás kötelékek a terep bármely pontjára a géppuska tüzet a vonatkozási pont bemozdásával kéri.

Ha a tüzelőállás kész, akkor a géppuska, továbbá a rajparancsnok, az irányzó és az első kezelő részére óvhelyet kell keresni, illetve építeni és csak ha ez megvan, a többi kezelőnek. Kúszó árkot csak akkor építünk, ha erre a lőszerpótlás megkönnyítése kényszer-

Egyébként Süle Péter igen értelmes embernek látszott, mert tettem azt, arra a rejtelmes kérdésre, hogy: „Mi várható el méltán minden csendőrtől?” — fennakadás nélkül reávérgta, hogy: „Minden csendőrtől méltán elvárható, hogy magát zsebórával és pesétnyomóval lássa el s azokat szolgálatba mindig magával vigye” — ami mindenestre nagy készségre vall s egyben azt is bizonyítja, hogy az Általános Szolgálati Határozványok berkeiben is otthonos s így bizakodással veheti fel a harcot a másnapi nagy küzdelemben... Mert a küzdelem nehézségét ígérkezett... Az ezredes úr először jön az őrsre, tehát az őrs jöhrnévéről van szó.

Természetesen, a feltétlen siker biztosítása érdekében a legegyszerűbb megoldás lett volna a próbacsendőrt és Jávör Elek csendőrt, aki hadilábon állott minden rendű és rangú paragrafussal, hirtelen kivezenyelné a rendes szolgálatba. Vékony Pál csendőrt pedig, aki az ő 83 kilójával élő tiltakozás volt öröklött nevével szemben s aki, amikor már semminemű fogókúra nem használt, hogy bajtársai csipdelődéseitől megszabaduljon, a belügyminiszter úrtól névváltoztatásra kért engedélyt, egyszerűen 16 órai eltávozás engedélyezésével szemlén kívüli állapotba helyezni...

Sajnos azonban, ezt a kitünő megoldást kiütötte az ezredes úr a minden hájjal megkent őrsparancsnok kezéből, amennyiben megtáviratozta, hogy szemlére érkezik és mindenki legyen odahaza. Így nem volt más hátra, mint menteni, amit csak menteni lehet...

A sürgöny érkezése óta mozgósítva lett az egész laktanya. Az öreg őrsfőzőnő egy másik fogatlan vénasszonnyal már alig lélegzett a sok sűrűlástól.

Estére készen voltak. A padláson gyertyavilág mellett szedték le a lengő pókhálókat s a pincében levő meszes esztréket is tisztára súrolták. Csak a sertésóllal nem lettek készen. Az szalmafedelű volt s nem volt tanácsos égő gyertyával a közelébe menni, annál is inkább, mert benne lakott a közigazdálkodás hatalmas, göndörszórú anyakocúja, a Kincs. Ez hát reggelre maradt. Az ezredes úr úgy sem igen érkezik meg

rit. A kezelők távolságánál mérvadó, hogy egymás szavát harci zajban is hallják s hogy egy tüzéségi lövedék egyszerre két kezelőt ne veszélyeztessen (10 m.). Törekedni kell arra, hogy a kezelők mielőbb állva kezelhessék a géppuskát, tehát a lövésződröket álló lövészek számára ki kell mélyíteni. Akadályok telepítésénél tartuk szem előtt, hogy csak az az akadály ér valamit, melyet a géppuskák tűz alatt tudnak tartani. Az akadály különben csak késlelteti az ellenséget, de nem tartja fel.

Tűzterv megalkotásánál ügyeljünk arra, hogy a géppuskák tűzhatása az összes lehetséges támadási irányokba, betörési pontokra összpontosítható legyen s hogy a tervszerű ellenlökemnek ne nélkülözzék a géppuskák megsemmisítő tűzoltalmát. Ugyancsak tekintettel kell lenni arra is, hogy úgy a mesterséges, mint a természetes akadályok (folyó- és állóvizek, mocsaras területek, falak, sövények és kerítések, sziklás, meredek tereprészek) oldalozva legyenek.

A géppuskákat a századparancsnok oly tereprészekre helyezze el, honnan azok a fontos támadási irányokat és betörési helyeket a közepes távolságon belül (800 m.) pásztázni és oldalozni tudják. A géppuskátú különösen eredményes lesz, ha az oly irányokban is hat, melyeket a főellenállási övből hatásosan pásztázni nem lehet.

A géppuskák mélységi tagozása olyan legyen, hogy a védő az ellenség betörését a főellenállási öv mélyében bárhol, a hégag és átlövés alkalmazásával elértesse: ezt azzal könnyítjük meg, hogy a géppuskákat szabálytalanul, jól rejtett fészkekben helyezzük el. A hátsó állások használata különösen éjjel sok előnyvel jár, mert megnehezíti az ellenséges tüzéség munkáját s az ellenséget a géppuskák számát illetőleg tévedésbe ejti.

A géppuskafészek telepítésénél igyekezzünk minél több géppuskát oldalozó állásban elhelyezni, mert ez által azok oly helyekre is tudnak hatni, hová a tüzéség és az aknavetőök biztonsági okokból nem tüzelhetnek. A géppuskák oldalozása által pásztázott terület különösen nagy lesz akkor, ha a géppuska tüzelő állás

7 óra előtt s lesz még idő rendbeszedni a sertésóll tájékát.

Lefekvés előtt még Markos őrmester rövid vizsgát tartott Süle Péter próbacsendőrről és sikerült tisztázni a „lopatic el” fogás kérdését is. Szegény Süle még sem tudott nyugodtan aludni. Izgatottan forgolódott ágyában s a mellette horkoló Vékony csendőr nagy bosszúságára álmában hangosan ismételte: „holttesten lévő tárgy lopatickel... lopatickel”...

Másnap a felkelő nap sugarai ébren találták az egész őrsöt. Markos őrmester együtt mosolygott a napsugarakkal a ragyogó tisztaságon. Az álló ruhafogasokra aggatott dolmányok és tollaskalapok kint szellőztek az udvaron s a nap egy-egy felhődarabbal el-eltakarta arcát szégyenében ennyi ragyogás láttára...

Mintha Süle próbacsendőrből is visszatért volna a lélek. Bizakodó mosollyal szorongatta hóna alatt a félelmes Büntetőörvénykönyvet s egy csendes sarok után nézelődött, hol még egyszer végigsimogathatná szemével az óminózus paragrafusokat. Az őrsparancsnok azonban ráfordult, hogy tegye le a könyvet, mert ha még most is tanulni akar, akkor semmit sem fog tudni. Sokkal okosabb lesz, ha rendbeszedi a sertésóllat...

Süle Péter munkához látott. A kocát kiengedte az óllból... aztán szépen kitisztította és friss alommal szórta tele. A munka becsületére váltott. Azonban... éppen jelenteni akarta, hogy kész van, amikor iszonyú káromkodást hallott a konyha felől. Odanéz és látja, hogy az „öreg” dühtől tajtékozva áll a koca mellett és szedte-vettézik a főzőnővel. Rövidesen kitünt, hogy a sertés nagyfokú tisztátalansága hozta ki ennyire a sodrából...

Bizony ez nagy baj volt. Az őrs szemefénye a „Kincs” ugyanis nem igen örült a nap sugarainak s a szemlével nem sokat törődve, a nyitva felejtett laktanya kapun kioldalgott s a közelben fekvő pocsolyában egy alapos reggeli fürdőt vett. Ugy festett... hogy is mondjam, mint egy igazi disznó... Persze, me-

és az oldalozott terület között a magassági különbség nem nagy. Ez okból sík vagy gyengén hullámos terepen a géppuskatűz fizikai hatása semmiféle más tűzgép hatásával össze nem hasonlítható. Az oldalozó géppuskákat ügyes földmunkával az ellenség megfigyelése alól könnyen kivonhatjuk, különösen akkor, ha a tűzloállást úgy választjuk meg, hogy abból a géppuska arctűzet egyáltalában nem tud leadni. Egy parancsnok se mulassza el oldalozó géppuskáit oly váltoállások kiemelése utasítani, melyek arctűz leadására alkalmasak. Ezzel lényegesen megkönnyítjük a tűzterv betartását. Hiba lenne az összes géppuskákat oldalozásra beállítani s a tűzrendszert teljesen az oldalozó tűzhatásra alkalmazni, mert széles sávban végrehajtott ellenséges arctámadás esetén a géppuskák érhető okokból tűzüket arcba helyezik át s ezzel az egész tűzterv felborul.

Az ellenség tűzzel való rajtaütésére vannak hivatva a rejtett géppuskák, melyek a terep ügyes kihasználásával tűzelő állásukban mindaddig rejtve meghúzódnak, amíg az ellenség az előterep ama részét el nem érte, melyet azoknak tűz alá kell venni. Rejtett géppuskák telepítése igen meg fogja nehezíteni az ellenség ama szándékát, hogy a védő tűzrendszerébe bepillantást nyerjen.

A támadás megindulásakor rendszerint azok a géppuskák kezdik meg a tüzet, melyek fedett állásban közvetett irányzásra vannak berendezve. Tűzükkel az ellenséget már nagy távolságon (25 km.) felfejlődésre és a terep alapos kihasználására kényszerítik s így a támadót előrehaladásában késleltetik. Ezután egyenként beleavatkoznak a tűzharcba az arctűzre beállított géppuskák, majd az oldalozó géppuskák s végül a rejtett géppuskák. Vagyis helyes tűzterv mellett a géppuska-tűznek a támadó távolságának csökkenésével mindig erősebbnek kell lenni s a tetőpontját akkor éri el, mikor az ellenséges roham megindul. (Még ilyenkor is lesznek a főellenállási öv mélyében egyes géppuskák, melyek hallgatnak.) A géppuskák alkalmazásának teljes félreismerése alapján lehet csak megérteni, hogy a védő géppuskái a támadás megindulásának pillanatában teljes számban megnyitják a tüzet.

gint szegény Süle szorult, hogy miért nem vigyázott jobban...

— Egy fél óra múlva olyan legyen ez a disznó, mint Szagos Pista Jézus nevenapján! megértette? — dörögött az őrsparancsnok...

Süle Péter ingre vetkőzve, szappannal és egy súroló kefével munkához látott s a kút mellett pár perc alatt ragyogó tisztává varázsolta a visítva fegyelmetlenkedő sertést...

Amikor bement a legénységi szobába, a parancs végrehajtását jelenteni, épp az ágyak vasrészeinek lakkozását fejezték be. Az őrsparancsnok tudomásul vette a jelentést s azt mondta, hogy mindjárt meggyőződik a munkájáról... Addig is öltözzenek díszbe, mert mindjárt hét óra.

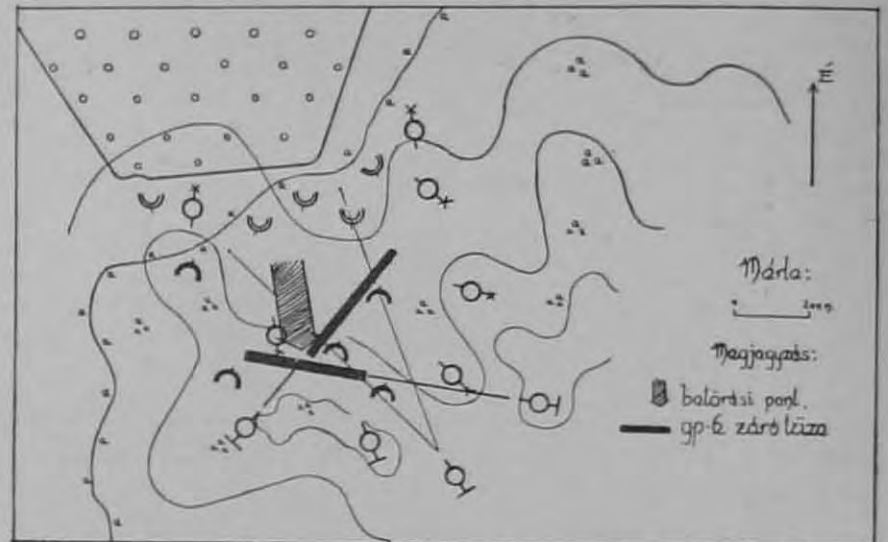
Pár perc múlva azzal jött vissza Süléhez, hogy rendben volna minden, de a sertés körmei nem elég tiszták... Vegyen egy darab rongyot és törölgesse le... Erre bement a lakásába, hogy ő is átöltözködjék.

Süle Péter az egyik ágyszélén egy összegöngyölt rongydarabot látott, azt magához vette és ment az ólba, hogy rendbehozza a konstátált hiányokat. Kincset nem mert kiengedni, így hát bebújt az ólba... Ahogy kibontja a rongyot, látja, hogy lakk van benne... Nem teketóriázott sokat... Bekente a disznó körmeit fekete vaslakkal... Csak úgy ragyogtak a körmei. S aztán, mint aki igen jól elvégezte munkáját, nyugodt lelkiismerettel ment átöltözködni...

A szemlénél nem volt semmi különösebb baj, de az öreg Markos őrmestert, majd megütötte a guta, mikor az ólból kiengedett „Kincs” lakkozott körmeit ragyogni látta a délelőtti napfényben... S... ezredes úr a fejét esőválvá dörmögött valamit magában, de... a mennykő-esapás ezúttal elmaradt... Azaz, hogy mégsem egészen. A szemlejegyzőkönyvbe ugyanis azt írta be, hogy: „... az egész őrsön a legtisztább a disznó!” ...

Mikor pedig Süle próbacsendőrt visszavezényelték végre a tanostályaiba, Markos őrmester 10 koronát adott örömeiben Szent Antálnak...

A védő géppuskáinak tüzet a roham pillanatától kezdve főképpen a zárótűz kiváltására alkalmazza. A géppuska a zárótűz legbiztosabb fegyvere, mivel a puska kötelekek közelében elhelyezve, azokkal az összeköttetés mindig és megbízhatóan fenttartható: tüze másodpercek alatt a támadási sáv bármely pontjára ráfektethető s annak fizikai és erkölcsi hatása oly erős, hogy a támadást a legtöbb esetben megakasztja. A zárótűz hatását azzal növelhetjük, hogy a tartós géppuska zárótűz által lefektetett ellenséget a szomszédos géppuskák megsemmisítő tűz alá veszik. Ennek alkalmazására különösen csábítani fognak azok a betörési pontok, melyek felé a támadó részek erős tömörülése észlelhető.



47. ábra: A főellenállási övbe betört támadó lefogása és megsemmisítése géppuskatűzzel.

A tartalékhoz beosztott és a zászlóalj parancsnok rendelkezésére visszatartott géppuskák a tüzet már nagy távolságra nyissák meg. Oly rejtett géppuskákat, melyek az állásváltásokat fedve végre tudják hajtani, a védőkörlet parancsnoka használja fel közvetett irányzással zavaró tűz leadására azon megfigyeléssel, hogy mihelyt az ellenség támadása a közepes lőtávolságot elérte, eredeti rejtett állásukba újra térjenek vissza. A géppuskák tűzhatása a védelem elvének megfelelő lesz akkor, ha annak helyes irányítása a támadást a legelől lévő fészkek előtt holtpontra juttatja. Azok a géppuskák, melyek az ellenséges támadás által némesen érintve, feküdjenek rá tűzükkel az ellenséges gépekre s igyekezzenek azok működését megbénítani. Ha az ellenség egyes részei betörtek, ezek befészkelődését a géppuskák legerősebb összpontosított tűzzel akadályozzák meg.

A védőnek a betört ellenséges részek ellen indított ellenlökeme csak akkor fog sikerülni, ha ezt az arra hivatott géppuskák oldalozó tüze támogatja. Erre már a tűzterv megalkotásánál gondolni kell úgy, hogy a tartalék ellenlökemeinek megindulása gépiesen váltsa ki a géppuskák tűztámogatását. A végrehajtás sikere mindig a tervszerű előkészültség mérvétől függ.

Az egyes géppuskák feladata, löiránya, tűzmegnyitásának időpontja úgy legyen szabályozva, hogy a géppuskák célzott tüze sötétben és ködben is érvényesüljön (lásd: berendezkedés éjjeli lövészethez).

Erős tűzérési romboló vagy megsemmisítő tűzben a géppuskákat fedezékbe vagy az óvóhelyre kell vinni, illetve állást változtatni (váltó állások alkalmazása). A géppuska mellett egy kezelő maradjon, a többi fedezékben vagy az óvóhelyeken tartózkodjék. Helyüket a géppuska mellett akkor foglalják el, amikor az ellenség a tűzérési tüzet hátra helyezi.

Az egyes géppuskák fészkeikben a végsőkig tartanak ki s felállítási helyüket még az esetben se hagyják el, ha az ellenség az oldalukba vagy a hátukba jutott. Visszavonulásuk csak akkor indokolt, ha az ellenlökemek nem sikerültek.

9. Allásharc.

A harcoló felek erőviszonyainak átmeneti kiegyenlítődése az arcvonalak túlságosan meghosszabbodása — melyek végeredményében a döntésre való törekvésnek meggyengülését jelentik — úgy a védőt, mint a táma-

dót a hadműveleti ténykedés szüneteltetésére kényszerítik. A vezető azonban a harcászati cselekvés szabadságát nem adja fel, hanem erőt és anyagot gyűjtve a további hadműveletekhez, az ellenséget tüzével és vállalkozásaival állandóan zavarja s igyekszik az ellenséget megakadályozni abban, hogy egy későbbi támadáshoz alaposan felkészülhessen.

Az „állásharcra” azok az irányelvek, melyeket a „Védelem-mozgóharcban” fejezet tartalmaz, teljes egészében érvényesek. A tűzrendszerre, a tűztervre, a tűzvezetésre vonatkozó határozványok az alábbiak mértékében azonban kiegészítésre szorulnak azon megjegyzéssel, hogy állásharcban a védő ellenállása és harctevékenysége kifejezetten a tüzgépeken nyugszik.

Az állásharc kezdetén a mélyen tagozott védelmi rendszer műszaki berendezését a géppuskák vannak hivatva biztosítani. Mivel ezek a munkálatok éjjel folynak, már most fokozott jelentősége van a géppuskák éjjeli lövésének. A géppuskák részére a beton állások nem célszerűek; ehelyett inkább elégedjen meg a védő a jól rejtett fészkekkel, melyeket különösen a légi figyelés ellen a legtökéletesebben kell burkolni és óvakodni attól, hogy földhányás, kitaposott út stb. a géppuskafészkek helyét elárulja. A védőkörlet parancsnoka mielőbb adja ki alparancsnokainak vázlat alakjában a „védelmi tervet”, mely grafikusán ábrázolva tartalmazza a lehetséges betörési irányokat, azok semlegesítését tüzzel és lökeróval, az ellenlökemek irányát és támogatását, szomszéd részek reteszelését stb. Ez a védelmi terv különösen nagy hasznára van a fölváltó csapatnak, mely rendszerint rövid tájékozódás után kerül teljesen ismeretlen viszonyok közé. A védelmi tervet az összes alparancsnokok oly behatóan ismerjék, hogy őket az ellenség bármely irányú támadása se lepje meg. A védelmi terven belül reá jutó teendőket a védőkörlet minden egyes embere iskolázás útján teljesen ismerje.

A géppuskákat önállóan helyezük el a fészkekbe, ami azzal az előnnyel jár, hogy a kezelők nyugodtan tudják kiszolgálni a géppuskát és hogy harctevékenységet nem befolyásolja annyira a puskás fészkek-nél időnként fellángoló közelharc. Elhelyezésükre mérvadó legyen az is, hogy a valószínű betörési pontok (a védelmi rendszernek a terepalakulat következtében puha pontjai) több géppuska összpontosított tüze alatt feküdjenek. Az akadályokat úgy kell vezetni a főellenállási vonal előtt, hogy azoknak az ellenség felé eső szegélye géppuskákkal oldalozva legyen.

A géppuskás parancsnokok általában azon parancsnokok közelében tartózkodjanak, akinek alá vannak rendelve.

A védőállás veszélyeztetett részére az előljáró parancsnok gyakran irányít eddig tartalékban, vagy másutt alkalmazásban volt géppuskás-szakaszokat. Ily esetben nagy súlyt helyezünk a szakasz- és rajparancsnokok tájékoztatására.

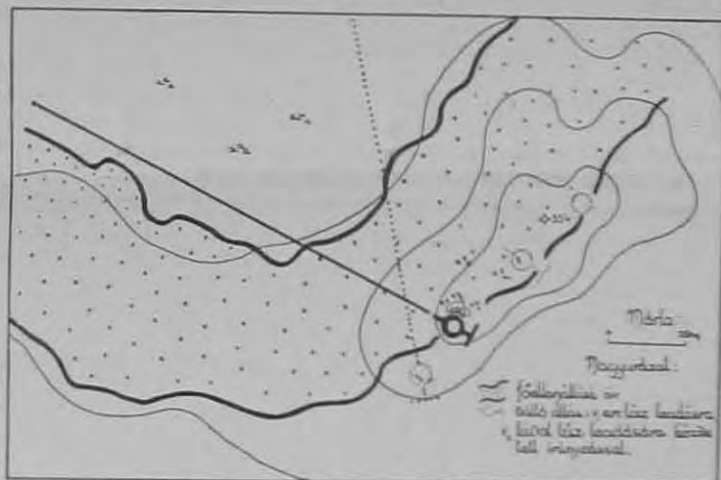
Váltoállások sűrű használata állásharcban a géppuskák eredményes tűzhatásának alapja. Még nyugodt viszonyok között is a géppuskák egy része ily állásokban fog berendezkedni a zavaró tűz leadására.

A figyelő szolgálat úgy legyen megszervezve, hogy az ellenséges támadást már megindulása pillanatában a figyelők észrevegyék s ezt azonnal kövesse a géppuskák tüzeinek megnyitása. Sok esetben már itt eldől a támadás sorsa. A kezelők felriasztására minden géppuskánál az erre a célra szolgáló eszközök meglegyenek (sziréna, acélsín stb.). A figyelő az előterep ama részét, amely neki mint tüzelősáv ki lett utalva, szabadszettel való látás útján állandóan ellenőrizze s a látésövet csak akkor használja, ha észlelésre szabadszettel hiányos, illetve ha a távolság nagy. Éjjel és szürkületben a látésó igen jó szolgálatot tesz. Különösen terjedjen ki figyelme az ellenség erődítéseinek szemmel tartására. Ha e tekintetben változást észlelt, azt azonnal jelentse. A figyelő szolgálat fáradtságos volta dacára az eredmény rendszerint kevés lesz, miután az ellenség rejtőzésre szintén nagy gondot fordít, gépei csak a tűz megnyitása pillanatában lesznek felkutathatók, lövészei pajzs mögül tüzelnek, minden mozgást fedve hajt végre.

Állásharcban oly célok, melyek géppuska tüzet kívánnak, ritkán mutatkoznak. De ettől eltekintve is mindig meg kell fontolni, hogy az elérhető tűzhatás

főler-e azon hátránnyal, melyet a tüzelőállás elárulása jelent. A géppuskák nappal az ellenség oldalán a legcsekélyebb mozgást is tüzzel akadályozzák meg. A túlkorai és általános tüzmegegyítés a már megmondottakon kívül azon hátránnyal is jár, hogy a géppuskák az ellenséges tüzérési tüznek még a roham előtt áldozatul esnek.

A géppuskatűz hálás céljai lesznek: figyelőhelyek, rosszul álcázott közlekedési vonalak, az ellenség könnyű gépei stb. Általában az egyes lövéseket, eltekintve attól, hogy hatásuk csekély, már csak azért sem alkalmazzuk, mert gyakorlott fül különbséget tud tenni a puská és a géppuska lövés hangja között, a legkisebb távolságon pedig (100 m.) tisztán kivehető a töltő emelő rácsapódása a mellő utközöre. A géppuskák részére mindig hálás célok lesznek a szökő csoportok, továbbá az ellenségnek ama részei, melyek a megtámadott fészkek és akadályok előtt össztorlódhatnak. Leküzdésükre legmegfelelőbb a ponttűz, nyitott szoriték. A géppuskák egyrésze arcütet, a zöme pedig oldalozó tüzet fog leadni a támadóra. Az arcütésre berendezkedett géppuskák vízszintes szórótűzűket úgy vezessék, hogy a tűz alá velt célban a lövedékek sűrűn feküdjenek. Az oldalozó géppuskák irányzóinak figyelme terjedjen ki arra is, hogy az oldalozott terület sűrűn legyen pásztázva, tehát ha a tüzelőállás ennél magasabban fekszik, a függőleges szórás lassabban vezessék, mivel az egyes lövedékek pásztázott tere csökken, ugyanez az eset áll fenn akkor is, ha a terep a célnál emelkedik. Az oldalozó géppuskák előnye a nagy fizikai és erkölcsi hatás mellett még abban is rejlik, hogy ha az ily géppuskákat ügyesen telepítjük és álcázzuk, az ellenség arcirányból igen nehezen tudja felfedezni.



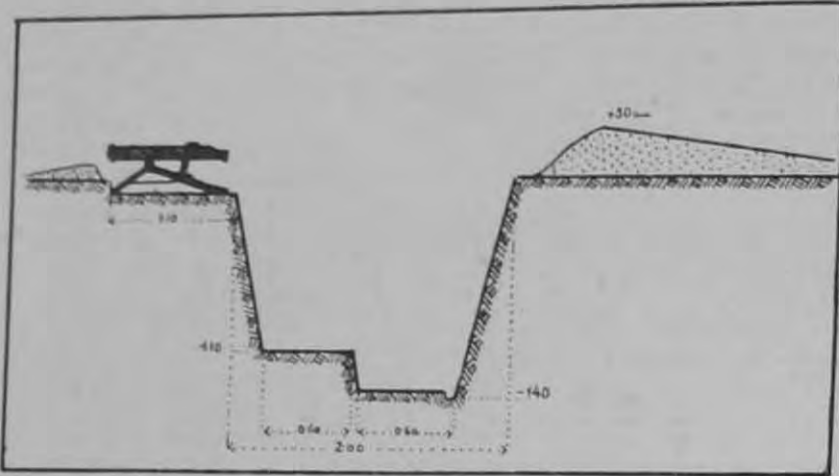
48. ábra: Rejtett géppuska oldalozó állásban.

A közvetett irányzással való tüzelést állásharcban sűrűn alkalmazzuk; különösen pedig ott, ahol az ellenség fölényes tüzérsséggel rendelkezik. A géppuskák tüzeit zavartalanul tudják vezetni, felkutatásuk igen nehéz, hatásuk jó megfigyelés mellett ugyanaz, mint a közvetlen irányzással való tüzelésnél. A közvetett irányzás amellet lehetővé teszi a legnagyobb lőtávolság kihasználását.

A géppuskák tűzvezetése állásharcban, főképen azok egymástól való távolsága következtében, igen nehéz. Emiatt úgy védelemben, mint állásharcban a géppuskákat rajonként alkalmazzuk, alárendelve őket azon száznak, melynek körletében elhelyezést nyertek. Ott azonban, ahol azonos feladat megoldására több géppuska nyer alkalmazást, helyezük ezeket közös parancsnokság alá. A géppuskás rajparancsnokokat a tűzterv alapján a tűznemeket, a tüzelési módokat és a tüzmegegyítés időpontját illetőleg a szakaszparancsnok behatóan oktassa ki. Ennek ellenőrzésére nyugodt viszonyok között is tartson a géppuskás szakaszparancsnok időnként géppuskáival tűzvezetési gyakorlatokat.

Támadás esetén a védő ne bizza magát teljesen a tüzérsség és az aknavető tüzeire, hanem legyen tudatában annak, hogy a kis és a legkisebb távolságon a támadás visszautasítása főleg a géppuskák feladata lesz. A védőkörlet megszálló osztagainak felváltása ne

jelentse az ennek alárendelt géppuskás szakaszok egyidejű felváltását is. Legalább egynapos eltolódás mindig indokolt lesz. A leváltás csak akkor történhetik meg, ha a fölváltó géppuskás szakaszok feladatukról behatóan tájékozva vannak és a kezelő legénység teendőit teljesen ismeri. A felváltó géppuskás szakasz



49. ábra: A mélyített lövészgödör géppuskák számára.

teljes egészében vegye át a meglévő rendszabályokat s azon, ha szükségét látja, csak a helyzet teljes ismerése után változtasson.

10. Visszavonulás.

A harc félbeszakítása után a küzdők visszavonása gondos előkészületet igényel. Törekedni kell arra, hogy a leválás az ellenségre úgy történjék, hogy az arról tudomást ne szerezzen. Mindennél fontosabb lesz a tűz folytonosságának a megóvása, annak erőteljes táplálása, hogy a támadó megtévesztése teljes sikerrel járjon. Ez elsősorban a géppuskák feladata. A géppuskák a gyalogságot erőteljes tűzzel támogassák a harc félbeszakítást megelőző haremózzanatban s legyenek különös tekintettel a szomszéd osztagokra, melyeknek harcába mindenkor avatkozzanak be oldalozó tüzükkel.

A csapat zömének távozása után a visszahagyott gyenge erőket géppuskákkal alaposan erősítsük meg s gondoskodni kell arról, hogy löszerrel bőségesen el legyenek látva.

A géppuskák főleg zavaró tüzet adnak le már a legnagyobb távolságra. Kisebb biztosító részek (egy lövészraj) beosztása a géppuskás szakasz tevékenységét tetemesen megkönnyíti.

A géppuska feladata visszavonulásban az ellenséget tűzzel feltartani és a visszavonuló puskákötélékeknek megkönnyíteni a hátsó felvételi állás mielőbbi sima elérését. Az első lépcsőben lévő géppuskák ezért a végsőkig tartanak ki s feladatukat önfeláldozóan oldják meg. Túlerős ellenséges nyomásra csak fokozatosan engedjenek s az előre kiszemelt hátsóbb állásokba lépcsőzetesen visszavonulva, az ellenség üldözését tartós tűzzel nehezítsék meg.

Ajánlatos a géppuskák egyrészét a visszavonulás megkezdése előtt hátsóbb állásokba rendelni s ezáltal lehetővé tenni, hogy az elől maradt géppuskák lépcsőzetes hátrahozása a már előre megállapított tüzelőállásokban ne nélkülözze a tűzoltalmat.

Elsősorban az ellenség ama részeit kell tűz alá venni, melyek a támadás folyamán legjobban tért nyertek, illetve az üldözés bevezetésére kedvezőbb előfeltételekkel (kis távolságon lévő gépekkel jól felszerelt osztagok) bírnak.

Az egyes géppuskás rajoknak adott nagyfokú öállóság, különösen a tűzvezetés tekintetében, azok hatásos működését megkönnyíti. A géppuskák haremódorát az észrevétlen, gyors állásváltoztatás, majd a tűz újbóli megnyitása nem sejtett irányból, jellemezze. Különösen a rendezetlenül üldözött ellenséges részeket, hidakat, utakat, helységkijáratokat vegyék erős tűz alá.

Az egyes géppuskák visszavonulásánál először a kezelők mennek hátra és utóljára a géppuskák. Nehéz helyzetben először a géppuskák visszavételéről kell gondoskodni; ezt a kezelők karabélytüzzel könnyítsék meg. Általában fokozott tüzerő gyors mozgékonyasággal párosuljon.

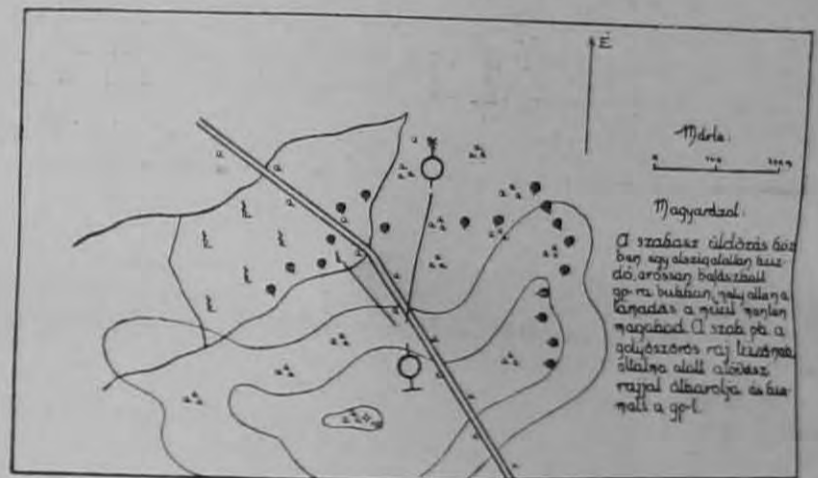
11. Géppuskák leküzdése a gyalogság által.

A terepen jól rejtőzött, kis célt mutató géppuska leküzdése, főképen a tüzéség, a kíséző löveg és az aknavető feladata. Több géppuska összpontosított tüze 1500 méteren belül szintén eredményes lesz, a becsapódások jól megfigyelhetők.

Nehéz gépek hiányában az eljárás a következő: több raj a géppuskát vezetett tűzzel összpontosított tűz alá veszi s a csatárok lehető kis célt mutatva, igyekezzenek a géppuskát 2–300 méterig megközelíteni, melyhez a golyószórók nyújtanak tűzoltalmat. Egy-egy rohamfélraj a géppuskát átkarolólag megtámadja, a terep ügyes kihasználásával annak közelébe férkőzik és megrohamozza.

Ha a géppuskát arcban a lövészfélrajok emberei kötik le, ezek egymástól oly távol legyenek (10–20 méter), hogy a géppuska szórótüzzel őket ne lőhesse. A támadást a legnagyobb gyorsaság jellemezze, mert ha ez hiányzik, továbbá, ha a rejtőzés nem kiadós, a terepkihasználás pedig felületes, a támadó csatárok előremozgása lehetetlen. A géppuskatűzhatás csökkentésére, ha a terep a fedett megközelítésnek nem kedvez, a fásasztó, de hálás lassú előreküzdéshez kell folyamodni.

A szökeléseket rendszertelenség és a géppuskáktól való távolság figyelembevétele jellemezze. A csatárok a szökelésre a tűzszüneteket azonnal használják ki, viszont kerüljék azt hosszabb tűzszünetek után. A kúszás csak akkor ajánlatos, ha a csatárt a növényzet teljesen fedi. Keskeny kiterjedésben arcban még erős osztagok támadása sem fog sikerrel járni.



50. ábra: Géppuska leküzdése egy golyószórós és egy lövész raj által.

12. Géppuskák különleges alkalmazása.

a) *Lovasság ellen:* Egyes géppuskák is nagy hatást érhetnek el. A lovasságot, hogy az tűzharchoz lóról ne szállhasson, a géppuskák engedjék egész közel, 3–400 m-re s a tüzet akkor rajtaütésszerűen nyissák meg. Ezt a pillanatot a géppuskák rejtett felállításban várják ki.

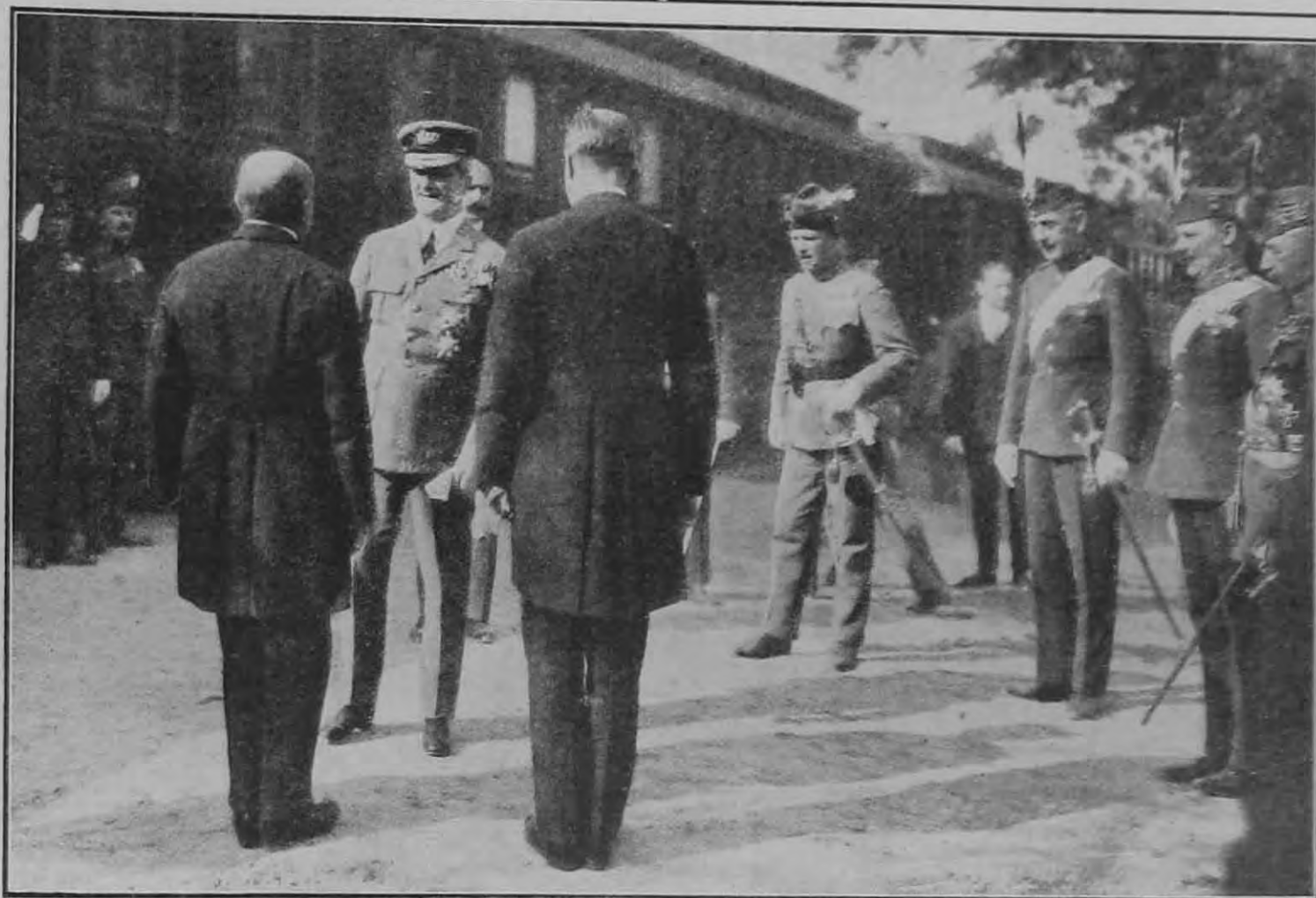
Meglepő lovastámadásnál a géppuskákat a leggyorsabban tüzelő állásba kell hozni, az összes kezelők és a málhásállatvezetők egy része (2 málhásállatot 1 málhásállatvezető tartson) is vegyen részt a tűzharcban karabélyal.

Ha meneteknél, különösen pedig visszavonulásnál lovastámadás lehetőségével kell számolni, a málhásállatokat a géppuskás szakaszparancsnok küldje hátra biztos helyre s a géppuska anyagot a kezelőkkel vagy taligán kell szállíttatni. A tűz megnyitása után a tüzelőtás olyan legyen, hogy a lovasság minden része tűz alá kerüljön.

A tüzzel való rajtaütésre a legalkalmasabb az a pillanat, amikor a lovasság lóról, vagy lóra száll.

Tűzharchoz lóról szállt lovassággal szemben vívott harcban a géppuskák mindent kövessenek el, hogy a vezeték lovakat tűz alá vehessék.

b) *Tűzéség megtámadásánál:* Legkedvezőbb a tűz megnyitására a le- és felkapcsolás pillanata. Különösen hatásos a géppuskák oldalozó vagy rézsutos tüze még nagy távolságra is, miután ily esetben a kezelők



Kormányzó Úr Ő Főméltósága megtekintette Kecskemét város szőlőit.

és a fogatok a tűz ellen a legkevésbé tudnak oltalmat keresni.

Allásban lévő lövegek ellen a meglepetésszerűen megnyitott oldalozó tűz hatása megsemmisítő, az arc-tűz azonban kevés eredménnyel jár. Erre alkalom rendszerint az üldözéskor nyílik.

Oszlopban menetelő tüzérségen rajtaütve a fogatokat kell tűz alá venni és pedig úgy, hogy a géppuskatűz a tüzérségi oszlop elé vagy vége ellen irányuljon.

c) *Páncél-gépkocsik támadásánál:* A géppuskákat az útzárak tűzzel való pártázására alkalmazzuk. A páncél-gépkocsik leküzdése sikerrel azonban rendszerint csak akkor jár, ha a géppuskák acéltövisek lövedékkel tüzelnek.

d) *Harcokocsik támadásánál* a géppuskák fedezzék magukat s a tüzet a harcokocsikat követő gyalogságra nyissák meg, kis távolságon és rendszerint akkor, ha a harcokocsik rajtuk túlhaladt.

Harcokocsik ellen a géppuskatűz csak a legkisebb távolságon lehet eredményes s ilyenkor is főképpen a látórések ellen irányuljon.

Minden, ami a hazafiakat összehozza, még ha legesekélyebb ok lenne is, hasznos és jó s áldott következményei számlálhatatlanok. A pusztán lakó, némely jó oldalra talál a városban, ez ellenben sok dicsérni-valót, amit nem is gyanított, a gubásban. Számos hazafi, ki egymást hevesen gyűlölé s ez által az életnek vajmi sok, vissza soha nem térő pillanatait minden ok nélkül elkeseríti, végre megbékül s ezentúl egymással s nem egymás ellen dolgozik.

Széchenyi.

A berlini közrendészeti kiállítás.

Irta: PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Közel egy esztendeje folytak az előkészületei annak a hatalmas arányú és ennek dacára mindvégig magas nivóju közrendészeti kiállításnak, amelyet a porosz belügyminisztérium a berlini „Messeamt“-al karöltve szeptember 25-étől október 17-éig Berlinben rendezett és amely még sokáig fog élni azok emlékezetében, akik megtekinthették. „Grosse Polizeiausstellung Berlin 1926“-nak nevezték el röviden ezt a kiállítást, amely azonban természetesen nemcsak a szorosán vett rendőrségek kiállítása volt, hanem valamennyi olyan szervezeté, amely közvetlenül vagy közvetve a közrendet és a közbiztonságot szolgálja, tehát a csendőrségeké, folyam- és partőrségeké, tűzoltóságé stb. is. A német nyelv ugyanis a rendőri szervezet és a rendőri funkció fogalmát ugyanazzal a „Polizei“ szóval fejezi ki, magyarul azonban a „közrendészeti kiállítás“ elnevezés jobban fedi azt a fogalmat, amelyet ez a kiállítás is jelentett.

Ez a kiállítás volt a háború óta az első nemzetközi kiállítás Berlinben s el kell ismerni, hogy a németek derekasán kitettek magukért akkor, amikor azt megteremtették. Hogy a kiállításon résztvevő idegen államok száma aránylag nem volt sok, annak okát valószínűleg inkább a nemzetközi politikában, mint az érdeklődés hiányában kell keresni s ez volt az oka annak is, hogy a kiállítási csarnokok túlnyomó részét Németország töltötte meg, ami azonban egyáltalában nem válott annak hátrányára, ellenkezőleg, növeli a csodálatot és

tiszteletet, amelyet mindenki érez ennek az állítólag legyőzött, sok megpróbáltatáson keresztülment és mégis félelmetesen hatalmas nemzetnek fáradhatatlan munkássága láttára.

Ha valaki azt kívánná, hogy írjam le az egész kiállításból röviden azt, ami a legjobban megragadta a figyelmemet, zavarba jönnék, mert egyáltalában nem tudnám megállapítani, hogy mi volt az. Három hatalmas, 120 méter hosszú kiállítási csarnok zsufolásig tömve volt látnivalóval, legalább 7—8 napra volt szüksége annak, aki mindent alaposan, a szakember szemével akart áttanulmányozni. Éppen azért meg sem kíséreltem, hogy a kiállítás egyes részleteit kiragadjam, hanem a lehetőség szerint sorba fogok venni mindent, olyan sorrendben, amint azt magam láttam, hogy így olvasóimat legalább képzeletben végigvezessem az egész kiállításon. Mindent természetesen lehetetlen részletesen leírni s ezért azokat a dolgokat, amelyek minket, mint csendőröket különösebben nem érdekelnek, vagy önmagukban nem érdekesek, nem írom le.

Amikor a versaillesi úgynevezett békeszerződés Németországot gúzsbakötötte, hogy évtizedeken át tehetetlenségre kárhóztassa, a birodalmat nemcsak kívülről, hanem belülről is komoly veszedelem fenyegette. A részint mesterségesen, részint az év-

tizedes nélkülözés által felkorbácsolt szenvedélyek a közrendet teljes felborulással és az államot magát is megsemmisüléssel fenyegették, valósággal létérdeke volt tehát a német nemzetnek, hogy az állami rend biztosítására magának minél tökéletesebb közbiztonsági szerveket teremtsen. Az egy éjszakán át megszületett új német államnak szinte a semmiből kellett újra megteremtenie mindazt, amit a forradalom mámorában tönkretettek s a német nemzet józanságának, szívósságának és intelligenciájának köszönheti, hogy a nem lekiacsiyolódó belső meghasonlás és az entente ellenőrző bizottságok légióinak okvetetlenkedése dacára is aránylag rövid idő alatt a világ egyik legmodernebb és legtökéletesebb rendőrségét sikerült életrekeltenie.

Azt lehetne mondani, hogy az egész kiállítás a német rendőrség kiállítása volt. A csendőrségre aránylag sokkal kisebb súlyt fektetnek, mint a rendőrségre. Az állam fő közbiztonsági fegyveres ereje a rendőrség, az is igaz azonban, hogy a rendőrség teljesen olyan mintára van megszervezve, mint a legtöbb állam csendőrsége. Hogy a csendőrség nem lép annyira előtérbe, mint pl. nálunk, annak az az oka, hogy a községi rendőrségek intézménye sokkal fejlettebb, mint nálunk, a mi fogalmaink szerinti kisközségek alig vannak, a német községek többnyire elég nagyok és anyagilag is



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: Az utcákon díszes feliratok hívták fel a közönség figyelmét a világ legnagyobb közrendészeti kiállítására.



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: A kiállítás megnyitása az előcsarnokban.

elég erősek ahhoz, hogy a saját községi rendőrséget tartsanak maguknak, ami természetesen a csendőrségi létszám tetemes csökkentését teszi lehetővé. (Az egyes közbiztonsági szervek szervezetével és szolgálatával egyébként még külön is fogok foglalkozni.)

A kiállítást nemcsak a szakemberek, hanem a közönség számára is rendezték. A szakembert meg akarta ismertetni a kiállítás a modern rendészeti szolgálat szellemi és technikai berendezésével és az utóbbinak modern szakszerű vívmányaival; fel akarta hívni a figyelmet a mindennapi élet rendészeti problémáira s a modern közbiztonsági szervezet követelményeire és végül olyan gyakorlati útmutatásokat kívánt adni, amelyeket minden szakember, nemzetiségre való tekintet nélkül a maga hivatásában értékesíthet. A közönséget viszont közelebb akarta hozni azokhoz a közbiztonsági intézményekhez, amelyek végeredményben érette vannak, hogy jobban megértsék egymást, egymásnak kölcsönösen segítségére legyenek s hogy a közönség, ha nem is méltányolja az érette dolgozó közbiztonsági szervek munkáját kellőképpen, legalább a teljes érdektelenség vagy pláne ellenséges érzület álláspontjára ne helyezkedjék vele szemben.

A berlini kiállítást megelőzőleg 1924-ben Zoppotban (Danzig területén) és 1925-ben Karlsruheban rendeztek sokkal kisebb arányú közrendé-

szeti kiállítást, amelyek azonban természetesen nem ölelhettek fel mindent, amit ezen a téren mutatni lehet, inkább csak a közbiztonsági szolgálatnak egyes részleteit mutatták be. A berlini kiállítás ezzel szemben általános áttekintést kívánt nyújtani, szinte hiánytalan képét a modern közrendészet minden ágazatának és mindennek, ami ezzel a szolgálattal bármiféle kapcsolatban áll. Így született meg a világ legnagyobb ilyenmű kiállításának terve és a terv valóra váltása.

A magyar csendőrség és rendőrség kiállítási anyagának elrendezése végett az állami rendőrség kiküldöttjével szeptember 20-án érkezünk meg a német fővárosba. Akkor már természetesen javában folyt a kiállítás építése. Száz meg száz munkás éjjel-nappal emelte a vászonnal borított deszkafalakat, amelyekkel az egyes kiállítók részére szükséges helyiségeket elválasztották, a teherautók végeláthatatlan sora pedig napokon keresztül ontotta a kiállítási anyagot tartalmazó hatalmas ládákat. A Német birodalom minden részéből és a külföldről összesereglett csendőrök és rendőrök egyenruhái érdekes tarka képet nyújtottak, mindenki lázasan jött-ment a maga dolga után, de kapkodás és fejetlenség nélkül. A rendezés kifogástalan volt.

Szeptember 25-én délután a kiállítást a sajtó képviselőinek mutatták be, 26-án 1 órákor pedig a porosz belügyminiszter ünnepélyesen megnyitotta.

A magyar csendőrség kiállítása idegen szakemberek véleménye szerint is jól sikerült. Magyarországon kb. 80 m.² tágas, világos helyiséget kapott, abban jobbfelől a csendőrség, balfelől a rendőrség és a középben a folyamőrség helyezte el külön-külön a maga kiállítási anyagát. A mi kiállítási anyagunk egy kb. 14 méter hosszúságú falon és 10 méternyi asztalon volt elhelyezve. Hogy a magyar csendőrség mit állított ki, azt e lap már közölte, a mai számban egynéhány fényképfelvételt is közöl róla. A látogatók számáról nincsenek adataim, csak annyit tudtam megállapítani, hogy pl. október 3-án, tehát egyetlen nap alatt a látogatók száma megközelítette az ötvenezeret. A magyar kiállítás



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: A kiállítás főbejárata.

is reggeltől estig zsufolva volt, a csendőrségi anyagot természetesen főleg a különféle csendőrségek tisztjei és legénysége tanulmányozták érdeklődéssel. Minden rendőrségi és csendőrségi szakember, aki a magyar csendőrség iránt érdeklődött, egy 85 oldalnyi terjedelmű, német nyelvű, fényképfelvételekkel illusztrált ismertetést kapott, a kivitt ezer példányt majdnem az utolsó darabig szétkapkodták.

Az I. számú csarnok bejárata előtt a kiállítást az úgynevezett *Ehrenhalle* nyitotta meg, mely a kiállításon résztvevő államok zászlóival, virágágyakkal és egy kis mesterséges tóval volt díszítve. Itt játszott naponta délelőtt és délután a rendőrség zenekara. Itt volt elhelyezve a közbiztonsági szolgálatban elesett rendőrök és csendőrök díszes emléktáblája.

A bejáratától jobbra és balra voltak a külföldi államok kiállítási helyiségei, német nevük szerinti betűrendben. Ezeken kezdem.

Argentina csak rendőrségi anyagot állított ki, azt is kizárólag csak Buenos-Aires, a főváros rendőrségéről. A 189 km.² területen elterülő, 1,996.089 lakossal bíró város rendőrségi létszáma 4536 fő, tehát aránylag nem sok. A rendőrség közbiztonsági rendőrségre és rendőrségi tűzoltóságra oszlik fel, az előbbi 46 alosztályra, az utóbbi két zászlóaljra (4—4 századdal) tagozódik. Hatalmas, nagyított fényképek mutatják be a rendőrség egyenruháját, mely szolgálatban egyszerű, díszben azonban nagyon díszes. (Hatalmas lószőrforgós sisak, fehér szíjzat, zöld és kék egyenruha.) Igen áttekinthető a nagyszámú és szép grafikon, amelyek a közbiztonsági szolgálat és a tűzoltóság statisztikai adatait szemléltetik. A sztrájkmozgalmak száma meglehetősen nagy, az adatokat aszerint csoportosították, hogy azok lefolyása csendes, nyugtalan, erőszakos volt-e, továbbá, hogy maga a sztrájk eredménytelen, vagy eredményes volt-e. A tűzoltóság körülbelül 8—10 grafikonban mutatja be az előfordult tüzesetek számát, helyét és káros-szegét, nemkülönben a tűzoltóság teljesítményeit. Nagy kéregpapírlapra kiállították az összes, többnyire füzetalakú, személyazonossági igazolványok fedőlapjait, melyeket Argentínában a rendőrségnek kell kiállítani, vagy húsz darab. A kriminalisztikai anyag nem sok, mindössze egy nagy albumalakú gyűjtemény kelt figyelmet, melyben 15—20 olyan eset van részletesen leírva, ahol a tettest a daktiloszkópia segítségével sikerült kinyomozni. Csatolva vannak a kérdéses ujjlenyomatok nagyított fényképmásolatai is. Az összes feliratokat és grafikonokat csak német nyelven készítették el.

Cubának aránylag kevés anyaga van, alig tölti be a helyiséget. Felkelti a figyelmet egy bennszülött büntetésekről készített fényképsorozat, amely kizárólag tetoválásokat mutat be. Legtöbbnyire primitív rajzok vannak a bennszülöttek mellére, hátára és karjára tetoválva, némelyik annyira tele van ezekkel a rajzokkal, hogy a bőre is alig látszik. Az egyiknek egy kétszakaszos vers van a hátára tetoválva. Ezek a tetoválások azután természetesen jó segítségére vannak a rendőrségnek, mert minden személyleírásnál és fényképnél biztosabban bizonyítják a személyazonosságot. Kuriózumképpen ki van állítva egy művészi tetoválás is: női fej. A rendőrség egyenruháját színes rajzok szemléltetik (kék pantalló, szvetterszerű, gombnélküli kék kabát, világoskék tányérsapka, a mellen plaket a rendőr számával és gumibot; kard nines). A rajzok mellett ki vannak állítva a rendőrség egyenruháinak hivatalos szövetmintái. Több fénykép egy hypermodern cubai fogházat mutat be, szinte luxu-épületnek látszik díszes halljával, parkjával, hygienikus háló- és munkatermeivel, mosolygó foglyaival.

Dániának aránylag szintén nem sok az anyaga, főleg a kopenhágai rendőrség állított ki. Több fénykép van a dán rendőrség egyenruhájáról (két-soros hosszú kabát, angolos sisak, kard, pisztoly, gumibot). Ugyancsak fényképeken van bemutatva a közlekedési rendőrség tevékenysége Kopenhágában, ami különösen azért érdekes, mert egy hatalmas téren és az abba torkolló 3—4 utcában alig lehet néhány gyalogos embert látni, mindenki kerék-

páron siet a dolgára. A rendőr jelekkel irányítja a forgalmat egy járdaszigetről. Nagy színes akvarell alaprajz az aalborgi központi rendőrségi épület beosztását tünteti fel. A közepen asztalra vannak helyezve a rendőrség összes utasításai dán nyelven, német feliratok nélkül.

A kis Danzig igen szép anyagot állított ki, amelynek nagyrésze a zoppoti kiállításon is szerepelt. Kiállítási helyisége egyike a legnagyobbaknak, körülbelül akkora, mint Magyarországé. Ugy látszik, hogy a danzigi rendőrségnek igen sok dol-

is velük annyi vesződés. Szemléltetően van bemutatva, hogyan rejtik el a hamisjátékosok az őszszenyert pénzt, külön erre a célra készített, csipeszekkel és titkos zsebekkel ellátott, hatalmas nyakkendőkbe. Danzig fekvésénél fogva természetes, hogy feltűnően nagy a hamisított utazási igazolványok, vizum- és egyéb bélyegzők száma is, az utóbbiak néha egész irodák felszerelését képezték. Egy nagyarányú hamisítás bűnjeljei bemutatják, hogy „készített” egy lodzi zsidó kereskedő selejtes minőségű lengyel szövethől „valódi angol árút”: a vé-



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: A nemzetközi kongresszus megnyitása.

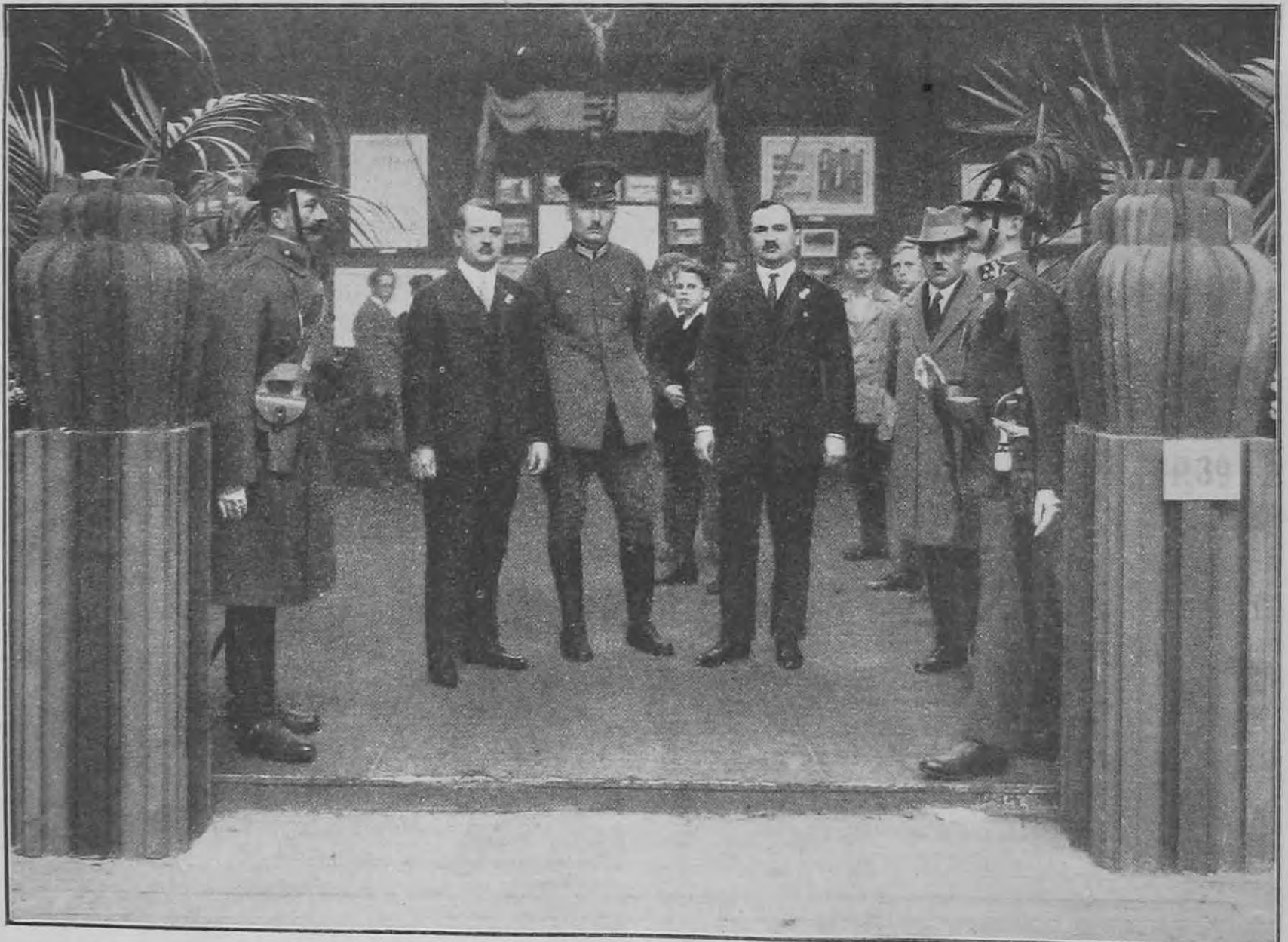
got ad a zoppoti nemzetközi játékkaszinó, mert a kiállítás tekintélyes része a hamisjátékosokkal foglalkozik. A terem közepén két vadonatúj rulettasztal áll, nem tudtam megállapítani, hogy miért. Egy kéregpapír-táblán a legkülönfélébb módon megjelölt kártyalapok vannak: némelyiken alig látható, inkább csak érezhető túsúrás, a másikon alig észrevehető jel, amelyet a fényes hátlapra írtak, a harmadiknak a széléből vágtak le egy milliméternyit, stb. Ha az ember a feliratot el nem olvassa, hiába keresi a jeleket, nem találja meg. Külön „szakma” — úgy látszik — a zsetonhamisítás, legalább erre lehet következtetni a hamisított zsetonok nagy számából és majdnem kivétel nélkül sikerült voltukból. Egy nagy nemzetközi kaszinóban, éjjel, a játék hevében, mindenesetre könnyebb őket értékesíteni, mint másutt a hamis pénzt s talán nines

gekre egyszerűen úgynevezett „lehúzó” papírral ráhamisította egy világhírű angol posztógyár jelzését s vakmerőségében odáig ment, hogy ezt a szövetet még külföldre is eladta. Egy kis gyűjtemény primitív orvvadászfegyvereket mutat be, általában ugyanolyanok, mint amilyeneket nálunk is el szoktak az őrsök kobozni. Egész kis gyűjtemény van hamisított postabélyegből is, ha azok számát Danzig alig néhány éves fennállásához viszonyítjuk, megállapíthatjuk, hogy a bélyeghamisítás aránylag sokkal elterjedtebb bűncselekmény, mint nálunk. „Mit bír el egy ember gyomra” felirat alatt a danzigi feyház kiállított 270 gramnyi vasszőveget, drót- és üvegdarabot, amelyet egy feyenc öngyilkossági szándékból lenyelt. A feyencet megoperálták és az operáció után két héttel megszökött. Eletnagyságú viaszalakok a danzigi rendőrség egyen-

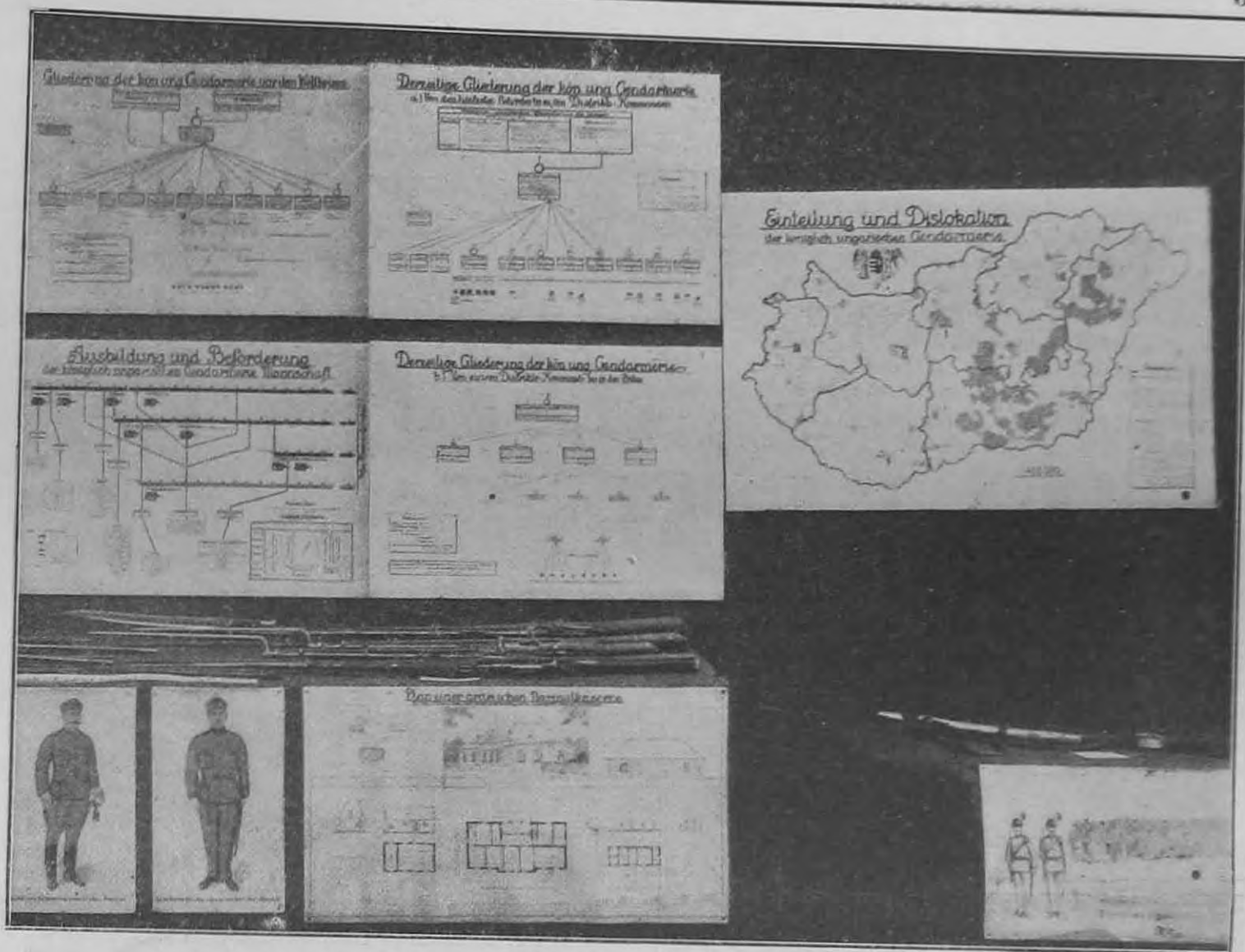
ruháját és felszerelését szemléltetik. Az egyenruha világos-kékesszürke, a galléron levő rendfokozati jelvények hasonlítanak a mieinkhez azzal a különbséggel, hogy nem csillagok, hanem négyszögletű rózácskák jelzik a rendfokozatot. A sisak ugyanaz, mint a német rendőrségé, csak a színe világos-kékesszürke. Danzig lakossága mindössze 383.995 lélek, az 1237 főnyi rendőrséget alapul véve tehát egy rendőrré 312 lakos jut, a rendőrség létszáma tehát aránylag igen magas.

Egyiptom a fősúlyt inkább csak rendőrségének bemutatására helyezte. Kriminálisztikai anyaga aránylag szintén nem sok. Néhány ujjlenyomat egyes nyomozási eseteket mutat be, sajnos, nem lehetett megállapítani, hogy mit, mert a szöveg nincsen lefordítva. A tűzoltóság Egyiptomban is a rendőrség kebelén belül van megszervezve. A rendőrség nyáron fehér egyenruhát és fehér fezt, télen kék egyenruhát és kék fezt visel, természetesen köpeny nélkül. A tűzoltó rendőröknek ernyős sisakjuk van. Díszruhájuk feltűnően díszes, nagyon sok aranydíszítéssel, a lovasrendőrök lova kivétel nélkül mind fehér. Érdekes a teveháton kényelmes székből ülő sivatagi rendőr (Fusspurennachforscher-nek nevezi őket a felirat), akit a sivatagi rablók üldözésére szoktak alkalmazni. A vidéki közbiztonsági szolgálatot két, hatalmas puskával felszerelt éjjeli őr (Dorfnachtwächter) reprezentálja. Néhány körözési minta egészíti ki a kiállítást.

Hollandia igen szép és gazdag anyaggal szerepelt. Mindjárt a bejárat mellett áll egy rotterdami rendőr viaszalakja: fekete attilát visel, fekete huszáros zsinórzattal és olyanforma sisakot, mint a mi tűzoltóink. A közlekedési szolgálatban a rendőrök a zubbony vagy köpeny ujján kéken csíkozott fehér kaucsukkézelőt viselnek, hogy kézjeleik az utcán jobban feltűnjenek. Feltűnően sok a szakönyv és szakfolyóirat — sajnos — német magyarázó szöveg nélkül. Néhány képen a közlekedési rendőrség működése van bemutatva: az utcákon itt is feltűnően sok motor- és rendes kerékpár közlekedik. A terem közepén hatalmas vitrinben van Amsterdam egyik terének igen jól sikerült miniatűr utánzata, apró villamosokkal, autókkal, emberekkel, a forgalom szabályozásának bemutatására. A vidéki közbiztonsági szolgálat csak egy térképpel szerepel, amely a vidéki rendőrség szervezetét és területi elhelyezését tünteti fel, igen szemléltető és könnyen érthető módon. Természetben van kiállítva a holland rendőrségnél nemrégiben bevezetett tricikli, reászerezelt hordággal, amely betegszállításra van berendezve. Egyenként ki vannak állítva a rotterdami rendőrség régi és új felszerelési tárgyai; a régiak között érdekes a rézgong és a kézikereplő, amellyel az utcán álló rendőr a járműveket figyelmeztette. Az új felszerelés rövid kardból, ismétlőpisztolyból, gumibotból, kézibilincsből és egy összetolható sodronybotból áll. A kézibilincs



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: A m. kir. csendőrség kiállításának bejárata. Az előtérben két, a magyar csendőrség egyenruháját és felszerelését szemléltető viaszalak.



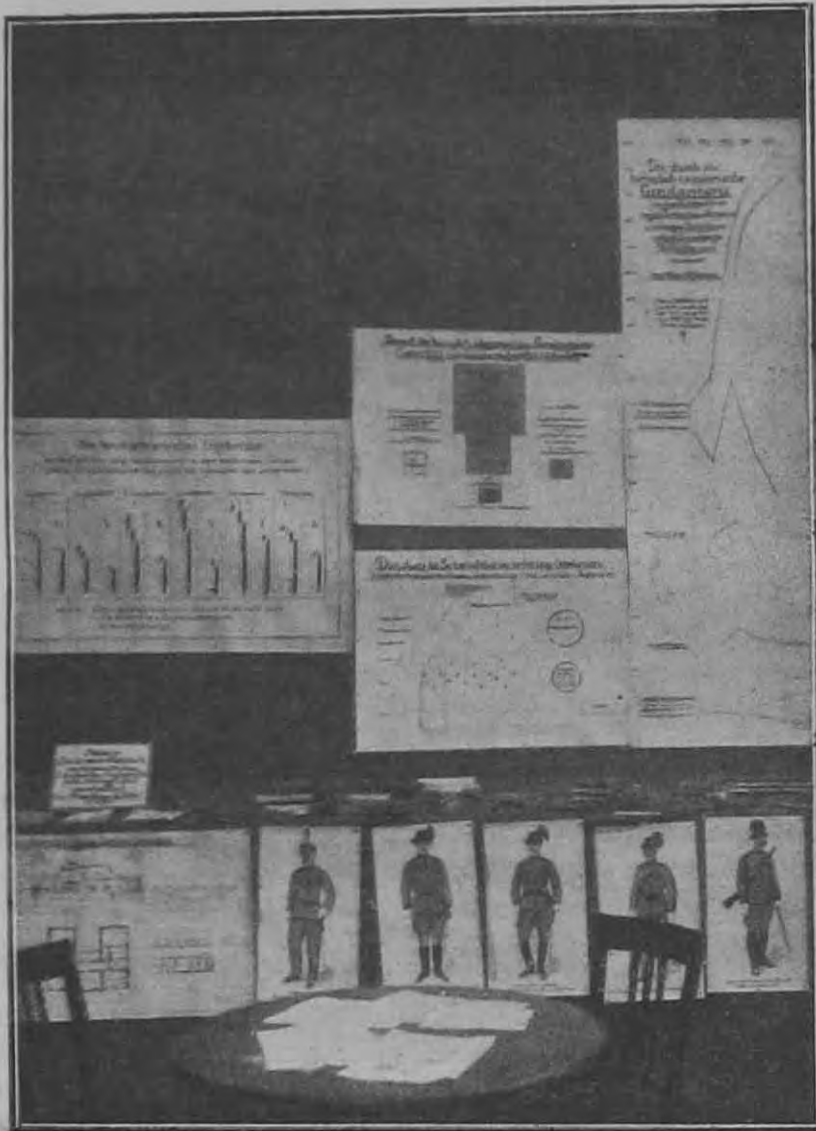
Képek a berlini közrendészeti kiállításról: A m. kir. esendőrség kiállításának egy részlete.

olyan, hogy azzal a foglyot csak vezetni lehet, elegendni azonban nem szabad, mert akkor a bilincs kinyílik. Hollandia gyarmatainak rendőrségei közül csak a batáviai (Jáva) rendőrség szerepel főleg az ópiumcsempészetet bemutató néhány tárggyal. Hihetetlen az ópiumcsempészek leleményessége: lyukassarkú, kettőstalpú cipőkben, könyvekben (amelyekben minden lapnak a közepe körülbelül 10 centiméter nagyságban ki van vágva, úgy, hogy betéve nem is lehet észrevenni), lekváros hordókban, gyapotszállítmányokban csempészik a jól jövedelmező mérget, amelynek borzalmas hatása egy bennszülött jól imitált viaszalakján van bemutatva. Az egész kiállításon meglátszik, hogy Hollandia nem sajnálta a költséget arra, hogy anyagát méltó keretekben mutassa be.

Az osztrák esendőrség szép anyagot állított ki. Mindjárt a bejáratnál az osztrák esendőrség háború előtti, alatti és utáni egyenruhái vannak kiállítva, viaszalakok nélkül s így kevésbé szemléltetőek; mellettük vannak a jelenlegi osztrák esendőrség rendfokozati jelvényei eredetiben. Különböző grafikonok az osztrák esendőrség szolgálatát és annak eredményét mutatják be, többnyire csak az 1925. évről. Az egyik a esendőrök ellen elkövetett tetteges támadásokat, szóbeli sértéseket és a esendőrök baleseteit tünteti fel (1 halálos, 52 sérüléssel támadás, 795 hatósági közeg megsértése, 336 becsület-sértés és 1299 baleset szolgálatban). Bűncselekmé-

nyek által 1925-ben okozott károk összege a esendőrség működési területén 10,232.869 schillinget, ebből a esendőrség nyomozása során megtérült 4,232.906 schilling (49 százalék), balesetek és elemi csapások által okozott kár 4,645.871 schilling, megtérült a esendőrség közbelépése folytán 309.909 schilling (6.66 százalék). A fegyverhasználatok száma 1925-ben összesen 115 volt, ebből halállal egy sem, súlyos sérüléssel 13, könnyű sérüléssel 18, jelentéktelen sérüléssel 5, sérülés nélkül 21 végződött, 58 fegyverhasználat állatok ellen történt. Külön kimutatások és grafikonok szemléltetik az egyes országos esendőrparancsnokságok kebelében felállított nyomozóosztályok (Ausforschungsabteilung) és az ezek kebelében működő nyilvántartási irodák működését. A nyomozó szakaszok nagyobb és fontosabb nyomozások teljesítésére vannak hivatva, a nyilvántartási irodák a bűnügyi nyilvántartó hivatalt vannak hivatva pótolni. Az általuk elért eredmény mindenestre jobb lenne, ha nem tartományonként, hanem országosan volnának megszervezve, mert így természetesen mindegyik csak a maga területén elkövetett bűncselekményeket és körözött egyéneket tartja nyilván. Talian ennek tulajdonítható, hogy az őrsök által ezeknél eszközölt puhatolások eredménye körülbelül 70 százalékban nemleges volt. Nagy és részletes grafikonok tüntetik fel, hogy az igazságügyi és bírói hatóságok milyen arányban vették igénybe a esendőrsé-

get az egyes szolgálatokra (nyomozás, elővezetés, elfogás, feljelentés, fogolykiséret, karhatalom, stb.) és hogy ezzel szemben a csendőrség mennyi szolgálatot teljesített saját kezdeményezéséből. Ki van állítva a nyomozó tanfolyam (Ausforschungskurs) egynéhány hallgatójának írásbeli dolgozatai is. A feladatok kizárólag a nyomozó szolgálatból vannak véve és főleg a gyakorlati kiképzésre törek-szenek. Az egyik feladat például az, hogy egy bűn-cselekmény színhelyén felvett fényképről írja le a csendőr részletesen a helyszínen levő állapotot. A másik feladat 3—4, a hallgató elé helyezett bűnjel részletes leírását kívánja, a harmadik egy előfor-dult bűncselekmény részleteit írja le s a csendőr-nek viszont azt kell leírnia, hogy miképpen fog neki a nyomozásnak és miképpen fogja azt lefoly-



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: A m. kir. csendőrség kiállításának egy részlete.

tatni. Sok a feljelentési gyakorlat. A hallgatók kézügyességük fejlesztése végett lábnyomokat is vesznek fel, egyes tárgyakat lemintáznak (Abklatsch) és az ujjnyomok felvételében és összehasonlításában is gyakorolják magukat. Az „Öffentliche Sicherheit“ című közbiztonsági szaklap pályá-zatot írt ki csendőrök által készített közbiztonsági dolgozatokra: a pályanyertes öt dolgozat eredetben ki van állítva. Egy kis sarkot teljesen betölt a cigányokról készített 50—60 felvétel, tárgyuk inkább hangulatos, mint szakszerű. A legtöbb cigány a Magyarországtól átesetolt Nyugatmagyarországon van, néhány cigánybűntettes fényképe alatt csupa magyar cigánynév szerepel. Sok a kiállított csend-őrségi közbiztonsági szakkönyv.

(Folytatjuk.)

Csatárrá való kiképzés.

Irta: * * *

Gy. Gy. Sz. 2. f. 15. §.

A csatárrá való kiképzés módszerét írom le, hogy az altisztek azt ennek segítségével könnyebben oktathassák.

A csatárrá való kiképzés szabályzatunkban egyszerűen és természetesen van leírva, azonban igen tömören. Ezért kell azt teljes figyelemmel olvasni, mert minden szavának megvan a maga jelentősége.

A módszerről pár szót. Minden tervszerű és célszerű eljárásra általában azt az elnevezést szoktuk használni: módszer.

A gyakorlati eljárásban mindenkinek más és más módszere lehet és van is. A legjobb módszer az, mellyel az oktató úgy a maga, mint az oktatandók részéről a legkevesebb fáradsággal és legkevesebb idő alatt éri el a legjobb eredményt.

A csatárrá való kiképzés oktatásánál is tartsa be az oktató a Gy. Gy. Szab. 1. füzet c. mellékletében leírtakat és főleg mindig teljesen elkészülve, örömmel és nagy kedvvel fogjon e szép §. oktatásához, mert az itt elkövetett hibát a további kiképzésnél alig pótolhatjuk. Az oktatónak örömmel és kedvvel való foglalkozása átragad az oktatandókra és azok figyelmét jobban és könnyebben le tudja így kötni.

A csatárt először *egyenként* oktassuk, hogy megtanulja a harcban és harctéren való helyes magatartást és eljárást a teljes magáramaradottságában, azután oktassuk kisebb csoportokban, hogy megtanulja a bajtársaival való együttműködést.

Gyakorlat tárgya.

Terepmegítélés és terepfelhasználás. Gy. Gy. Szab. 2. füzet 101. p. a) 104—107. p. H. Sz. I. R. 1. füzet 56. p.

A gyakorlat végrehajtása.

Az első gyakorlatoknál olyan terepet választok ki (Gy. Gy. Sz. 1. f. c) mell. 4. p.), ahol minél több terepalakulat, tereptárgy és terepfedezet van. Később ezt mindenütt, menetközben, pihenők alatt is gyakorolhatom. A gyakorlásnak folytonosnak kell lennie, mert nem olyan könnyű a dolog, mint amilyennek látszik. A legtöbb ember, ha egy feladatot kap, rendszerint gondolkodás nélkül azonnal a végrehajtáshoz fog, ezért vagy rosszul oldja meg a feladatát, vagy pedig csak véletlenül jól.

Rá kell vezetnem a csatárokat a mindig tervszerű munkára (gondolkozásra), bármily legkisebb feladatnál is. Ha így teszek, sohasem cselekszem rosszul, mert nem az a fontos, hogy a feladatomat mindig az elgondolható legjobban oldjam meg, hanem az, hogy megoldjam és cselekvésemben mindvégig következetes és szívós legyek. (Gy. Gy. Sz. 1. f. 111. p.)

Már most kezdem oktatni, hogy minden cselekvésemet (feladatom végrehajtását) milyen gondolatmenet előzze meg. Ez a következő:

az adott helyzet megítélése,

elhatározásom,

tervem,

végrehajtás. (H. Sz. I. R. 1. f. 8. §.)

A helyzet megítéléséhez tartozik a terep megítélése azon célból, hogy azt hogyan használjam ki. A terep ismerete és helyes megítélése tervemet nagy mértékben befolyásolja.

A terepet — mint már említettem — azért kell megítélnem, hogy azt hogyan használjam ki, tehát természetesen, hogy a terepmegítélés oktatásának meg kell előznie a terep felhasználásának oktatását.

Meg kell tanítanom: mit értünk terep fogalma alatt?

Terepnek nevezzük a föld felületének kisebb-nagyobb darabját, a rajta levő természetes és mesterséges részletekkel egyetemben.

Mit értünk terepalakulat alatt?

Terepalakulatnak nevezzük a földfelület egyes idomait, Pl. kúp, nyereg, pihenő, hegyoldal, hegyhát, teknő, metsződés, vízmosás stb.

Mit értünk tereptárgy alatt?

Mesterséges tereptárgynak nevezzük a föld felületén épített látható (emberalkotta) tárgyakat. Pl. ház, képoszlop.

Természetes tereptárgynak nevezzük a föld felületén levő szembetűnő, nem mesterséges tárgyakat. Pl. szikla, fa, tereplepcső.

Mit értünk terepfedezet alatt?

Terepfedezet alatt a föld felszínén kiemelkedő, a látást gátló összes tárgyakat értjük. Tehát mindazt, ami a szabad betekintést meggátolja.

Mit értünk terepjelleget alatt?

Terepjellegek: A terep külső állapotának jellemző vonásai szerint megkülömböztethető:

nyílt terep,

födött terep,

átszeldelt terep,

sík terep,

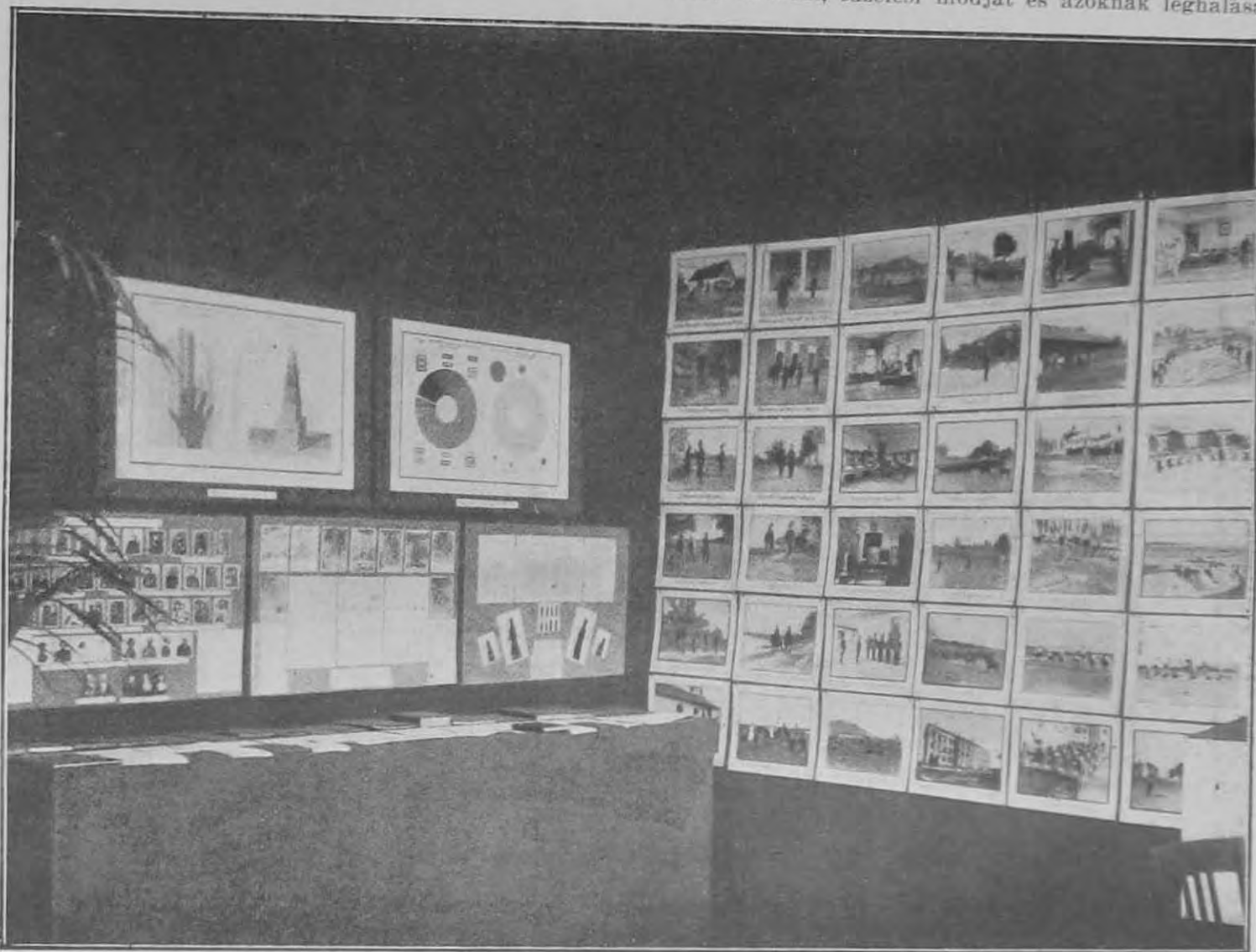
földi vagy légi megfigyelés ellen és az ellenséges tűzhatás csökkentésére való törekvést.

A rejtőzés (Gy. Gy. Sz. 1. f. 53. p.) fontosságát kiemelem azzal, hogy az ellenség nem lát, vagy ha nem lát, legalább is célzott, megfigyelt tüzet nem ad le.

A terep megítélése után kezdem meg a terepfelhasználás oktatását.

A csatárral először a terepalakulatnak, tereptárgynak, terepfedezetnek helyben való felhasználását — egy irányból való ellenséges figyelmet, később ellenséges tűzhatást, azután több irányból ugyanezeket feltételezve iskolázom, mindig a puska kihasználása, a rejtőzés és az ellenséges tűzhatás szempontjából.

A terepnek úgy helyben, mint mozgás közben a tűzhatás csökkentése szempontjából való helyes felhasználásához elengedhetetlen, hogy a csatár a fegyverek hatását, tüzelési módját és azoknak leghatalmasabb



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: A m. kir. esendőrség kiállításának egy részlete.

hullámos terep,

hegyes terep,

változatos terep.

Mit értünk terepszakasz alatt?

Terepszakasz alatt a földfelület egy részét értjük, melynek a jellege ezen a szakaszon belül nem változik. Pl. falu, erdő, hegyoldal.

Ezután azt oktatom, hogy ha a terepalakulaton, tereptárgyon és terepfedezeten vagy mögötte, illetve benne vagyok, a puskámat hogyan használhatom, bizonyos helyekről milyen rejtőzést nyújt földi vagy légi megfigyelés ellen, végül ellenséges tűzhatás ellen mennyire véd, mennyire csökkenti az ellenséges tűzhatást.

Ellenséges tűzhatást (először csak puskatüzet, majd géppuska, akna, tűzéri tüzet, kézigránát hatást) egy irányból feltételezve a csatárt kis hullám mögé, meredek part mögé, árokba, ház mögé, fa mögé, bokrok közé, gazos területbe stb. állítom, megmagyarázom és megmutatom puskájának kihasználását, a rejtőzést

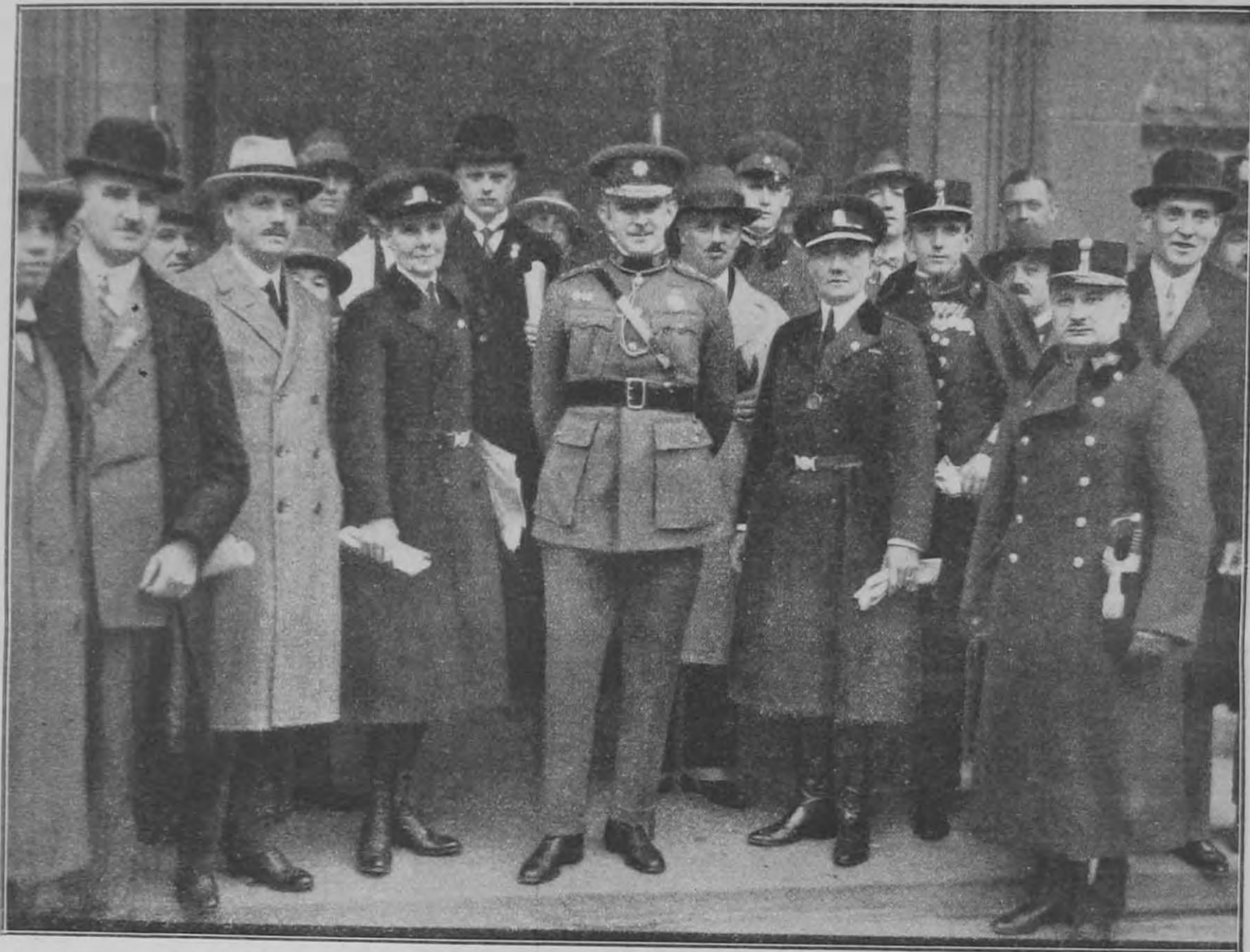
céltárgyait ismerje. Ezt oktatom a Gy. Gy. Sz. 2. f. 107. p. szerint.

Pl. A terepen van egy kis ház, árok és az árokparton egy fa, kb. 25 méterre szintén a parton 30—40 cm. magas élő bokor. Ellenséges puskatűzhatás 800 méterről. N. csatár támadásban ezen körzetet érte el (mutatva egy 50 méteres körzetet), foglalja el helyét. A legtöbb esetben a csatár gondolkodás nélkül vagy a ház mögé vagy az árokban a fa mögé megy. Ha elfoglalta helyét, a többi emberekkel hozzá megyek és megkérdezem a csatártól cselekedetének indoklását, vagyis rávezetem, hogy először az 50 méteres körzetben a terepet, vagyis a házat, az árkot, a parton lévő fával és bokorral bírálja meg a már említett szempontokból. Így rávezetem és meggyőzőm, hogy legjobb helye az árokban, a parton, a cserje mögött van, mert a cserjésben a puskáját a parton fel tudja támasztani, puskájával tehát a legbiztosabban lőhet, az árok fedezést nyújt puskatűz ellen, tehát az ellenséges tűzhatást

csökkenti. A bokor a fejét — mert a fejnek kint kell lenni figyelés miatt — rejti, ezzel az ellenség megfigyelését megakadályozza, vagy nehezíti és ezzel is csökkenti az ellenség tűzhatását. Mindez az előny az árokban a fa mögött vagy a ház mögött nincs meg; mert a ház mögül, fa mögül, figyelés miatt a fejét kissé ki kell dugnia, a ház vékony vályogfala pedig fedezést sem nyújt. Továbbá a ház és a fa feltűnő helyek. Feltűnő helyeket pedig kerülni kell. Ha a csatár nem a legjobb helyet választja ki magának, azért nem kell cselekedetét rosszalni. Csak az a rossz, ha helyének meg-

A terepmegítélést azzal kezdem, hogy azon távolságra és azon túl nézek először, ahol az ellenség van, azon célból, hogy az ellenség milyen helyekről figyelhet (láthat) és ezen helyekhez viszonyítom az áthatandó terület belátható és be nem látható részeit.

Ez példa a terepen való mozgás oktatásához, ellenséges figyeléssel szemben. Hasonló módon oktatom a terepen való mozgást, ellenséges tűzhatással szemben és pedig előrelépésként lépésben, futásban, kúszásban, mászásban, gyors fel- és eltűnést szintén nagyobb távolságban.



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: Az egyes államok kiküldöttei. Középen O' Duffy, Irország rendőrfőnöke, mellette kétoldalt az angol női rendőrség két tagja.

választásában ingadozik, habozik, vagy a terepet egyáltalában nem használja fel.

Terepfelhasználás mozgás közben.

Ennek oktatásához kiválasztok olyan terepet, ahol egymás mellett van egy fődött terepsáv és egy nyílt terepsáv. A két sáv találkozásának irányában a csatárt elhelyezem egy testhelyzetben.

Feltevés: Ellenség 2000 méterre a majornál. Feladata az innen 1000 m.-re levő kukorica-tábla túlsó sarkára (az előbb említett két sáv között egy helyet megjelölök) előre jutni. A csatárral először a terepet (helyzetet) megítéltetem, azután az elhatározását kérdem (az elhatározás jelen esetben a feladat), utána a tervét kérdezem (terve lesz: mely úton megy, hogyan törekszik a láthatatlanságra, hogyan használja ki a terepfedeztetet); végül következik a végrehajtás. A többi oktatóval utána megyek, az emberek figyelnek és a megbeszélésnél megkérdezem mindenkinek a véleményét.

Gyakorlat tárgya:

A célok felismerése, megbírálása (értékelése), terepmegfigyelés és a céltávolságok megbecslése. Gy. Gy. Sz. 2. f. 101. p. b) 108. p.

A gyakorlat végrehajtása.

Mi tartozik ide?

1. Könnyen felismerhető céltárgytól
2. Majdnem a felismerhetetlenségig ügyesen befészkelte,
3. Rejtőzve előnyomuló céltárgyig
4. Mindenfajta cél (fejalak, vállalak, mellalak, szökelő alak, kettős szökelő alak. Lőut. 1. f. 1. r. 143. p.).
5. A felismert cél erejének értékelése,
6. A cél távolságának szabad szemmel való becslése,
7. A megfigyelt dolognak rövid, tömör és szabatos megjelölése és jelentése és a terepen való helyzetének meghatározása, hogy azt más csatár is feltalálhassa.
8. A cél színe hogyan befolyásolja láthatóságát, ha a mellékterep, háttér és világítás változik.

9. A csatárnak felesleges, vagy ügyetlen mozgása mennyire árulója a legjobb rejtőzés mellett is.

10. A gyakorlatok legnagyobb részét feküdj helyzetben végeztessük, azután különösen álca mögül, később a fáról, padláslyukból való figyelést gyakoroltassuk.

Terepválasztás. A legjobb, ha olyan terepet tudok kiválasztani, ahol az itt felsoroltakat egy helyről tudom gyakorolni, mert így a különbségek legszembe-tünőbbek.

Milyen terepre van szükségem?

Kis hullám,

árok,

töltés, melynek oldalát a nap megvilágítja,

töltés, melynek oldala árnyékban van,

vékonyabb, vastagabb fa,

lombos fa,

táviró-pózna.

sűrűbb kis bokor,

ritkább, kissé átlátszó bokor,

fű, gazcsomó,

világos háttér,

sötét háttér,

ha a nap szembe, vagy hátunk mögül süt.

A gyakorló csatárt olyan helyre állítom, ahonnan

a legtöbb gyakorlatot átvehetem.

Jelzők felállítása és kiiktatása:

pld. Jelzők:

1. 1 mellalak 300

1 vállalak 250

1 fejalak 200

} könnyen feismer-
hető céltárgyak.

2. Körülbelül ugyanezen tá-

volságokra, ugyanezen céltárgyak

árokban, kis hullám mögé

fa mögé

táviró-pózna mögé

sűrűbb bokor mögé

átlátszó bokor mögé

fű, gaz mögé

} majdnem felismer-
hetetlenségig ügye-
sen befészkelve.

3. 1000 m.-en belül egy szökelő

alak a terepalakulatokat felhasz-

nálva

ugyanaz, tereptárgyakat fel-

használva

ugyanaz, terepfedezeteket fel-

használva

ugyanígy kettős szökelő alak

} (rejtőzve való elő-
nyomulás).

4. Mindenfajta célokat 1—3. szám alatt átvettem.

5. A cél erejének értékelését az alább 7. alatt foglaltak szerint jelenti a csatár.

6. A cél távolságának becslését az alább 7. alatt foglaltak szerint jelenti a csatár (távbecslésbeni kiképzésben lásd: Lóut. 1. f. 1. r. 12., 13., 14. §.).

7. A megfigyelt dolognak megjelölése és jelentése.

Következésképpen követelnem kell, hogy a megjelölés olyan legyen, hogy azt más csatár is azonnal feltalálhassa és emellett a kifejezés rövid, tömör és szabatos legyen.

Pld.: Egyenest, a kútgem irányában 230 m. egy vállalak,

vagy:

a vasúti őrházról balra, a harmadik táviró-póznánál egy mellalak (a megjelölésre ez elég, a távbecslés miatt a távolságot külön kérdezni),

vagy:

félbalra, a sárga ház jobb sarkától 2 ujjnyira jobbra levő száraz gazcsomónál egy fejalak.

8. 400—500 m.-re egy embert a töltés árnyékos oldalára (vagy fa árnyékába), egy embert nap által megvilágított helyre, egy embert világos útra, egy embert zöld fűbe, egy embert száraz, sárga gaz közé fektetnek. (Ha a száraz sárga gazt nap nem világítja meg, úgy a khaki ruhában levő alak igen nehezen fedezhető fel.)

Egy embert a töltésre állítok, háttér az ég, egy embert a töltés elé pár m.-re, háttér a töltés sötét oldala (vagy háttér sötét bokrok stb.)

A nap szembe, vagy hátunk mögül süt.

Ezekkel mutatom be, hogy a cél színe hogyan befolyásolja a láthatóságot, ha a mellékterep, háttér és világítás változik.

9. Egy vállalak 300 m.-re, ritkább, kissé átlátszó bokor, vagy ilyen fajta gazcsomó mögött; az alak így nem látszik; zászlójelre az alak mozog. Ezzel bemutatom, hogy a felesleges vagy ügyetlen mozgás mennyire áruló.

10. A gyakorló csatárral a figyelést legnagyobb részét feküdj-helyzetből és később álca (bokor, kerítés stb.) mögül is végeztetem. Fáról, padláslyukból való figyéléről se feledkezzünk meg.

Jelzők kiiktatása: megmutatom a helyüket és megmagyarázom magatartásukat, amely abban áll, hogy bizonyos zászlójelre milyen helyzetet vegyenek fel. A jelzés előtt (ha csak lehet) teljesen fedezve vagy rejtőzve vannak. A jelzők kezdetben hosszabb ideig, később csak pár másodpercig mutatkoznak. A nehezen fel-



Képek a berlini közrendészeti kiállításról: A m. kir. csendőrség kiküldöttei a templini (Poroszország) járási székhelyen. Legelső sorban Wiegel csendőr osztályparancsnok, Vetter Ferenc, Orbán László századosok, Reitzenstein járási főnök, mögöttük Pinczés Zoltán és Stróbl Pál századosok, a háttérben porosz csendőrök.

ismerhető jelzőkkel kis idő elteltével, — ha a gyakorló nem tudja feltalálni — gyakorlótölténnyel a gyakorlóra lövöttek, így téve próbát ezután a gyakorló feltalálja-e? Később a gyakorlóval és a jelzővel egymásra lövöttek; ennél vigyáznom kell arra, hogy a jelző csak akkor adja le a lövést, ha helyét elfoglalta, vagyis ha kilövés van.

Eme legutóbbi gyakorlatnál győződöm meg arról, hogy a gyakorló csatár gyorsan fel tudja-e fedezni a jelzőt.

Ha létszámhiány miatt jelzőket kiállítani nem lehet, akkor a terepen járó-keelő polgári egyének, járművek, állatok megfigyelésével veszem át ezeket a gyakorlatokat.

Gyakorlat tárgya.

A puska, a szurony, a puska- és kézigráuát felhasználása. (Gy. Gy. Sz. 1. f. 10. l. 101. p. c) 109.)

A gyalogsági ásó alkalmazása. (Gy. Gy. Sz. 1. f. 101. p. d) 110., 111., 112. p.

A csatár mozgása az ellenséges tűzhatás területében. (Gy. Gy. Sz. 1. f. 101. p. e), 113. e).

Az ellenséges állásba való betörés. (Gy. Gy. Sz. 101. f. 114. p.)

A gyakorlat végrehajtása.

Ezen gyakorlathoz olyan terepet választok ki:

1. Ahol rejtőzve lehet előnyomulni; földött terep kb. 500—400 m. távolságig.

2. Kisebb-nagyobb hullám, emelkedés, árok stb. van, ahol a fedezéktől-fedezékig való előremozgást tudom gyakorolni 400—300 m. távolságig.

3. Ahol kb. 300 m. távolságon egy 20—30 m.-es, teljesen belátható és ki nem kerülhető terület van, melyen az elszánt futással való áthatolást gyakorolom.

4. Ahol 200 m.-en belül kisebb-nagyobb hullámok vannak, melyeknek ügyes kihasználásával 50—100 m.-t észrevétlenül tudok küszni, mászni, továbbá helyenként 1—5 méteres, teljesen belátható területek legyenek. Ezen először a terepalakulatnak kúszással-mászással való oly kihasználását gyakorolom, hogy a jelző nem vesz észre, a teljesen belátható 1—5 m.-es területeken pedig a puska hatásának villámgyors kihasználását gyakorlom. (A csatár önmagának adja a tűzoltalmat.)

5. Ahol némi fedezést nyújtó hely van a rohamhoz való ügyes és észrevétlen előkészülethez.

Mint hogy olyan területet, ahol ezen összes mozzanatokát át lehet venni, nehezen találni, ezért egy, vagy egy-két mozzanatra alkalmas terepet keresek. Később ezen mozzanatokát minden terepen gyakorlom.

A gyakorló csatárt a legegyszerűbb helyzetbe (megindulási helyzet) állítom be és egyszerű feladatot adok neki.

Pl. (sorba veszem ezen példán a már leírtakat, illetve a Gy. Gy. Sz. feltüntetett pontjait.)

Jelzők kioktatása:

A jelzőt a terepen kezdetben úgy helyezem el, hogy a gyakorló csatár könnyebben megfigyelhesse, később pedig majdnem a felismerhetetlenségig fészkelem be. Az elhelyezésnél ügyelek arra, hogy a gyakorló csatár

1. tudjon rejtőzve előnyomulni,

2. tudjon fedezéktől-fedezékig láthatatlanul előre mozogni,

3. legyen 20—30 m.-es teljesen belátható területe,

4. tudjon a csatár láthatatlanul küszni 50—100 métert, majd legyenek 1—5 m.-es belátható helyek,

5. a gyakorló csatárnak némi fedezést nyújtó helye legyen a rohamhoz való ügyes és észrevétlen előkészülethez.

Amikor a gyakorló csatár megfelelő célt mutat, a jelző löjje rá.

A gyakorló csatárnak szóló feladat:

Egyenest, a kútgém irányában, innen 500 m.-re a magasabb fücsomónál van egy ellenséges katona, feladata azt megsemmisíteni. Lőszere van: 10 drb töltény és egy kézigránát (gyakorló).

Az embereket rá kell nevelni arra, hogy minden feladatot azzal oldjanak meg, ami rendelkezésükre áll. Tehát jelen esetben a 10 tölténynek és egy kézigránátnak elégnek kell lennie.

Ezek után a gyakorlatot a már leírt mozzanatokra osztva hajtom végre, később több mozzanatot összekötve gyakorlok. Minden gyakorlatot megbeszélék a végrehajtás után. (Gy. Gy. Sz. 1. f. c) melléklet 1., 2., 3., 4. pont.)

1. Rejtőzve való előnyomulás.

A csatárt a rejtőzve való előnyomuláshoz kikeresett területre állítom, feladatát kiadom azzal, hogy gondolja meg jól cselekedetét (helyzet, melyhez tartozik, a terep megítélése, elhatározása, terve, végrehajtás), ha készen van, jelentse. Ezután adom a gyakorlat kezdetének jelét (zászlóval). A mozzanat végrehajtása közben a csatár viselkedését megjegyzem magamnak (esetleg papírosra feljegyzem) és a többi oktató csatárokkal is figyelemmel, kikhez a megbeszéléskor kérdést intézek.

A mozzanat végrehajtása után a gyakorlatot jellel félbeszakítom és a gyakorlatot, visszamenve a megindulási helyzetbe, megbeszélésem.

A gyakorló csatártól megkövetelem, hogy mondja el a végrehajtás előtti gondolatmenetét (helyzet-megítélés, elhatározás, terv) s mindent elfogadok, ami az *alapelvekbe* — Gy. Gy. Sz. 2. f. 97. p. — nem ütközik. Ezen alapelvek a Gy. Gy. Sz. 1. f. 19. p.—27. p.-ban és a 2. f. 15. §-ban vannak leírva.

Utána megkérdezem a többi embereket, hogy a feladatot hogyan oldották volna meg; így a gyakorlókat szépen rávezetem a leghelyesebb megoldásra, miáltal a harcászati tudásukat és érzéküket fejlesztem.

Ezen mozzanatnál a rejtőzve való előnyomulást gyakoroltam, tehát ha a kijelölt területen a jelző a gyakorlót nem vette észre (nem lőtt rá), feladatát teljesen helyesen oldotta meg.

2. Fedezéktől-fedezékig való előremozgás, hatásos tűz kényszere alatt.

Fedezésnek és a tüzelőképességnek összhangba hozása.

Saját tűzoltalomnak mozgásra való felhasználása. Tűzterhes területnek elszánt futással való áthatolása.

Tűz minőségének megjavítása.

Puskának és ásonak észszerű, egymást kiegészítő felhasználása.

Puska felhasználása, alkalmazása és teljesítőképesége és hatásának villámgyors kihasználása.

Az első mozzanatot folytatom, vagy ezen kezdem a gyakorlatot. A gyakorló csatárt a kikeresett területre a megindulási helyzetbe állítom és az első mozzanatban már leírtak szerint hajtom végre a gyakorlatot.

A gyakorló csatárnak most is a láthatatlanságra kell törekednie. A közte és a jelző között levő területen keresi azokat a helyeket (terepmegítélés), melyeket a jelző nem lát. Ameddig láthatatlanul tud mozogni, fedezéktől, fedezékig mozog, ahol megpihen, nehogy a roham előtt fáradt legyen, mert azon a helyen, honnan a rohamot végrehajtja, csak másodpercekig időzhet (az ellenség is dob kézigránátot). Amikor már láthatatlanul nem mozoghat, következik puskájának felhasználása. Fedezék mögött megpihen, észrevétlenségre törekedve a legelőnyösebb testhelyzetet veszi fel, puskájának támasztékot készít, irányzékot állít (a puska már töltve van) és figyel. Meglepésre mindig törekedjék. Amint a jelző a legkisebb célt mutatja, egy-két lövést lead és ezen lövéseit (tűzoltalom) villámgyorsan úgy használja ki, hogy az utolsó lövés előtt felugráshoz készül, közvetlenül a lövés után ugrik és a tűzterhes területet elszánt futással áthaladja, utána levágja magát. Mind közelebb jutva az ellenséghez, az előre mozgás mind rövidebb lesz, végül 2—3 méteres ugrásokból fog állani, mely ugrások előtt a már említett módon adja önmagának a tűzoltalmat, kivéve azon esetet, ha a jelző teljesen lelapulna a gyakorló csatár tüzelése nélkül is, amit természetesen kihasznál előretörésre.

A csatár így előre küzdi magát azon távolságra, ahonnan egy szusszal az ellenségre rohanhat.

A gyakorlat megbeszélése a leírtak szerint történt.

3. A roham.

A puska, kézigránát, szurony felhasználása.

A csatár előreküzdése alatt kiszemeli magának azt a helyet, ahonnan a rohamot végrehajtja. Az első gyakorlatoknál ehhez a már leírt terepet választom ki (kis hullám, némi fedezést nyújt), hogy a rohamhoz való előkészülethez ügyesen és észrevétlenül tehesse meg.

A roham megindulási helyére érve, követeljük meg, hogy a csatárnak a szuronya fel legyen téve. Ott lead egy lövést és ennek hatása alatt a kézigránátját előkészíti, utána ismét lő és ezen lövés oltalma alatt kézigránátját az ellenségre dobja és a robbanás pillanatában szuronnyal az ellenségre ront.

Roham után a későbbi gyakorlatoknál ugyanígy oktatom a tovább küzdelemet és üldözést.

Gyakorlat tárgya.

Védelemre való berendezkedés. Gy. Gy. Sz. 2. f. 101. p. g) 11. p.

A gyakorlat végrehajtása.

Az előbb leírt támadási gyakorlattal kapcsolatban oktatom. Aki megtanulja a támadást, azzal megtanulja a védelmet is. A támadási gyakorlatok alatt a csatár legtöbbször önmagától rájön arra, (ha nem, rávezetjük) hogy az úgynevezett *lapuló védelem* a védő biztos halála, mert ilyen védelemnél a támadó könnyen megközelíti a védőt és azt úgyszólván puskatussal agyonütheti.

Védelemben is a puska a csatár leghatásosabb fegyvere. Tehát a puskáját akkor használja jól ki, ha a



Képek a berlini közrendészeti kiállitásról: A II. számú kiállítási csarnok építés közben.

támadót, mikor célt mutat, lövésével elkapja. A védő tehát, amellet, hogy elsősorban rejtőzést és azután fedezést keres, az előtte levő területet folyton szemmel, puskáját mindig lövésre készen tartja, hogy a támadót lövésével minden pillanatban eltalálhassa.

Meglapuló védő ezt nem teheti.

Kézigránátját a védő akkor használja, ha a támadót már biztosan el tudja találni.

Mikor a támadó rohamra indul, a védő nyugodtan tüzeljen rá; ha a támadó hozzá kb. tíz lépésre ér, ugorjon fel és szuronyával rontson ellenfelére.

A védőt neveljük rá arra, hogy története mindig legyen a támadó rohamának esetére.

Gyakorlat tárgya.

A meglepésre való törekvés és annak kihasználása. (Gy. Gy. Sz. 2. f. 101. p. h), 116. p.)

A gyakorlat végrehajtása.

A meglepésre mind támadásban, mind védelemben a csatárt mindig nevelnem kell, arra a csatár mindig törekedjék.

A meglepés gyakorlásával mindig gyakorlom a támadást és védelmet is.

A meglepés elemi gyakorlatait — amelyeket alább írom le — úgyszólván versenyszerűen hajtsam végre, amivel a gyakorlatokat felette érdekessé tudom tenni.

A meglepés elemi gyakorlatai:

A terep legyen hullámos, árkos, bokros, szóval földött, ahol a csatárok egymást észrevétlenül jól meg tudják közelíteni.

A két csatárt egymástól kb. 200 m.-re állítom fel, hogy egymást lássák. Mindegyiknek a feladata ugyanaz: megsemmisítés. Mindenik csatárnak adok egy pár gyakorló történetet és egy gyakorló kézi-

gránátot. Az győz, aki lövésével vagy kézigránátjával vagy szuronyával a másikat meg tudja lepni. Az oktatónak nagyon kell figyelni arra, hogy vajjon a lövése, vagy kézigránátja tényleg talált volna-e, vagy a roham tényleg meglepetésszerű volt-e. Ha az ellenfél a rohamozóra egy-két célzott lövést le tudott adni, akkor a roham nem sikerült. Különben, ha azokat hatástalannak minősíti, a gyakorlatot tovább kell folytatni.

A csatárok felállítása és kioktatása után a gyakorlat megkezdésének jelére a csatárok lefeküsznek és a gyakorlatot megkezdik.

Hogy a meglepetést hogyan hajtsák végre, arra a csatárok önmaguktól rájönnek. Sok gyakorlatból egyik csatár a másiktól tanul.

Az oktató vigyázzon arra, hogy a körülötte levő többi emberek tekintetükkel a gyakorlókat el ne árulják.

A gyakorlat megbeszélése a már leírtak szerint történik.

Az itt leírt módon oktatom azután a csatárokat kettesével, majd kisebb csoportokban, hogy a csatár megtanulja a tűz és mozgás észszerű felhasználását.

A Gy. Gy. Sz. ezen pontjainak oktatása után térek át a 117–124. pontok oktatására, melyeknek az eddig oktatottak képezik alapját.

Nincs oly bölcs a világon, ki még igen sok haszonnal ne nevelhetné tudományait; mint viszont alig van oly tudatlan a föld kerekén, kitől egyet s mást nem lehetne nagy haszonnal tanulni. Minden emberben van valami jó, mint virágokban méz.
Széchenyi.

A csendőr szolgálati eljárásának tanui.

Irta: SOLTÉSZ IMRE ezredes.

A közbiztonsági szolgálat teljesítésére kivezényelt járőr rendszerint két főből áll. Ennek a rendszernek a többek között az is a gyakorlati célja, hogy az, amit a járőrvezető a bíróságokhoz vagy hatóságokhoz intézett bűnügyi feljelentésben állít, kivüle még egy másik jelen volt szemtanu vallomásaival is alátámasztható legyen. Másképp áll azonban a helyzet akkor, ha a járőr eljárása miatt valaki panaszt emel és a járőr tagjai szerepelnek vádlótként.

Ilyen esetben a járőrvezetőn kívül másodfokú vádlótként szerepel a járőrtárs is, aki mint bűnrészes a járőrvezető felelősségében bizonyos fokban szintén osztozik. Ilyenkor a járőr szolgálati eljárását mások tanuvallomásaival kell tisztázni. Igen fontos tehát annak a megvitatása, hogy a járőr hogyan bizonyíthatja azt, hogy ő szolgálati eljárása közben szabálytalanságot vagy büntető törvénybe ütköző eseményt nem követett el.

E kérdés fontosságának megvilágítása végett az alábbi érdekes esetet kell leírnom, mely a közelmúltban a legfelsőbb honvéd törvényszéken került tárgyalás alá.

Az egyik délvidéki községben, — melynek izgága természetű és hazafiatlan érzelmű lakosságára az előljáró parancsnokságok is felhívták a járőrök figyelmét, — éjjel, a zárórát ellenőrző járőrbe belekötött néhány ember. Midőn pedig a járőr velük szemben erélyesen fellépett, a 6—7 emberből álló csoport ellenséges szándékból, fegyverül használható tárgyakkal ellátva, nyomon követte azt a községi bíró udvaráig. Itt a csoport hangosan azon szándékának adott kifejezést, hogy a járőr eljárása miatt a községi bírónál panaszt akar emelni.

Az álmából felriadt bíró felesége hiába hangoztatta, hogy férje nincsen otthon, a csoport csak nem tárgított, sőt hangos követelése már éjjeli csendháborítássá is fajult. A járőr mintegy hat ízben szólította fel a csoportot a szétoszlásra, az azonban csak tovább követelődzött, sőt valamelyikük követ is dobott a járőr felé.

Ekkor a járőr már erélyes rendszabályokhoz nyult és előbb szuronytámadással, majd midőn ez hatástalannak bizonyult, lőfegyverrel igyekezett a csoport megfékezésére és szétoszlatására. Ez alkalommal egy ember a szuronydöfés következtében súlyos sérülést szenvedett, egyet pedig a lövedék halálosan megsebesített.

A vizsgálat megindult; a járőr tanuk hiányában nem tudta igazolni előljárói, majd a honvéd bíróság előtt, hogy vele szemben a csoport tényleg támadólag lépett fel és így a honvéd bíróság, a járőr ellen valló 6—7 ember vallomása alapján, a járőrvezetőt jogtalan fegyverhasználat miatt 1 évi, a járőrtársat pedig több hónapi súlyos börtönre ítélte.

Ezután történt azonban az a különösnek mondható eset, hogy a polgári bíróság viszont ugyancsak tanuk vallomása alapján a csoport egyes tagjait hatóság elleni erőszakban mondta ki bűnösnek és súlyos szabadságvesztéssel büntette.

Sajnos, a legfelsőbb honvéd törvényszék tárgyalási napjáig ez a polgári bírósági ítélet jogerőre még nem emelkedett és csak a tárgyalás napján lett a védő által bemutatva, úgy hogy azt ez alkalommal figyelembe venni már nem lehetett; csak jogerőre emelkedésekor lehet majd egy újrafelvétel kérelmezésénél figyelembe venni. Csak ennek az újrafelvételi kérelemnek tárgyalásakor lesz a legfelsőbb honvéd törvényszék abban a helyzetben, hogy a bejelentett újabb tanuk meghallgatása végett az elsőfokú honvédbíróságnak az újrafelvételt elrendelje.

Fenti esetből látjuk tehát, hogy a polgári és a honvéd bírósági ítélet között ellentét van. Mert vagy igaz, hogy a falubeliek a hatóság elleni erőszakot tényleg elkövették és akkor a járőr fegyverhasználatja jogos lehetett, vagy pedig az igaz, hogy a járőr tényleg jogtalanul használta fegyverét, amikor viszont a hatóság elleni erőszak vádja dől meg. Az igazságot majd az újrafelvétel során lehet kideríteni.

Itt látjuk, hogy milyen nagy befolyással van az ítélethozatalra nézve a tanuk vallomása és hogy milyen nehéz helyzetbe jut a járőr akkor, ha eljárása közben nincsenek megbízható tanui, akikkel igazát bizonyíthatná.

Ilyen nehéz helyzetbe különösen akkor juthat a járőr, ha pl. éjjel, amikor a község lakói alusznak, vagy kint a terepen, ahol kivüle és azonkivül, akivel szemben fel kell lépnie, más ember, tehát tanuja nincsen.

Ha annak, aki panaszt emel, tanuja nincsen, akkor a járőr ellen tanubizonyíték lévén, még ártatlanságát, illetve szolgálati eljárásának szabályszerűségét könnyen igazolhatja, ha azonban a panaszttevőnek tanui is vannak, akkor ha csak tárgyi bizonyítékok nem szólnak a járőr ártatlansága mellett, a vizsgálat a csendőr bűnösségét fogja megállapítani. A panaszos által bejelentett tanuk ritkán tesznek vallomást a csendőr javára, mert a csendőrnek hivatalos eljárása miatt sok ellensége van s azok adott esetben élni fognak az alkalommal, hogy tanuvallomásaikkal neki ártsanak s örülni fog a szívük, sőt elégtételt fognak látni abban, ha a csendőrt megbüntetik vagy pláne áthelyezik és így elkerül a nyakukról. A törvénytiszteletet nem ismerő falubeliek legfeljebb az olyan csendőrt veszik védelmükbe, aki semmit sem lát, vagy hall, aki miatt tehát szabadon garázdálkodhatnak. Nem áll azonban a szolgálat érdekében, hogy a csendőr elnéző legyen és hivatását ne teljesítse.

Érdekünk tehát, hogy a kötelességtudó csendőrt védelmünkbe vegyük és ha a törvénysértők tömege tanuságtételre vonul fel ellene, akkor ne vegyük mindig készpénznek azt, amit azok a csendőr ellen felhoznak.

Naiv dolog volna azt hinni különben is, hogy az, amit a tanuk bizonyítanak, tényleg és minden körülmények között igaz. Manapság sok hitetlen és vallástalan ember van, aki esküvel is megerősített hamis vallomása miatt lelkiismereti furdalást nem érez, mert nem hiszi az Istent, akire esküjében hivatkozik. Azután tudjuk jól, hogy a tanu tévedhet is és hogy vannak tanuk, akiknek beszámíthatósága betegségük vagy részegségük miatt kétes.

A vizsgálat során tehát a tanuk megbízhatóságát és szavahihetőségét is tekintetbe kell venni és ne elégedjünk meg csupán a tanuságtétellel, hanem szerezzük meg a tárgyi bizonyítékokat is.

Csak ha a kettő összhangban van és a logikus ész is azt diktálja, hogy az eset úgy történhetett, ahogy azt a tanuk előadják, akkor lehet a tanuknak hitelt adni.

Az eddig érvényben lévő szolgálati utasításunk a 111. §-ban előírja, hogy a gyanúsított ki-kérdezésénél 2 bizalmi férfi jelen legyen. Ugyancsak a 121. § is hasonló értelemben rendelkezik a házkutatásnál, és pedig abban az esetben is, ha valakit el kell fogni vagy elővezetni. Az elfogott egyénekről szerkesztett tényvázlat mintájának utolsó rovata szerint fel kell tüntetni azokat a tanukat, akik az elfogás alkalmával jelen voltak.

Ezen előírt esetekben tehát a járőr kötelessége tanukról gondoskodni, akik szükség esetén eljárása szabályszerűségét igazolhatják. Karhatalmi szolgálatnál a hatósági tisztviselő lesz koronatanuja.

Adódik elő azonban olyan eset is, amikor a járőr a községi előjáróság által kirendelt tanuk nélkül kénytelen fellépni, mint például váratlanul lejártszódo törvénysértéseknél, azaz tettenéréskor. Ilyen esetekben szolgálati fellépésekor a járőr figyelmét terjessze ki arra is, hogy kik az eset szemtanui és azok nevét és lakhelyét legkésőbb eljárása befejeztével jegyezze fel magának, avagy állapítsa meg. Egyúttal el ne mulassza beszerezni a tárgyi bizonyítékokat is, pl. a bűnjelt képező támadóeszközt stb. Éjjeli ténykedéséhez szólítsa magához az éjjeli őr, pl. záróra ellenőrzéséhez, részeg egyénekkal szemben előírt fellépésénél pedig hozzátartozók hiányában megbízható emberek közreműködését vegye igénybe.

Ha a járőr eljárása során nem tudta tanuinak nevét és kilétét megállapítani, akkor utólag, de legkésőbb a közigazgatási kivizsgáláskor kell a tanuk megállapítása végett a puhatolást bevezetni. Óvakodjék azonban a vádlott csendőr attól, hogy tanuit a mikénti, vagy éppen a hamis vallomástételre rábeszélje, mert ha ez kiderül, akkor vizsgálati fogságba helyeztetik és a bíróság ebből inkább bűnösségét fogja megállapítani, vagy pedig a hamis tanuzásra való felbujtásban fogja kimondani bűnösnek. Nemcsak a szemtanuk után kell puhatolni, hanem a fültanuk után is, e célból tehát a helyszin szomszédságában lakókat is meg kell kérdezni. A vádlott csendőr csak úgy térhet ki a tanuk befolyásának gyanúja elől, ha az ilyen tanuk utólagos kipuhatolását az őrparancsnok közreműködésével eszközli. Fontosabb esetekben a szakasparancsnok puhatolja ki ezeket a tanukat és állítsa a közigazgatási kivizsgálást eszközöző tiszt előljáró rendelkezésére. Végső esetben magának a kivizsgálást megejtő tisztnek kötelessége ily tanuk kipuhatolása. Ugyancsak a kivizsgálást megejtő tiszt állapítsa meg a csendőr ellen tanuskodók megbízhatóságát is és ha erre nézve kétség merül fel, akkor szerezzen be helyhatósági erkölcsi bizonyítványt. Ugyanis a bíróság a tanuk vallomásait aszerint is mérlegeli, hogy a tanu a panaszossal szemben nem áll-e rokonsági viszonyban és a vádlottal szemben haragban vagy ellenségeskedésben, szóval hogy a tanu érdektelen-e? Nagyobb súlyt

helyez továbbá a bíróság az olyan tanu vallomására, aki jó hírnévnek örvend, mint éppen egy rovott múltúnak, vagy olyannak a vallomására, aki ellen hamis tanuzás miatt eljárás volt folyamatban. Az 1883. évi XX. t.-c. 40. §-a, vagyis a vadászatról szóló törvény kiemeli azt, hogy az eljárás során a vadászterületre felvigyázó személyek vallomásának nagyobb hitelt kell adni. Épp így a csendőr vallomását is jobban kell értékelnünk, mint más, nem közszolgálatban álló egyéneknek, tehát a vádló és ezek tanuinak vallomását.

A bíróság előtt nem a tanuk száma a döntő, mert a bíróság a tanuvallomásokat szabadon mérlegeli és így a bíró belátásától függ, vajjon a csendőr két megbízható tanujának vallomását fogadja-e el a tényállás alapjául, avagy a panaszos 20—30 tanujáét. A bírói szabad mérlegelést nem lehet perorvoslattal megtámadni. A haditörvényszék tagjai esküt tesznek, hogy bírói kötelességüket híven fogják teljesíteni. Ez pedig azt jelenti, hogy csak úgy szavaznak és ítélik, ahogy azt legjobb tudásuk és lelkiismeretük parancsolja.

Bár a csendőr érdekében áll az a perrendszerű intézkedés, hogy a haditörvényszék a tárgyalásvezető bírón kívül a csendőrség tisztjeiből alakul és hogy a közigazgatási kivizsgálást csendőrtiszt ejti meg, s a fegyverhasználat jogosságát csendőrtiszttekből álló bizottság állapítja meg, azért ne ringassa magát a vádlott csendőr abban a téves hitben, hogy majd a kivizsgáláskor az ő szárnyparancsnoka meg fogja találni a módot arra, hogy az általa elkövetett szabálytalanságokat és törvénysértéseket kivizsgáló jelentésébe olyképen állítsa be, hogy azok miatt őt büntetés ne érje. Az előjáró nem lehet bűnpártoló, kötelessége azonban az és minden igyekezetét is arra fordítsa, hogy az igazság kiderüljön és hogy a megvádolt csendőrt igazságtalanság ne érje.

A vizsgálat alá került csendőr a bíróság előtt el ne mulassza tanuinak kihallgatását kérni és ha ennek az indítványának hely nem adatnék, akkor emiatt védője semmiségi panaszt jelenthet be.

Sajnálattal tapasztaltam ugyanis, hogy az egyik bíróság még azokat a tanukat sem hallgatta ki, akik a csendőr hivatali eljárása idejére a községelőjáróság által bizalmi tanuként kirendeltettek. A legfelsőbb honvéd törvényszéknek nem állott módjában az elsőfokú bíróság ezen ítéletén változtatni, mivel az elsőfokú bíróság főtárgyalásán sem a vádlott, sem a védője nem kérte, illetve nem indítványozta ezeknek a tanuknak a kihallgatását. Ezen esetben az elsőfokú bíróság tulajdonképpen nem a szóbeliség és közvetlenség alapján, hanem csak a közigazgatási kivizsgálásról szóló részletes jelentés és a feljelentő őrparancsnok vallomása alapján hozta az ítéletet.

A csendőrnek a legerősebb védelmi fegyvere a szabályokhoz való ragaszkodás. Szabályainkat a hosszú évek során át szerzett tapasztalatok alapján dolgozták ki.

Az utasítás előrelátásból sok olyant ír elő, aminek okát a csendőr talán nem is sejti és csak akkor látja be, ha annak be nem tartása miatt bajba kerül.

Igy pl. a koresmai zárórák ellenőrzési módja részleteiben is szabályozva van; amelyik csendőr tehát eltér ettől a szabálytól, az oly kellemetlen

helyzetbe kerülhet, amelyből még jóakaró tanúnak vallomásai alapján is alig fog tudni büntetlenül kikerülni.

Hosszú évek során azt tapasztaltam, hogy a legtöbb esetben maga a csendőr kezdeményezője a beálló kellemetlen helyzetnek. Ha tehát ezeket nem ő provokálja, akkor szolgálati eljárásáért csak a legkritikább esetben fog kelleni felelnie a haditörvényszék előtt.

A gépjárművek közúti forgalmáról s ennek ellenőrzéséről.

Irta: Dr. VALLÓ JÓZSEF őrnagy.

(Befejező közlemény.)

Büntető rendelkezések:

76. §. Kihágást követ el 15 napig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki gépjárművet e rendelet értelmében szükséges forgalmi engedély vagy nemzetközi uti igazolvány nélkül a közúti forgalomban vezet, vagy aki, akár forgalmi engedéllyel vagy nemzetközi uti igazolvánnyal közjárművet vezet, amelyről tudja, hogy a 3. §-ban megkivánt kellékek valamelyikének meg nem felel.

Ugyanezzel a büntetéssel büntetendő a gépjármű birtokos is, aki a gépjárművet forgalomban tartja, ha a gépjármű közúti forgalmához szükséges forgalmi engedélye vagy nemzetközi uti igazolványa nincs, vagy tudja, hogy a gépjármű a 3. §-ban megkivánt kellékek valamelyikének meg nem felel.

Kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással s kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a gyáros, iparos vagy kereskedő is, aki az ideiglenes forgalmi engedélyt vagy próbarendszámot nem kizárólag próbamenetek céljaira használja fel, vagy az engedélyt avagy a rendszámot használatra másnak átengedi.

Kihágást követ el és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az is, aki a törvényes munkaszüneti délután két óra után próbamenetet tart.

77. §. Kihágást követ el és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki közhasználatra szolgáló gépjárművet hibásan működő viteldíjjelzővel tart forgalomban.

78. §. Kihágást követ el s 15 napig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki abból a célból, hogy gépjármű azonosságának megállapítását megnehezítse, a gépjárművön alkalmazott jelzőtáblát eltávolítja, megváltoztatja, eltakarja, vagy olvashatóságát egyébként akadályozza, vagy megszabott jelzőtáblával el nem látott gépjárművet szabályszerű jelzőtáblának látszó jelzéssel jogtalanul ellát, vagy a megszabott jelzőtáblán felül a gépjárművön meg nem engedett jelzést alkalmaz.

Amennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a rendőrhatalóság által a gépkocsi alvázába beültetett forgalmi rendszámot megváltoztatja, eltakarja, vagy olvashatóságát egyébként akadályozza, továbbá, aki a gépkocsi vagy motorkerékpár tulajdonosának személyében beállott változást az illetékes rendőrhatalóságnál a szabályszerű módon be nem jelenti, a gépkocsit vagy motorkerékpárt a forgalomból végleg kivonja, avagy az ország területéről végleg kiszállítja anélkül, hogy ezt az illetékes rendőrhatalóságnál bejelentené, ugyancsak, aki magán, illetve közhasználatú gépkocsit vagy motorkerékpárt abból a kerületből, amelyben rendszámát nyerte, állandó forgalom céljából más kerületbe viszi át és az átköltöztetést az illetékes rendőrhatalóságnál be nem jelenti, végül az, aki a jelzőtáblákat nem az előírt helyen alkalmazza.

Amennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és kétezer ko-

ronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki a jelzőtáblákat az illetékes rendőrhatalóságnak nem szolgáltatja vissza abban az esetben, amikor a gépkocsi vagy motorkerékpár használhatatlanná válik, azt végleg forgalmon kívül helyezte, vagy pedig állandó használatra külföldre vitte át.

79. §. Kihágást követ el s 15 napig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki gépjárművet a közúti forgalomban e rendelettel megszabott vezetői igazolvány, vagy az őt a gépjármű vezetésére jogosító érvényes nemzetközi igazolvány nélkül vezet; ugyancsak az, aki a tőle visszavont vezetői igazolványt a hatóság felszólítására be nem szolgáltatja.

Ugyanezzel a büntetéssel büntetendő a gépjárműbirtokos is, ha a gépjárművet oly vezetővel tartja közúti forgalomban, akinek e rendelettel megszabott vezetői igazolványa vagy a gépjármű vezetésére jogosító érvényes nemzetközi uti igazolványa nincs, vagy akiről tudja, hogy a hatóság a vezetői jogosultságot tőle visszavonta.

80. §. Kihágást követ el — és amennyiben eselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, — kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a gépjárművezető, aki e rendeletnek 41—50., 52—53. és 55—57. §-aiban felsorolt rendelkezések valamelyikét megszegi.

Az a gépjárművezető, aki a 41—45., 47. vagy 55. §-ok valamelyikébe ütköző eselekmény miatt már két ízben büntetve volt, ha utolsó büntetésének kiállása óta egy év még nem telt el, a most idézett §-ok bármelyikébe ütköző újabb eselekménye miatt a pénzbüntetésen felül tizenöt napig terjedhető elzárással is büntetendő.

81. §. Kihágást követ el s 15 napig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a gépjárművezető, aki baleset alkalmával a gépjárművet meg nem állítja, vagy kiténének megállapítását egyébként megghiúsítani törekszik.

Nem büntetendő a vezető, ha a megállás a fennforgó körülmények miatt veszéllyel járt volna és a baleset legkésőbb a következő napon — kiténének, a gépjármű azonosságának és eljárása okának igazolása mellett — a belföldi rendőrhatalóságnak bejelenti.

82. §. Kihágást követ el és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki az 54. §-ban megkivánt engedély nélkül, vagy az engedély — megszegésével gépjárműversenyt vagy gépjármű korzót rendez.

83. §. Kihágást követ el és ötszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki a 16. §-ban előírt vagy elrendelt ellenőrzési szemlén meg nem jelen és elmaradását elfogadhatóan nem igazolja.

84. §. Az 1879: XL. t.-c. 1. §-a értelmében kihágásnak nyilvánított ezen rendőri rendelkezések és tilalmak megszegése miatt az eljárás a rendőri büntetőbírósként eljáró közigazgatási hatóságnak és pedig a székesfővárosi m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Harmadfokon a belügyminiszter bíraskodik.

85. §. Ha a rendőri büntető eljárás során oly körülmények nyertek megállapítást, amelyek e rendelet szerint a forgalmi engedély vagy a vezetői jogosultság visszavonására okot szolgálhatnak, a kihágási ügyben eljáró rendőri büntetőbírósként a visszavonás kérdésében is határoz.

86. §. A fegyveres erő és a m. kir. posta gépkocsijaira és gépkocsivezetőire — addig, amíg azok kizárólag az említett intézményeknél teljesítenek szolgálatot, — e rendeletnek csak a 3., 41—52. és 57. §-ai, továbbá a jelen rendelet 28. és 29. §-ainak külön idevonatkozó részei terjednek ki.

A fegyveres erő és a m. kir. posta gépkocsivezetői szolgálati úton nyerik képességük alapján vezetői igazolványukat.

87. §. A tűzoltóság és a mentőegyesületek gépjárműveinek megvizsgálása díjtalanul történik. Ezen gépjárművek vezetői a 43—49., valamint 51—52. §-okat, amennyiben ezt fontos érdekek kívánják, megtartani nem kötelesek.

92. §. Az utakon a veszélyes helyek jelzésére csakis az Utasításban megállapított egységes jelzőtáblák használhatók.

A táblákat a jelzendő helytől körülbelül 250 méterre kell felállítani, kivéve, ha a helyek fekvése ezt lehetetlenné teszi. Ha az akadályt jelző tábla távolsága a 250 métert jelentékenyen meghaladná, különleges intézkedések tehetők.

A jelzőtáblákat az útra függőlegesen kell felállítani.

A m. kir. kereskedelmiügyi miniszternek 1923. évi 78.002. számú körrendelete. A gépkocsival való iparszerű árufuvarozásról, továbbá a rendes időhöz kötött gépkocsi felhasználásával üzött személyszállítási (társaskocsi) ipar gyakorlásáról.

A gépkocsival való iparszerű árufuvarozás, továbbá a rendes járatú időhöz kötött gépkocsi felhasználásával üzött személyszállítási (társaskocsi) ipar gyakorlása tárgyában az 1922. XX. t. c. 35–37., 57. és 66. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. Budapest székesfőváros, továbbá mindazok a városi törvényhatóságok, amelyeknek területén erre korlátozatlan a gépkocsival való iparszerű árufuvarozást, illetőleg a rendes járatú időhöz kötött, gépkocsi felhasználásával üzött személyszállítási (társaskocsi) ipart gyakorolják, vagy az ipar gyakorlásához szükséges iparengedély kiadását kérték, az említett ipar, illetőleg iparok gyakorlásáról külön szabályrendeletet kötelesek alkotni.

A szabályrendeletet a jelen rendelettel kiadott I., illetőleg II. mintának figyelembevételével kell megalkotni.

2. §. A törvény 34. §-a a gépkocsival való iparszerű árufuvarozást, továbbá a rendes járatú időhöz kötött, gépkocsi felhasználásával üzött személyszállítási (társaskocsi) ipart az engedélyhez kötött iparok közé sorolja.

Aki az előző bekezdésben említett iparok valamelyikét kizáróan Budapest székesfőváros, vagy valamely városi törvényhatóság területén kívánja gyakorolni, a törvény 40. §-a szerint az illető törvényhatósági bizottsághoz, aki pedig azok valamelyikét nem kizáróan Budapest székesfőváros, vagy valamely városi törvényhatóság területén, hanem oly módon kívánja gyakorolni, hogy az üzem (az útvonal) a városi hatóságok területén kívül eső területekre is kiterjed, vagy kizáróan városi hatóságok területén kívül eső területeken bonyolódik le, a kereskedelmiügyi miniszterhez intézendő beadványban köteles kérni az iparengedély kiadását stb.

A m. kir. belügyminiszternek 232.453/1925. B. M. számú körrendelete. A közlekedés biztonságának fokozása.

Megállapítható, hogy az utóbbi időben sűrűn ismétlődő közlekedési, főképp gépjárművek által okozott balesetek nem csupán a gépjárművezetők egy részének felületességére és gondatlanságára (megengedett menetsebesség túllépése, világítás hiánya, késedelmes kürtjelzés stb.), hanem nagyrészt arra is visszavezethetők, hogy a lófogatú járművek vezetői, főként a vidéki fuvarosok nem alkalmazkodnak az általános közlekedés-rendészeti szabályokhoz (az úttest baloldalán való hajtást, a balra kitérést és a jobboldalon való előzést stb. előíró rendelkezésekhez) és emellett arról sincsenek kellően tájékoztatva, hogy a lovak megbokrosodásának elkerülése végett minő magatartást tanúsítsanak, ha az országúton szembejövő gépjárművel találkoznak. A kocsisoknak ilyen esetekben tanúsított határozatlansága következtében a nyugtalanokodó, ágaskodó lovak nemesak a járművekben okozhatnak kárt, hanem az azokon levő személyek testi épségét is veszélyeztetik. Holott az említett esetben a kocsit könnyen megelőzheti az esetleges balesetet, ha kocsijával mindig az úttest baloldalán halad, tartózkodik mindentől, amivel a lovak féltékenységét fokozza (gyeplő, zablák rángatása, lovak szemének betakarása stb.). A kocsis kezének függőlegesen feltartásával figyelmeztetheti a közeledő gépjármű vezetőjét a lovak féltékenységére. Ha a lovak féltékenek, a kocsis azzal akadályozhatja meg azok ijedezését, ha a közeledő gépjárműnek kocsijával háttal fordul, mert így a lovak nem ijednek meg a mellettük elhaladó gépjárműtől. Legnagyobb hiba a megállított lovak gyeplőjét erőszakosan hátrahúzni, mert ettől a ló nyugtalanná válik, a gyeplő befolyására (és nem féltelmében) hátra lép s így a kocsit könnyen a haladó gépkocsi elé kerülhet.

A gépjárműnek pedig, ha az úttesten haladó állatok ijedeznek, az 57.000/1910. B. M. számú rendelet 44. §. a) pontja és a 47. §. értelmében lassított sebességgel szabad csak haladnia, sőt a szükséghez képest meg is kell állnia és fenyegető veszély esetén a vezetőnek a motor működését is meg kell szüntetnie.

Nagyrésztben ugyancsak kellő felvilágosítás hiányának tudható be, hogy a városi közönség sem tartja be mindenütt a forgalom biztonsága céljából megállapított szabályokat és ez is egyik oka a sorozatos baleseteknek.

Ennélfogva a balesetek megelőzése, illetőleg azok számának lehető csökkentése és a forgalom biztonságának fokozása érdekében a kereskedelmiügyi miniszter ural egyetértően a következőket rendelem:

1. az elsőfokú rendőrhatalóságok és a községi előjáróságok félévenként hirdetemény, illetőleg dobszó útján kellően tájékoztassák a lakosságot — főként a fuvarosokat — a közlekedés általános, főként fentebb részletezett szabályairól;

2. ugyancsak az említett módon ki kell oktatni a járókelő (gyalogos) közönséget is arra nézve, hogy az utcákon a közlekedési balesetek lehető elkerülése végett miként kell közlekedni; végül

3. szigorú köteletségévé teszem a rendőrhatalóságoknak és a közbiztonsági szerveknek, hogy a közlekedési szabályok pontos betartását a legszigorúbban ellenőrizzék és azoknak minden körülmények között szerezzenek érvényt.

Felhívom Címedet, hogy e rendeletem alapján tett intézkedésekről hozzám mielőbb tegyen jelentést, a hatósága területén fennálló közlekedés-rendészeti viszonyokról és az esetleges balesetekről pedig félévenként szintén terjesszen fel részletes jelentést stb.

A m. kir. belügyminiszternek 152.422/1926. B. M. számú körrendelete.

A közlekedés biztonságának fokozottabb ellenőrzése.

A közlekedés biztonságának fokozása érdekében már a 232.453/925. B. M. számú körrendeletemben felhívtam Címedet, hogy a lakosságot, főként a vidéki fuvarosokat, az elsőfokú rendőrhatalóságok és a községi előjáróságok útján legalább félévenként a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő módon részletesen tájékoztassák a közlekedés általános szabályairól és a szabályok pontos megtartásának minden körülmények között szerezzenek érvényt.

E rendeletem ellenére is azt tapasztalom, hogy egyes vidékeken a fuvarosok nagy része a közlekedés legelemibb szabályaival (az úttesten baloldalon való hajtás, jobbra előzés, balra kitérés stb.) sines tisztában, illetőleg azokhoz — főként az országúton — egyáltalában nem alkalmazkodik. A rosszkarban levő vagy éppen javítás alatt álló utakon meg egyáltalán hiányzanak, sok helyen azok az intézkedések, amelyek a veszélymentes közlekedést lehetővé tennék. Ez csak annak a mulasztásnak lehet a következménye, hogy az illetékes hatóságok még mindig nem feleltek meg az említett körrendeletben előírt rendelkezéseknek, illetőleg közegeik útján a közlekedést nem ellenőrzik abban a mérvben, amint azt a személy- és vagyonbiztonság megköveteli.

Felhívom ennélfogva Címedet, utasítsa az elsőfokú rendőrhatalóságokat, hogy az idézett körrendeletemet — személyes fegyelmi felelősség mellett — a legpontosabban hajtsák végre, a közlekedést közegekkel állandóan ellenőriztessék és a szabályok ellen vétőkkel szemben a legszigorúbban járjanak el.

Az eddig elmondottakból megtudjuk, hogy minő rendelkezések érvényesek a gépjárművek forgalmára nézve, valamint azt is, hogy ezen rendelkezések be nem tartásából minő kihágások keletkeznek. Ezzel azonban nem merítettük ki a kérdést, mert hiszen a gépjárművezetés körül tanúsított gondatlan, vagy éppen vétkes magatartás a kihágásnál súlyosabb deliktumot is eredményezhet.

A Büntető jogtár LIV. kötetének 200. lapján foglalt felsőbb bírósági döntés szerint pl. a sebes hajtás miatt (a rendőrhatalóság által) történt elítélés nem zárja ki a bünvádi eljárás megindítását az ugyanakkor gondatlanságból elkövetett testi sértésért. Ez tehát azt jelenti, hogy sebes hajtás esetében a kihágási eljárásnak a rendőrhatalóság általi lefolytatásától függetlenül a kir. bírósághoz is feljelentést kell tenni, ha

a kérdéses esetben a kihágáson felül a kir. bíróság hatáskörébe tartozó büntett vagy vétség tényálladéka is fennforog. Nem szenved kétséget, hogy ez a szabály nemcsak a lóvonatú kocsik, hanem a gépjárművek forgalmára nézve is alkalmazásba jöhet, miért is ezzel a kérdéssel itt részletesebben kell foglalkoznunk.

Minő büntettek vagy vétségek származhatnak tehát a gépkocsiforgalom szabálytalan lebonyolításából? Ez attól függ, hogy milyen a vétkes, vagy éppen bűnös magatartásból keletkezett jogsérelem. Ha a gépkocsivezető pl. ittas állapotában, vagy erős felindulása miatt valakinek szándékosan nekihajt, azt legázolja; ez esetben, ha a sérült meghalt: a Btkv. 279. §-a szerint minősülő szándékos emberölés büntette, esetleg erős felindulásban elkövetett emberölés büntette (Btkv. 281. §.), esetleg, ha a halál a szenvedett sérülés folytán ugyan, de később következett be, a Btkv. 306. és 307. §-a szerint minősülő halált okozó súlyos testisértés büntette létesülhet. Ha pedig a sérült életben maradt, akkor az okozott sérülés, gyógytartama szerint, a testisértés vétsége, esetleg büntette fog létesülni (Btkv. 301—303. §.). Ha pedig a személyen ejtett sérülésen felül, vagy ettől függetlenül másnak vagyonában is kár okoztatik (pl. igavonóállatokban, szekerökben, gépjárművekben, hidakban, sorompókban stb.), az előbbi bűncselekményekkel halmazatban a Btkv. 418—421. §. szerinti ingó vagy ingatlan vagyon rongálása, esetleg valamely közveszélyű cselekmény (Btkv. 434—445. §.) is létesülhet. Mindezen bűncselekmények azonban igen ritka esetben fognak a gépkocsi forgalomban előfordulni. Sokkal inkább kell azonban a gondatlanságból eredő személy és dolog elleni sérelmek okozásával számolnunk.

Mit kell gondatlanság (gondatlan magatartás) alatt értenünk? Gondatlanság az olyan eljárás, mellyel a tettesre nézve beigazolást nyert, hogy őt a jogsértést okozott eljárásban gondatlanság terheli. Hogy mikor terheli a tettest gondatlanság, erre nézve irányadó a Bjt. LXVIII. 20. lapoldalon foglalt azon döntvény, hogy gondatlanságot képez „a mindennapi életben megkövetelt közönséges elővigyázat elmulasztása”. Tehát a megszokott, a közönséges elővigyázat elmulasztása.

Ha már most a gépjárművezető ilyen gondatlan magatartása által másnak halálát okozta; vele szemben a Btkv. 290. §-a alapján gondatlan emberölés vétsége miatt; ha pedig csak súlyos testisértést (8 napon felüli gyógytartalommal) okozott: a Btkv. 310. §-a alapján, gondatlan súlyos testisértés vétsége miatt kell eljárni.

A könnyű (8 napon aluli) gondatlan testisértés csak mint közegészség és testi épség elleni kihágás lesz büntethető; a gondatlanságból okozott vagyonrongálás pedig a Bjt. XXX. 15. lapon foglalt döntvény szerint csak polgári kártérítési felelősséget von maga után.

Mindezen büntetések felül, ha a gondatlan emberölést vagy súlyos testisértést a tettesnek foglalkozásában való járatlansága, hanyagsága vagy a forgalomra vonatkozó szabályok megszegése okozta, a bíróság a gépjárművezetőt a Btkv. 291. és 310. §-a alapján a gépjárművezetéstől ideiglenesen, vagy véglegesen eltilthatja, esetleg új vizsga letételére utasíthatja.

Amint ezen rendelkezésekből látható, a gépkocsivezetők minden okozott jogsértésért szigorú felelősséggel tartoznak; megvan tehát a mód, hogy őket következetes ellenőrzéssel s a szabálytalanságok következetes üldözésével, a forgalmi szabályok betartására rászorítsuk.

Ha egyes helyeken szabálytalanságok elterjedt volta miatt a szigorúbb eljárás mutatkozik helyénvalónak, nem kell a tettesek feljelentésével megelégedni, hanem — ha csak erre a Szolg. Utasítás módját nyújt — elfogással vagy elővezetéssel kell élni.

Erre büntetlen vagy szabadságvesztéssel büntendő vétségen való tettenérés esetén (Cs. Szolg. Utas. 117. §. V. pontja) a kihágáson való tettenérés esetén ezen §. VII. pontja s különösen ennek 2., 3. és 4. alpontja ad jogot.

Ha tettenérés esete nem forog fenn, — a mi a gyakoribb eset, — hanem nyomozás folyamán kell a gépjárművezető bűnösségét beigazolni, akkor elfogására csak a 117. §. VI. pont b), c), d), g), h) alpontjában körülírt tények fennforgása esetén kerülhet sor.

Közgazdálkodásaink konyha- kertészete.

Őszi munkálatok.

Irta: **BERÉNYI LÁSZLÓ LEÓ** csendőr (Seregélyes)

Beköszöntött az őszi hullanak a sárguló falevelek s a nagy természet téli álmára készül. Kertünkben virágzó növényeink helyén komor ágyások húzódnak az őszi ködben. De a szorgos munkáskezdek még nem pihennek, itt az őszi munkák ideje.

A trágyázást megelőzőleg egy takarításszerű munkát kell elvégeznünk. Mindent, ami nem oda való, el kell távolítani. A karaláb, káposzta torzsaít, a paradicsom, paprika szárát, szóval a növények visszamaradt részeit egy halomra gyűjtve, el kell égetni. Az ilyen földben hátrahagyott növényi részekben az élősködők vígan kitelelnék s jövő évi termésünket erősen veszélyeztetik. Mielőtt a trágyázásról szólnék, magáról a trágyáról kell írnom. A zöltségek a talajt erősen kiszarolják, ezt tehát pótolni kell. A konyhakert talajának jó erőben tartására a trágya szolgál. Van igen sokféle trágya, mi azonban legnagyobb eredménnyel az általános hatású istállótrágyát használjuk érett állapotban. Az istállóból közvetlenül kikerült trágyát meleg trágyának nevezzük, — mert ez még bomlás előtt van — ezt tehát a kötöttebb, vizenyős talajon, míg az érett, vagyis hideg trágyát a lazább, homokos talajon tudjuk eredménnyel alkalmazni. A trágya mennyiségére vonatkozólag elv az, hogy amennyi súlyú terményt szedünk le, ugyanannyit adjunk vissza a földnek trágyában. Mert az a növény, amely leszedésekor 5 kilogramm súlyú s palánta korában nem volt 5 dekagramm sem, a szaporulatot, amely 4.95 dekagramm, a földből vette. Most nézzünk két különféle növényt, melyet egyenlő nagyságú területen termelünk. Azt látjuk, hogy a káposztából még egyszer annyi terem, mint tegyük fel a babból. Így a káposztának több trágyára lesz szüksége, mint a babnak. Lásuk most, a két növény hol szerepel a vetésforgóban. A káposzta az I. táblában, amely a termesztési évben, míg a bab a IV. táblában, amely két év előtt került trágyázásra. A trágya mennyiségére nézve még csak annyit, hogy konyhakertjeink talajának négyzetméterenkint 15—20 kg. trágyára van szüksége. A trágyát ne tartsuk sokáig szabadon, mert az abból elillanó gázokkal sok hasznos táperő fogy el. Minthogy a trágya minden hasznos anyagát le akarjuk kötni, azt a leszórás után azonnal alá kell forgatni. Ha talajunk túl silány vagy kihasználta, a megtrágyázás előtt be kell szántani és csak azután trágyázni és ismét beszántani. A műtrágyákról, mivel azok alkalmazása komplikált dolog s nagyobb költséggel is jár, csak annyit kell megjegyezni, hogy azok csak egyes alkatrészeket pótolnak, pl. a csontliszt foszfort. A pillangós virágúaknál tehát, mivel azok igen sok foszfort fogyasztanak, a csontlisztet sikerrel lehet alkalmazni (bab, borsó, lencse).

Az előbb ismertetett trágyázás után a talajmunkálatok és pedig az ásás, szántás, forgatás vagy rigolozás következik. A talajmunka mélységével a benne termesztett növények gyökerező képessége szab irányt. Konyhakertünkben általában 25—30, míg egyes növények alá 50—60 cm. mélyen munkáljuk meg a talajt. Kisebb kertekben, hol a szántás amúgy is sok nehézségbe ütközik, nem ajánlom azt. De még a nagyobb kertekbe sem, habár a szántás gyorsabb és olcsóbb is, mint az ásás. A kézzel végzett ásásnál a földet úgy fel lehet fordítani, hogy az altalaj teljesen felül, míg a feltalaj teljesen alul kerül. Ekével ezt elérni nem lehet. Az őszi szántást — ha szántatunk — darabosan végeztetjük, mert a simára hengerelt vagy szántott föld a nedvességet nem veszi úgy be, mint a darabosan, hantosan végzett szántás, amelyet a tél fagyja porlaszt széjjel és így a talaj szívaccszerűen veszi magába a vizet. Ásásnál az előbbi elvek szolgáljanak irányadóul.

Mélyebb gyökérzetű növényeink nemcsak a fel-, de az altalajt is kihasználják. Földünknek tehát nem elég az ásás vagy szántás. Időszakonként mélyebb megmunkálást is követel. Erre szolgál az úgynevezett forgatás vagy rigolozás. E munka abból áll, hogy kertünkben egy helyet kijelölve akként forgatunk át, hogy az minden évben más-más helyen történjék s így 5—6

éven belül az egész kert talaja át lesz forgatva. Forgatással a talajt jobban, hathatósabban műveljük s egyenletesen keveredik az esetleg széjjel szórt trágya. A forgatást úgy végezzük, hogy a kijelölt terület szélességén 50–60 cm. széles és ugyanolyan mélységű árkot ásunk az átforgatandó terület hosszúságában, a kikerült földet pedig az átforgatandó területen szétszórjuk. Ha ez kész, akkor az előbbi árok mellett ugyanolyan árkot ásunk, de itt a kikerült földet már az előbbi árokba hányjuk úgy, hogy a feltalaj alul, az altalaj pedig felül, szóval teljesen megfordítva legyen. És így tovább végezzük a műveletet addig, míg az egész terület át nincs forgatva. A jól végzett forgatás mindig meghalálja magát.

Az előkészített talajban a terv szerint kijelölt helyre ilyenkor vetjük a spenótot 30 cm. sortávolságra. A téli salátát szintén ilyenkor kell elültetni a jól előkészített ágyásokba 20–25 cm. sor- és tőtávolságra. További gondozásuk kapálásból és száraz, igen erős fagyok alkalmával kis takarásból áll. Ez gázszárazakkal, de még inkább száraz szalmás trágyával történjék. Leszedett terményeink nagyrészt éléskamránkban rakjuk el különböző módon. Van aztán oly termény, melyet pincében, sőt szabadban veremlünk. A veremlésnél főszabály: száraz hely és egészséges növény. Szabad földön veremlünk a burgonyát, karalábót, céklát, kelt, fejes-, vöröskáposztát stb. A szabadföldi vermeket a következőképp készítjük. Egy arra megfelelő száraz helyen ásunk 120 cm. széles, 60 cm. mély meredek (90°-os) falu s a vermelendő termény helyszükségletéhez mért hosszúságú vermet. Az így elkészített verembe egy kis árkot húzunk s abba a fölösleges levelektől megtisztított növényt beleültetjük szárával akként, hogy azok sem egymást, sem a verem falát ne érhessek. A többi sort úgy veremljük, hogy egyik sor növényei a másikat ne érhessek. Így elejét vehetjük az egész vermet készletünk elpusztulásának, ha egyik növény pusztulni (rothadni) kezdne. Az így veremelt növények megeredve, állandóan frissen maradvá látják el konyháinkat télen is. Ha már az egész növény-mennyiséget beültettük, ha rendelkezésünkre megfelelő mennyiségű deszka áll, azzal, vagy ha az nincs, száraz szalmával fedjük be a növényeket és arra 50–60 cm. magasan ék-alakban földet hányunk, hogy a víz lefolyjon róla. A föld fölötti vermeket, amelyekbe rendszerint burgonyát, céklát stb. rakunk, úgy készítjük, hogy a vermelendő terményt száraz szalmaretegre prizma-alakban rakva, szalmával behintve jól, kb. 30 cm. vastagon, beföldeljük. A verem körül a lefolyó víz elvezetésére egy kis árkot kell körbe ásni.

Pincében kell veremlenni a sárgarépat, zellert, céklát, petrezselymet stb. Még pedig e célra megrostált homokba. De ne a fal mellé, amint az általánosan szokásban van. A vermelést 60–90 cm. \times 100–120 cm. helyen 10 cm. magasságú homokrétegen kezdjük a fölös levélzettől megtisztított növényekkel úgy, hogy a legnagyobb növényeket a legalsó sorban körbe kirakjuk egymás mellé. Erre egy 2 cm. vastagságú homokréteget borítunk és így tovább míg 1 m. magasságot el nem érünk. Minél magasabbra jutunk a rakással, annál kisebb növényt rakunk s így veremünk felfelé keskenyedni fog.

Ezekkel a munkákkal az őszi munkák be vannak fejezve. De ezt az időt fel kell használni az üzemterv elkészítésére is. „Mindent a maga idejében” kell a kertész jelszavának lennie. Mert itt a megkésést nem lehet helyrehozni s épp azért ismertetem itt az üzemterv-készítés körüli eljárást, mert már most kell tudni az őszi munkáknál, hogy mit, mennyit és hol termelünk, hogy a talajt szakszerűen elő tudjuk készíteni. A terv-készítéshez szükséges a rendelkezésünkre álló terület felmérése. Ennek megtörténte után egy papírlapra 1:100 arányban felrajzoljuk a területet, vagyis 1 m. a papíron 1 cm. lesz. Ezután felosztjuk kertünket 4 részre. Az egyes részeket római számmal jelöljük meg. Az I. számút megtrágyáztatjuk. A termények elosztásánál cél: minél többfélélt termelni. Arányban legyen azok mennyisége a fogyasztási szükséglettel. Hogy az egyikből, pl. a karalábéból 5–6 ágyást ültetünk, míg babból 3–4 ágyást, mert míg az előbbi kis területen fölös termést ad, addig az utóbbi nagyobb területen még esetleg hiányt mutat, vagyis a kert termelésén kívül még vásárolnunk is kell. A vetésforgót tehát nem lehet 4 egyenlő részre beosztani. A könnyebb meg-

értés végett egy 600 m². terület jövő évi üzemtervét leírom.

A kert területe 600 m², mely három forgóra van beosztva. A hármast forgót alkalmaztam azért, mert földünk évek óta nem látott trágyát, habár természetesen minden évben volt rajta. Az I. számú forgótáblát 300 m². területen 1926 őszén frissen trágyázzuk s utána hantosan felszántjuk az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. számú ágyásokat. 1. tábla: téli fejes káposzta 60 m². területen, négyzetméterenkint kb. 10 kg., összesen 6 q. terméshozammal. Palántái legkésőbb májusra kiültetendők. 2. tábla: karfiol 12 m². területen; 40 drb palántaszükséglettel legkésőbb április hó közepén ültetjük. Várható termés 30–35 kg. 3. tábla: 24 m². területen 120 drb. palántaszükséglettel legkésőbb május elején palántázandó kelkáposzta. Várható terméshozam 60 kg. 4. tábla: 24 m². területen 130 drb. palántaszükséglettel, legkésőbb májusban palántázandó. Várható terméshozam 80–90 kg. 5. tábla: 90 m². területen fészekbe ültetett paradicsom 130 drb palántaszükséglettel, legkésőbb májusi kiültetéssel. Várható terméshozam 300–350 kg. 6. tábla: paprika 54 m². területen 250 drb palántaszükséglettel, legkésőbb május hóban kiültetéssel. Várható terméshozam 1500 hüvely. Tehát az I. forgó-tábláról előreláthatólag 10–11 q. termés kerül le. Így a trágyaszükséglet ugyanannyi lesz, ami m²-kint kb. 10 kg. A II. táblába, mely jövő évben trágyázandó, kerül az ugorka, tekintettel arra, hogy az különleges trágyázást kap: 38 m². területen 8–9 gr. magszükséglettel, legkésőbb április végei ültetéssel, 80–90 kilogramm terméshozammal. 2. tábla: 22 m². területen kb. 5–6 kg. dughagymaszükséglettel, várható 60–70 kg. termés, legkésőbb márciusi duggatással. 3. tábla: 22 m². területen sárgarépa, legkésőbb március elejei vetési idővel, magszükséglet 7 gr., 50–60 kg. terméshozammal. 4. tábla: petrezselyem, zellerrel 22 m². területen, legkésőbb márciusi vetéssel, 6 gr. mag, míg a zellerből 60 drb palánta szükséges, és május végéig legkésőbb kiültetendő. Várható termés 60 kg. A III. forgó-tábla 1. táblája 50 m². területen mák, 80 gr. magszükséglettel, legkésőbb április elsejei vetéssel. Terméshozam 20 kg. 2. tábla: áprilisban és 14 naponkint ismételtlen vetendő borsóval 22 m². területen, 20 deka magszükséglettel, 30–35 kg. terméshozammal. 3. tábla: 38 m². területen, április végétől kezdődőleg 14 naponkint megismételt vetéssel, bab, 3 kg. magszükséglettel, 60–70 kg. terméshozammal. A kapor, a tök, torma, és a sóska, mint évelő, külön táblát alkot, míg az előbbieket a burgonya és kukorica közt termelendők.

E tervből láthatjuk, hogy már előre kiszámítva mindent idejében be tudunk szerezni, értve a vetőmagot és palántákat. Az egyes táblákba bele van írva a vetési vagy ültetési idő, ami figyelmeztető, hogy el ne késsünk a vetéssel vagy ültetéssel.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A csehszlovák csendőrség.

(7. közlemény.)

ad 2. A fegyverhasználat meg van engedve, hogy legyőzessék a szolgálati végrehajtás meggyőzésére célzó ellenállás, tehát olyan ellenállás, mellyel a csendőr által már megkezdett vagy bejelentett szolgálati végrehajtás foganatosításának meggátolása szándékolatik és ha ezen ellenállást máskeppen legyőzni nem lehet.

Ha a csendőr fegyvert használ, mérlegelnie kell, vajjon a támadó, vagy ellenfele fel van-e fegyverezve, vagy sem, vagy minő fegyverekkel van ellátva és milyen módon szándékozik azokat a csendőr ellen használni; eszerint döntse el a csendőr, hogy melyik fegyverrel léphetne fel a támadó ellen eredményesen.

Ha a csendőr teljesen fel van fegyverezve, kardját szabályszerűen csak akkor használhatja, ha ellenfele megragadja puskáját és a csendőr ennek következtében feltűzött szuronyát nem használhatja, ami nagyobb népesületeknél, különösen tüntetéseknel és verekedéseknél könnyen megtörténhet. Támadókkal és ellenállókkal szemben a kard szabályszerűen csak akkor használható, ha csupán karddal felfegyverkezve támadtatott meg és a szolgálati utasítás 9. és 26. §-ainak

utolsó és utolsóelőtti bekezdése szerint kénytelen volt közbelépni.

ad 3. Szabad a csendőrnek fegyvert használnia a veszedelmes gonosztevők szökési kísérletének megakadályozása végett, ha azok feltartóztatására más eszközök nincsenek. Veszedelmes gonosztevőnek az a személy tekintendő, akit az illetékes hatóság a csendőr előtt ilyen gyanúval megjelölt, vagy akiről más, kétségtelen indokokból ismeretes, hogy túlságosan veszélyezteti az államot, a személyt, vagy idegen vagyont.

A kevésbé veszedelmes letartóztatottakat (foglyokat) a csendőrnek ugyan a legbuzgóbban kell üldöznie, azonban szökésük megakadályozása céljából nem szabad fegyvert használnia.

Jóllehet minden fegyverhasználatnál kímélni kell az embert, a fegyvert mégis oly bátran kell használni, hogy az ellenfél ezáltal azonnal hareképtelenné tévessék és az ellenállás megtöressék, szökési kísérleteknél pedig, hogy a szökés folytatása lehetetlenné legyen.

66. §. Ha a csendőrség arról értesül, hogy nagyobb számú ember sérti a köznyugalmat, az őrs egész legénysége az őrsparancsnok vezetése alatt — akinek kötelessége kiadni a töltenyeket és meggyőződni a fegyverek jó állapotáról — megjelenik a helyszínen és a lehetőség szerint hátát fedezve, megfelelő távolságban áll fel a néptömeg előtt. Ezen tömeg a „törvény nevében” felszólítással és a következményekre való utalással, nemkülönben a fegyverhasználatra való figyelmeztetéssel felszólítandó, hogy oszoljon szét. Az állomásparancsnok egyúttal néhány ügyes és erős csendőrt jelöl ki, hogy használják fel az alkalmat és tartóztassák le a vezetőket és a leggonoszabb lármázókat.

Ha a tömeg a szétoszlásra irányuló felszólításnak nem engedelmessé válik, szuronytámadással megtisztítatik a hely és eközben, a lehetőség szerint, letartóztatnak a vezetőket és előidézők, vagy a nyugalomnak legdühöngőbb megbontói.

Ha azonban a tömeg fegyverekkel vagy eszközökkel, avagy a testi épséget veszélyeztető szerszámokkal kezdene támadni a csendőrök ellen és ha ennek folytán a csendőrök a legnagyobb szorultságban találják magukat, akkor lehetőleg annak előzetes bejelentése után, hogy fegyver fog használni, az őrsparancsnok szabályzat szerinti parancsára a gyakorlati szabályzat 112. és 115. pontjai szerint a lövegfegyver használandó. Célszerű a vezetőket és előidézők, vagy a legveszedelmesebb ellenszegülőket, amit a parancsnok a célzaskor még külön is bejelenthet. Gyermekeket, asszonyokat, öregeket ilyen alkalmakkor lehetőleg kímélni kell.

67. §. Ha a hatóság a csendőrségtől nem követel valaminő különleges szolgálatot, kötelessége a csendőrségnek a járőrök felosztása szerint, melyeket a szolgálati hivatal a járásparancsnoksággal egyetértőleg állapít meg, az őrskörletet körüljárni. Ezen körülmények a szükség szerint kell végezni, tekintet nélkül a nappalra, éjszakára és időjárásra. Esti 10 óra és reggeli 4 óra között pihenni csak annyiban szabad, amennyiben azt a biztonsági viszonyok megengedik. Járőr rendes körülmények között csak egy csendőr lehet és csak ha azt a biztonság követeli, például veszedelmes vidéken, ahol valami erőszakot lehet tartani, vagy éjszakai időben alkalmazható egy járőrben két és a körülmények szerint esetleg több csendőr.

A szolgálatba kiküldött csendőr, vagy ha többen rendeltettek ki, azok parancsnoka felelős a kapott parancs teljesítéséért.

Általános szabályul szolgáljon, hogy a csendőrnek kötelessége az időnek legalább egyharmadát és az őrsparancsnoknak az idő legalább egyötöd részét szolgálatban töltenie.

A járási csendőrparancsnok nincsen kötelezve a szolgálati órák semmiféle meghatározott legkisebb óraszámára.

68. §. Amikor egyszerű körjárat végeztetik, vagy amikor valaminő éppen elkövetett bűntett kinyomozásáról van szó, csak megjelölhető, merre kellene a csendőrnek indulnia, a további eljárása attól függ, hogy mit tapasztal és mit figyel meg útján.

Ezen körjáratokat a csendőrnek minden oldal felé figyelmesen kell végeznie, figyelnie kell minden zajra és minden kiabálásra, vagy segítségül hívásra és a körülményhez képest azon helyekre kell mennie. A csendőrnek át kell vizsgálnia az erdőket, barlangokat, homok- és kavicsgödöröket és egyéb rejtékhelyeket és viz-

szatervén, szabályszerűen más úton kell haladnia; ilyen körjáratnál nem szabad a fő országutakon és utakon mennie, hanem fel kell keresnie a mellékutakat, gyalogösvényeket és oly helyeket is, amerre senki sem jár. Különösen gondosan körül kell járnia a veszedelmes országutakat és vidékeket.

69. §. Ha a csendőr olyasmint tapasztal, ami gyanúnak látszik és még nem biztos felőle, az óvatosság azt követeli, hogy észrevétlenül néhány pillanatig lehetőleg a közelben tartózkodjék és figyelje, hogy mi történik, hogy biztonságot szerezzen a tényállás felől. Magától értetődik, hogy ha a késedelemből veszély támadhatna, a csendőrnek haladéktalanul közbe kell lépnie, hogy meggátolja, vagy csökkentse azon kárt, amely valakit fenyeget.

Általában a csendőr minden egyes esetben köteles a legnagyobb óvatossággal élni: egyrészt tartózkodnia kell mindenemű elhamarkodástól, másrészt meg kell találnia a közbelépésre éppen alkalmas pillanatot.

A csendőrnek hidegvérűen mérlegelnie kell az összes fő- és mellékkörülményeket, minthogy a bíróságnak szüksége van a tényállás teljes kinyomozásához és előadásához az ő adataira.

70. §. A csendőrnek körjáratában különös figyelmet kell szentelnie az egyedülálló helyiségekre és a rosszhírű koresmákra. Ha ott egy idegent talál, aki valaminő törvényes okból gyanúnak látszik neki, fel kell őt szólítania, hogy mutassa fel igazolványait és a körülményekhez képest fel kell őt tartóztatnia.

Oly vendéglőkben, amelyek kötelesek könyveket vezetni az idegenekről, biztonságot kell szereznie, vajjon ezen könyvek kellően vezetettek-e.

Ha a törvény szerint valaminő személy letartóztatására ok nincsen, azonban ezen személy a kibocsátott elfogató parancsok szerint, vagy egyéb módon a csendőrnek gyanúnak látszik, köteles őt a legközelebbi hatósághoz elővezetni, hogy személyazonosságát igazolja.

Ilyenkor a szurony a puskáról leveendő és minden elkerülendő, ami a gyanúsított elővezetéséhez nem feltétlenül szükséges és ami sérthetné őt, ha később gyanúmentesnek találtatnék. Általában szigorú különbség teendő az elővezetés és a kísérés között.

Az elővezetettre nem szabad bilincselő láncot rakni, ha szökést kísérelt meg, nem szabad ellene fegyvert használni, meg kell neki engedni, hogy saját költségére kocsit vagy vasutat (gőzhajót) vegyen igénybe. Személyi szabadsága nem korlátozandó jobban, mint amennyire a cél elérésére szükséges.

Ha az elővezetett eleinte az igazolást megtagadta, azonban útközben azt felajánlotta és igazolni tudja, magát minden kétséget kizáró módon, vagy ha a tanúk megbízható kijelentése alapján elesik az elővezetés oka, az elővezetett elbocsátandó; ha azonban az elővezetés alkalmával ok merül fel a letartóztatásra, letartóztatandó.

71. §. Ami azon utasokat illeti, akikkel a körjáratát végző csendőr találkozik, ezekkel szemben a rendőrség előírásai szerint kell viselkednie; amennyiben nincsenek kibocsátva különleges rendelkezések, betartja az államunkban a szabad utazás kísérő iratairól szóló általános rendőri előírásokat és ezért az utasok bármilyen államhoz is tartozzanak, indokolt gyanú nélkül nem kényszeríthetők arra, hogy utazási igazolványukat mutassák fel.

72. §. Minden egyes csendőrparancsnokság területén meghatározott jelek állapítandók meg, amelyek szerint a csendőrök egymás között messziről felismerhetik egymást; ezen jelek arra szolgálnak, hogy a szolgálatban levő csendőrnek, vagy valaminő csendőrszakasznak a közelben található csendőrök, vagy őrsjáratok segítséget nyújthassanak.

Ezen jelek megállapított hívások, vagy füttyök és csak a legrosszabb esetben a lövés. Minden csendőr, aki ilyen jelzést hall, köteles, amint magától értetődik, azonnal igyekezni azon helyre, ahonnan a jelzés elhangzott.

73. §. Ha valaki bíróság elé elővezetendő, vagy letartóztatandó, az elővezetési vagy elfogatóparancs az őrsparancsnoknak küldendő, aki a parancs hátlapjára felírja azon csendőr nevét, aki az illető személyt elővezetni vagy letartóztatni köteles és ügyelnie kell arra, hogy illető személy a parancs szerint vezettessék elő a bírósághoz, vagy tartóztattassák le.

Ha az elővezetés vagy letartóztatás több csendőr feladatát tűztnék ki, feltüntetendők az összes arra hivatottak nevei, a parancsnok külön jelölendő meg.

Csupán ha a késedelemből nyilvánvalóan veszedelem támadhatna, az arra hivatott politikai és bírói hatóságok, illetőleg azok főnöke, vagy főnökhelyettese ugyancsak a kiküldött tisztviselők is csupán szóbelileg is felszólíthatnak minden egyes csendőrt, hogy valakit letartóztasson és a csendőr az ilyen felszólításnak köteles azonnal eleget tenni és azt később parancsnokának bejelenteni.

A letartóztatott minden egyes esetben haladéktalanul és közvetlenül a hatóságnak adandó át és ez szóbelileg vagy írásbelileg egyúttal bejelentendő.

75. §. Amennyiben a csendőrség valamely személynek reábizott letartóztatásánál előre nem látható akadályokba ütközik, ha pl. a letartóztatandó azt mondaná, hogy beteg, vagy hogy szállításra képtelen, vagy amennyiben valaminő más bajok támadnának, ez az őrsparancsnoknak, esetleg azon hatóságnak, amely a letartóztatást elrendelte, azonnal bejelentendő, ideiglenesen azonban intézkedés teendő, hogy ezen személy és környezete kellően őriztessék.

76. §. Ha a csendőrségnek meghagyatik, hogy foglyokat őrizzen, vagy rendes fogházakban, vagy más helyiségekben, ami azonban csak szükség esetén és rövid ideig történhet, ilyenkor a katonai őrségeknek ezen ügyben kiadott valamennyi előírásokat a leg gondosabban kell betartani. Nevezetesen senkinek sem szabad megengedni, hogy a foglyokhoz jöjjön, vagy azokkal az ajtón, ablakon át, vagy bármiképen másképp beszélgetést folytasson, amikor az illetékes bírósági tisztviselő jelen nincs; ugyancsak nem szabad megengedni, hogy jelekkel, mutogatással, szemekkel stb. valaminő összejátszás jöjjön létre.

Bármilyen különöst figyel meg a foglyot őrző csendőr, ha őt a fogoly valamire kérné, tőle valamit követelne, köteles azt, helyét el nem hagyván, lehetőleg azonnal a hatóságnak bejelenteni; azonban sohasem szabad a fogollyal beszélni bocsátkoznia.

77. §. A csendőrnek szigorúan tiltva van a gyanú indokainak megszerzése, vagy a gyanúsítottá váló rábizonyítás érdekében közrehatni arra, hogy a gyanúsított valaminő bűncselekményre vállalkozzék, azt folytassa, avagy befejezze, vagy, hogy titokban szervezett személyekkel valaminő beismerésre csábítsák, mely azután a bírósággal közöltetnék.

Ugyancsak nincs megengedve sem ígéret, sem fenyegetés, vagy kényszerítő eszközök alkalmazása, hogy a vádlott valaminek beismerésére, vagy valamí más határozott tény elmondására indíttassék.

Ha azonban a fogoly önszántából jelent meg a csendőrnél, hogy szabályszerű beismerést tegyen, vagy, hogy valamit bejelentsen, ami reá, vagy valaki másra vonatkoznék, köteles azt a csendőr az illetékes hatóságnak bejelenteni.

78. §. Ha a hatóság elrendeli a csendőrségnek, hogy foglyokat és elítélt gonosztevőket, avagy egyéb veszedelemes személyeket kísérsen, a hatóság ezen különösen veszedelemes személyeket megnevezi, nemkülönben megnevezi azokat is, akikkel szemben különös óvatosságra van szükség.

Kísérés. — A kísérő legénység száma, meghatározásának joga.

Az igazságügyminisztérium 1919 július 17-én kelt 15.407—19. számú rendelete, kiadott a belügyminisztérium 1919 június 18-án kelt 23.581. XIII/b. számú rendelete alapján.

Az összes bíróságoknak emlékeztetőbe idéztetik, hogy a bíróság, amennyiben a csendőrség feladatát tűzi ki foglyoknak és elítélt gonosztevőknek, avagy más általánosan veszedelemes személyek kísérését, az eddig érvényben levő rendelkezések értelmében köteles ugyan a csendőrségi utasítás 78. §-a szerint a csendőrség előtt megjelölni a különösen veszélyes személyeket vagy olyanokat, akiknél különös óvatosságra van szükség, azonban nem a bíróságok jogát képezi a csendőri szolgálat tárgyában kiadott utasítás 43. §-ának szövege szerint a kíséret technikai oldalának megállapítása, nevezetesen azon csendőrök számának meghatározása, akik a kíséretet végrehajtani kötelesek, hanem a kísérő erő meghatározása kizárólag az illetékes csendőrségparancsnokság hatáskörébe tartozik,

minthogy ezen parancsnokság felelős a kíséret biztos foganatosításáért és saját tapasztalatai szerint csakis a csendőrségparancsnok ítélheti meg legjobban, hogy az adott esetben mily erős kíséretre van szükség. Ezáltal azonban nem érintetik a bíróságok azon joga, hogy rendeljék el a csendőrségnek, minő szállítási eszközzel kell a kíséretet foganatosítani.

A csendőr a valahova kísérendő személyeket, amikor azokat átveszi, köteles testükön megmozdítani, vajjon nincs-e nálunk valaminő fegyver.

A nőket lehetőleg megbízható nők motozzák meg. Ha a fogolynak pénze, vagy egyéb értéktárgyai vannak, azokat a hatóság a kísérő csendőrnek elismervény ellenében átadja.

Végül az ilyen személyeket átvevő csendőrnek ügyelnie kell arra, vajjon kellően el vannak-e látva étellel és vajjon ruházatuk megfelel-e az évszak időjárásának és ha úgy találná, hogy ez nincs így, köteles erre a hatóság előljáróját, vagy helyettesét figyelmeztetni.

79. §. Ha a foglyot csupán egy csendőr kíséri, annál nagyobb óvatosságra és figyelemre van szükség. Ugyanez érvényes azon esetekben is, ha a foglyok száma a kíséret számával egyenlő vagy annál nagyobb.

A bilincselő láncok felrakása ellenszegülés és szökés elleni eszköz és csakis olyan letartóztatott és kísérésre szánt személyeknél foganatosítandó, akiknél azt a csendőr személyes biztonsága vagy a bírósághoz való szállítása megkövetelik.

Öregekre, betegekre, nyomorékokra, azután nőkre és kiskorúakra a bilincselő láncok csakis a legszükségesebb esetekben rakhatók fel.

Minden egyes visszaélést, amelyet a csendőr a bilincselő láncok felrakása alkalmával elkövet, a csendőr felelős.

(Hogy miképpen kell a láncokat felrakni, a jelen könyv kiegészítő részében van feltüntetve.)

80. §. Amíg a fogoly kíséretlik, senkinek sem szabad megengedni, hogy hozzá lépjen, vele beszélgessen vagy vele bármily módon megállapodhasson. Ha a fogolynak ütközben étellel vagy itallal való felfrissülésre van szüksége, ez csakis a csendőr jelenlétében történhet és ha lehetséges, külön helyiségben.

A csendőrnek nem szabad megengednie, hogy a foglyot ütközben valaki tettel, vagy szóval megsértse, őt kigúnyolja vagy ócsárolja.

81. §. Ha a fogoly ütközben megbetegednék, vagy valahol meg kellene állni, az első esetben orvosi segély szerzendő be, a második esetben pedig gondosan ápolandó és őrizendő, mindkettő pedig a községi bíró értesítése és segélyadása után történjék.

82. §. Nem a fogoly akaratától függ, vajjon gyalog akar-e vezetetni, vagy pedig kocsin vitetni; ezt a hatóság állapítja meg.

83. §. A foglyot kísérő csendőrnek ügyelnie kell a fogoly tárgyaira és nem szabad megengednie, hogy a fogoly vagyonából valamit, vagy ruhájának egy darabját, avagy bármily mást eladjon, elajándékozzon, eldobjon, vagy megsemmisítsen.

Ha a hatóság a fogolynak a rossz időjárás elleni védelem céljából valaminő köpenyt, takarót és hasonlót adott, a csendőröknek ügyelniük kell arra, hogy az ilyen tárgyak jó állapotban őriztessenek meg és a fogoly átadásakor kötelesek azokat szabályszerűen átadni; ha pedig a fogoly az állam határain túlra szállítatik, a csendőrök kötelesek ezen holmikat a határon a foglyoktól elvenni és visszatérésük után a hatóságnak elismervény ellenében átadni.

87. §. Ha a foglyot közvetlenül a bíróságnak vagy biztonsági hatóságnak kell átadni, mihelyt helybe érkezik, azonnal átadandó ezen bíróságnak, vagy hatóságnak, esetleg a fogháznak.

Az átadás olyképpen történik, mint amiképpen fentebb említettett. A foglyór, vagy börtönőr köteles a fogoly és holmijának átvételét elismerni.

88. §. A toloncok és fegyverek szállítása kíséretükkel együtt vonatokon kell, hogy történjék, lehetőleg a többi utasoktól elkülönített vasúti kocsikban.

Vonatokon és gőzhajókon a puskának csupán töltesre szabad előkészítve lennie és közvetlenül a kocsihoz való belépés előtt a szurony tokjába helyezendő. A kocsihoz való kilépéskor a szurony feltűzendő és egy tölteny a töltenyürbe helyezendő.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

A szerelmes gyujtogató.

Irta és nyomozta: **BIRÓ ZSIGMOND** tiszthelyettes
(Cséppusztá).

Jól ismert és helyes elv, hogy a csendőr a nyomozásnál ne támaszkodjék csupán a károsok vagy sértettek bementására. Mégis megeshetik néha, hogy a nyomozó járőr egyes bűncselekmények színhelyén nem tudja magának azt a bizonyos nyomravezető szálát megtalálni, melyen tovább haladva a tettest kézrekeríthetné vagy legalább annak kilétét megállapíthatná, ezt az elvet aztán nem épen rosszhiszeműségből figyelmen kívül hagyja s a káros bementása, befolyásolása alapján egyes rendkívül megbízható cselédet, jó barátot, jó szomszédot vagy vele közeli rokonságban levő egyént, — habár ki is kérdez, — de bizonyíték hiányában hamarabb ki enged a kezei közül, mint kellene. Viszont a káros által gyanúsított és megbízhatatlannak minősített, de máskülönben becsületes vagy legalább is a nyomozás alatt álló bűncselekmény elkövetésétől mentes egyént, a befolyások és ellene szőtt koholmányok hatása alatt — különösen ha még egy kis kézzelfogható indok is látszik fennforogni a bűncselekmény elkövetésére — sokkal nagyobb részletességgel és aprólékosabban kérdezi ki és a pótnyomozások megejtésénél sem ritkán próbál szerencsét az ilyen elázott emberekkel szemben.

Hogy a nyomozó járőrnek befolyásolása és a helyes következtetéstől való eltántorítása mennyire káros, sőt kockázatos az eredmény elérését, s hogy a gyanúsítottak egy-egy elvétett mozdulatából is mit láthat az éles szem, azt bizonyítja az alábbi gyujtogatási eset kinyomozása.

1925. évi április hó 7-én hajnali ¼5 órakor a Csorna község határában levő herceg Eszterházy Pál tulajdonát képező, Gláser A. és fiai nagybérlok által bérelt Pistakut majori ménesistálló kigyulladt és teljesen leégett. Az istállóban 31 darab 1—4 éves csikó is bennégett. A kár 500.000.000 koronára rugott.

Az eset tudomásul vétele után másodmagammal nyomtan a helyszínére siettem s mivel a tüzet már teljesen eloltották, azonnal a nyomozáshoz fogtam. A helyszíni szemle megejtéséből semmit megállapítani nem tudtam, mert ami égő anyag csak volt az istállóban, az mind a tűz martaléka lett, a környéket pedig — mint rendszeren — a szomszéd községek és majorok tűzoltósága összetaposta. Így csupán az ott lakó cselédség révén tudtam magam tájékoztatni a tűz keletkezési helyéről. A nyomozás kezdetén az első kikérdezett egyén az uradalom intézője volt, aki előadta, hogy az eset története előtt 5 nappal, tehát április 2-án Baranyai Mihály nevű csikóst apróbb lopások és a csikók gondozása körüli hanyagság miatt kocsis minőségben behelyezte Földsziget majorba, helyébe pedig



A salgótarjáni csendőriskola legénységének úszótréningje.

Burus István kocsist helyezte csikósnak Pistakut majorba. Baranyai a csikók mellett Pistakut majorban 2 éven át könnyű életet élt, azonkívül pedig a zabosláda kulcsa is kezében volt; 15—20 darab sertést nevelt évente a csikók abrakjából ellopott zabból s most, hogy a jó helyről kiesett, egész biztos, hogy az istállót ő gyujtotta fel bosszúból. A Baranyai Mihály helyébe hozott új csikóst is kikérdeztem, aki előadta, hogy ő bent aludt a szobában s csak akkor ébredt fel, mikor hajnalban ¼5 órakor Csillag András csikóslegény tüzet kiabált. Hogy az istálló mitől gyulladt ki, azt el sem tudja gondolni. Máskülönben ő is ugyanolyan nyilatkozatot tett, mint az intéző, hogy az istállót felgyujtani senki másnak nem volt oka, csak Baranyainak. Azt határozottan állította, hogy gondatlanság nem foroghat fenn, mert — amint helyesen meg is lett állapítva — a tűz a csikók istállójában ütött ki; itt pedig lámpát soha nem gyuitanak, sem az istállóban éjjel senki nem járhat, mert a csikók szabadon vannak. Ha pedig előző nap ejtett volna el valamelyik cseléd cigarettavéget, vagy égő gyufát, attól föltétlen még éjjel előtt meggyúlt volna a száraz szalma.

Csillag András csikóslegény, aki a leégett istállóban negyedmagával aludt és a tüzet legelsőnek vette észre, egész nyugodtan mondta el, hogy előző este 21 órakor mind a négyen egyszerre feküdtek le az istálló azon elkülönített részében, ahol az anyakancák és mének voltak bekötve. Az istállóból tudomása szerint senki egész éjjelen át nem járt kint. Úgy hajnali ¼4 órakor arra ébredt fel, hogy egy elszabadult ló az ágya mellett levő szénát eszi, mire fölkelt, lámpát gyujtott, a lovat megkötötte; azután kiment megnézni az időjárást, majd visszament az istállóba, a lámpát eloltotta és lefeküdt. Néhány szót még beszélt három társával, — kik a lámpagyujtásra szintén felébredtek — azután elaludt. Kimenté alatt semmit nem látott, sem nem hallott. Alig 15 percet aludt, az egyik legény hangosan azt kérdezte: „Micsoda világosság látszik az északi ablakon?” Mire valamennyien felébredtek, ő ruha nélkül kiszaladt az istálló elé s akkor látta, hogy az istálló egész teteje lángba borult. Bekiáltott a másik három legénynek, hogy meneküljenek, mert ég az istálló, ruházatát hirtelen ölébe szedte, a lakókat föllármázta, közben felöltözött s nekifogtak a még élő állatok mentésének. A tűz keletkezéséről semmit nem tud; ugyanígy mondta el másik három társa is az esetet.

A bementott és valóban fennforogni látszó gyanú-csok alapján alapos kikérdezés alá vettem Baranyai Mihály volt csikóst. Ez azonban kifogástalan alibit igazolt. De nemcsak őt, hanem a vele lakó és a családból kivált s vidéken letelepedett fiát és vejét is kikérdeztem, akik a tüzeset idején való hollétüket szintén pontosan igazolni tudták. Elővettem újból a csikósgazdát és legényeit, különösen Csillag Andrást, mert



A budapesti kegyeleti stafétafutásban kiválóan szerepelt
A) csapatunk csoportképe.

A MI VÉRTANUINK

Göllén József őrmester.

A kommun alatt Miskolc közelében a rudolftelepi különítményen teljesített szolgálatot. A bányatelep rendes viszonyok között is tűzfészek, el lehet képzelni, mi volt a kommun alatt. Ha még meggondoljuk, hogy északról az ellenséges cseh járőrök zaklatták a telepet, délről pedig — a másik ellenség — a kommunisták lesték a kellő alkalmat a megindítandó támadásra, nem nehéz a rudolftelepi különítmény legénységének helyzetébe belehelyezkedni.

A maroknyi különítmény — csöppnyi sziget az ellenség tengerében — az utolsó pillanatig lelkiismeretesen teljesítette szolgálatát, mindaddig, míg a lakosság és a csehek közt történt incidens folytán keletkezett harcok miatt a telepet elhagyni nem kényyszerült.

Ugyanis május hó 22-én egy négy főből álló cseh járőr jelent meg a telepen, azzal a parancsal, hogy a polgári egyének közül senkinek sem szabad katonasapkát viselnie. A lakosság ismeretlen okok miatt a cseh járőrt megtámadta s egyik tagját agyonlőtte. A cseh járőr erre — a halott visszahagyása mellett — elmenekült.

Rövid időre rá azonban nagyobb erővel támadták meg a községet, minek következtében a lakosság elmenekült, a különítmény pedig — a sokszoros erő elől — harcolva a Sajó folyó irányába visszavonult.

Itt azonban újabb meglepetés várt rájuk. A kommunisták — akik a Sajó vonalát tartották megszállva — ahelyett, hogy támogatásukra siettek volna, elfogták őket s mint „fahérgárdistákat” erős fedezet mellett küldték hátra Sajóbátonyba.

Göllén őrmester nem volt köztük. Ő, míg ezek az események lejajlottak, kiküldetésben volt Szuhakálló községben. Itt értesült a rudolftelepi csetepatéről s abban a reményben, hogy különítményét még ott találja, be akart vonulni Rudolftelepre.

Időközben a Rudolftelepről elmenekült bányászok Szuhakálló község közelében csoportokba verődve, az előző napi eseményeket tárgyalták. Balogh Sándor disznóhorváti lakos, munkástanácsi elnök kijelentette, hogy biztos tudomása szerint Göllén őrmester az oka annak, hogy nekik a telepről el kellett menekülniök, mert ő árulta el a munkásokat a cseheknek. Göllén az oka annak is, hogy Szuhakállón a lakosság nem akar szállást adni a rudolftelepi menekülteknek. Göllént tehát, bárhol is találják, agyon kell verni, mint a kutyát.

Mindezekből természetesen egy szó sem volt igaz. De a tömeg hitt, a tömegnek áldozat kellett és senki sem akadt, aki az akkortájt „szokásos” halálos ítélet ellen tiltakozott volna.

E pillanatban ért a csoporthoz a Rudolftelep irányába menetelő és mitsem sejtő Göllén őrmester.

Gyanútalanul fogott kezét egyik ismerőssel. Eközben Balogh Sándor egy Mannlicher-fegyverrel hátulról több ízben fejbe sújtotta, Göllén szó nélkül össze-rogyott. Az eszméletlenül fekvő őrmesterre aztán több ütést mért, úgy, hogy a puska is összetört, közben azt kiáltotta: „Meg kell döglened, mert áruló voltál!”

A holtak volt Göllén őrmestert otthagyták az országúton. A járőrelők szedték fel s látván, hogy még él, kórházba szállították. Ott halt meg anélkül, hogy egy pillanatra is eszméletre tért volna.

A rudolftelepi köztemetőbe temették el. Nyugvóhelyét egyszerű sírkő jelzi a következő felirattal: „1919. év május hó 23-án vértanuhalt halt Göllén József m. kir. csendőrorrmester emlékének a bajtársi kegyelet.”

*Csendőr volt, szörnyű bűn akkor azoknak... soha el nem muló büszkeség nekünk s a velünk együtt-
érzőknek — mindörökké...*

*Szerénytelen bátorság szemtelenséggé lesz; s
bátorság előnézés nélkül oktalan vakmerőséget szül.
Kölcsey.*

az istállóban aludt legények között ez volt az legidősebb és vezérszerepet játszott a többi között. De mindhiába, mindenki tudta magát igazolni. 70 órai nyomozás után eredmény nélkül vonultam be.

Pár napi pihenő és gondolkodás után elindultam a pótnyomozás megejtésére s mivel gyanum Csillag András csikóslegényre irányult, azt vettem ismételtén kikérdezés alá három társával együtt. Fáradságom ez alkalommal is meddő maradt, mert a legények hajszálnyi pontossággal egyformán beszéltek és mert a földbirtokos, annak intézője és segédtszjtje is az általam gyanusnak talált Csillag Andrást a legvégsőkig pártolták, dicsérték, életükkel és vagyonukkal is jót állottak volna érte, hogy az a tettes nem lehet. Atyja szintén az uradalom szolgálatában áll, már 15 év óta béresgazda Mátyássziget majorban, mindenben kifogástalan, szorgalmas és pontos ember, családját ugyanígy neveli; sem az apának, sem fiának nem volt érdeke az istállót meggyújtani. A tettes senki más, csak Baranyai Mihály volt csikós családjában lehet, mert — mondja az egyik ur — büntetésből egy könnyű foglalkozástól megválni, csikósgazdából kocsissá lenni és a lovak elsikkasztott abrakjából évente 15—20 darab sertés neveléstől elesni: éppen elegendő ok a bosszúállásra.

Mindezeket én is átgondoltam, de ki gyújthatta volna meg az istállót Baranyai családjából, mikor Baranyai és családja Földsziget-majorban a leégett istállótól 3 km. távolságra, egy fia és veje pedig Csornán 7 km. távolságra laknak és a tűz keletkezése éjszakáján való otthonlétüket igazolták. Hogy pedig óramű szerkezettel gyújtotta volna fel valamelyik az istállót, ehhez a szükséges értelmi képesség mindegyiknél hiányzott. Ez alkalommal is eredmény nélkül vonultam be szolgálatból; egyik pótnyomozás a másik után következett, míg végre 3 hónap múlva a befolyásolásnak nem engedve, saját véleményem alapján Csillag Andrást és társait újabb kikérdezés alá vettem. Majdnem egész napot töltöttem Csillag kikérdezésével, de vele semmire menni nem tudtam; hiába tártam elébe, hogy a tűz észrevétele előtt 20—30 perccel ő járt kint az istálló előtt, nekí észlelnie kellett valamit, mégsem akart tudni semmiről. A sok faggatást megunva, bevitettem Csillagot a leégett istálló falai közé arra a helyre, ahol az ő fekvőhelye volt és megparancsoltam neki, hogy azonnal, röviden, minden beszéd nélkül, gyakorlatilag mutassa be nekem pontosan a tűz keletkezése előtti órában történeteket. Mire Csillag a lámpagyújtást, a ló bekötését gyorsan és helyesen bemutatta, de amikor az istállóajtón kiment, izgatottságában nem arra a helyre ment, ahol állításai szerint az emlékezetes éjszakán megállott. Hanem a csikó-istálló azon része felé, hol a tűz keletkezett. Midőn így 10—12 lépést megtett, a tévedést észrevette és visszafordult. De én már akkor elébe léptem, megállítottam és határozottan szemébe mondtam, hogy ő gyújtotta fel az istállót. Mentegetőzni próbált, de hiába. Őrizet alá vettem, az intéző irodájába bekísértem, ahol a gyújtogatást töredelmesen beismerte.

Elmondta, hogy Baranyai Mihály volt csikósnak Margit nevű leányát szerette; míg azok Pistakut majorban laktak, a leánnyal kellemesen elszórakoztak, mióta azonban egymástól távol vannak, mindkettőjüknek unalmas volt az élet. A tüzeset előtt 3 nappal járt a leánynál Földsziget majorban, akkor a leány biztatta fel őt, hogy apja úthelyezéséért álljon bosszút, gyujtsa fel a csikóistállót, mert ő reá senki sem fog gyanakodni, mivel atyját régi, hűséges, megbízható embernek ismerik. Igérte a leány, hogy örökké szeretni fogja, ha ezt a kívánságát teljesíti. Meg is ígérte a leánynak, hogy alkalomadtán eleget tesz kívánságának s folyó évi április hó 7-én, mikor a ló elszabadult, alkalmasnak találta az időt az istálló felnyújtására. Kiment, az istálló előtti szalmaesomóból egy maroknyit a kezébe vett, az istálló keleti oldalához sietett, ott a maroknyi szalmát meggyújtotta, a nád-fedél alá tartotta s mikor az tüzet fogott, bement az istállóba, lefeküdt és alvást színlett. Amikor egyik alvó társa hangosan kérdezte, hogy mi világít az ablakon, úgy tett, mintha álmából verték volna fel.

Csillag András beismerése után Baranyai Margitot is elfogtam és mindketten a soproni kir. ügyészség fogházába kerültek.

CSENDŐR LEKSZIKON

101. **Kérdés.** *A cseléd a gazdája által rábizott nagyobb pénzösszeget elveszti. Gondatlanságát leplezni akarván, ú. n. önbetörést rendez s feljelentést is tesz, azt állítva, hogy a pénzt ismeretlen tettes ellopta tőle. Mily büncselekmény ez?*

Válasz. A cseléd ama magatartása, hogy a pénz elvesztésének körülményeit elhallgatva, saját lakásán oly változtatásokat tesz, amelyekkel betöréses lopás nyomait akarja feltüntetni s azt állítja, hogy a rábizott pénzt ily módon lopta el tőle ismeretlen tolvaj: fondorlat. Célja az volt, hogy gazdájának a kártalanításra irányuló jogcímét kijátszva, a pénz elvesztésének anyagi hátrányát a tulajdonosra hárítsa át. Ez a cél tehát jogtalan vagyoni haszonra irányult, amely elérte esetén a pénz tulajdonosának kárával járt volna. A cselekmény büntetőjogilag tehát a Bn. 50. §-ába ütköző csalás büntetvények kísérlete a Btk. 65. §-a szerint, tekintve azt, hogy a szóban forgó pénzösszeg meghalad 250.000 K-t. A hamis feljelentés miatt ebben az esetben külön büntetőjogi felelőssége a tettesnek nincsen, mert a feljelentés nem irányult meghatározott személy ellen, egyébként is ez csak ú. n. eszközcselekmény volt a súlyosabb csalás elkövetésére s így a bűnvádi felelősség szempontjából beleolvad a súlyosabbba.

102. **Kérdés.** *A szülők után maradt ingatlan a két testvér nevére kerül a telekkönyvben. Az egyik testvér kifizeti a másiknak az arra eső ingatlan értékét, aki a fizetés fejében lemond az ingatlanról testvére javára. Ennek ellenére rosszhiszeműleg megtagadja a telekkönyvi jog megszerzésére alkalmas okirat kiállítását. Az ily módon sérelmes helyzetbe került testvér erre szerződést hamisít s az alá aláírván testvére nevét, a maga nevére iratja az annak nevében álló ingatlant. Mi ennek az esetnek helyes minősítése?*

Válasz. Az eset tulajdonképpen önbíráskodás okirathamisítás alakjában. Annak megítélésével, hogy az ilyen okirathamisítás büntethető-e vagy sem, itt nem foglalkozunk, mert ez tulajdonképpen az ítélőbírárságra tartozik s különben is az esetnek más apróbb részleteit is ismernünk kellene. Annyi bizonyos, hogy a tettes itt kétféle okirathamisítást követett el. Az egyik a hamis szerződés, a másik pedig a hamis szerződés alapján létrejött bejegyzés a telekkönyvbe, mint közhitelű nyilvános könyvbe. Az egyik a Btk. 401. §-ába ütköző magánokirathamisítás, amely az értékre való tekintettel büntetett, a másik a Btk. 400. §-ába ütköző közokirathamisítás vétsége, tekintve azt, hogy a 400. §-nak büntette minősítő, a jogtalan vagyoni haszonra vonatkozó 2. bekezdést nem lehet alkalmazni. Véleményünk szerint az esetnek helyes minősítése egyedül a Btk. 401. §-ába ütköző magánokirathamisítás büntette, mert hiszen a tettes tartalmilag valótlán magánokiratot készített. Ezt arra használta fel, hogy a telekkönyvi hatóságnál benyújtva nyilvánkönyvi jogokat szerezzen, tehát a hamisítványnak a telekkönyvi hatósághoz való benyújtása állapítja meg a használatot (nem a Btk. 400. §-ába ütköző tényálladékot!) ami a Btk. 401. §-a megállapításához szükséges.

103. **Kérdés.** *A tettesek idegen erdőben visszavonásig használatban levő gyalogúton haladva, észrevesznek az erdőben egy elhullott szarvast. Magukkal viszik a szarvast s egymásközt felosztják. Mily büncselekmény ez?*

Válasz. A tetteseknek tudniok kellett, hogy az elhullott szarvas a föld-, a vadászterület tulajdonosáé. A cselekmény tehát lopás. Az a körülmény, hogy az elhullott szarvas a teljes feloslás veszélyének volt kitéve s a tulajdonost esetleg ugyanoly kár érte volna, ha a tettesek a szarvast otthagyják, mintha elviszik, a bűnvádi felelősség szempontjából lényegtelen, legfeljebb enyhítő körülmény lehet a büntetés kiszabásánál.

104. **Kérdés.** *A tettes halvaszületett gyermekét a kellő bejelentés elmulasztásával, titokban, a mezőn csekély földréteg alá elásta. A cselekményt csak később, akkor fedezik fel, amidőn a magzat már teljesen elrothadt s így azt sem lehet megállapítani teljes biz-*

tossággal, hogy az elásás idején valóban holt volt-e? Mily bűnvádi felelősségről lehet itt szó?

Válasz. A tettes cselekménye a Kbt. 123. §-ába ütköző, közegészség ellen való kihágás, mert a kérdésben leírt módon megszegte a holttest eltemetésére vonatkozó szabályokat. Ha a Btk. 284. §-ába ütköző gyermekölés büntette lenne megállapítható, ez a kihágás nem lehet külön megállapítás tárgya, mint az elkövetett súlyosabb büncselekménybe beolvadó eszközcselekmény.

105. **Kérdés.** *Sikkasztást vagy lopást követ-e el az a kocsis, aki a kocsin levő csomagokból egyes tárgyakat kivesz és eltulajdonít?*

Válasz. Abban az esetben, ha az eltulajdonított dolgot a birtokos átadja az eltulajdonítónak, sikkasztásról van szó. Ha a kocsis, mint szolgálatban levő egyén egyszersmindenkorra van megbízva a fuvarozással s egyes tárgyakat nem adnak neki át darab szerint, lopást kell megállapítani.

106. **Kérdés.** *A tettes idegen lovak farkaszőrét és sörényét levágja, magával viszi és elrejt. Más vagyonának rongálása vagy lopás-e ez?*

Válasz. A minősítés kérdésében a tettes szándéka a döntő mozzanat. Ha a tettes az állatokat meg akarta csonkítani, vagy tulajdonosát megkárosítani, akkor csupán a Btk. 418. §-ába ütköző vétség forog fenn. Ha ellenben szándéka a lószőr eltulajdonítására irányult s evégből vágta le a lovak farkát és sörényét, lopást kell megállapítani.

107. **Kérdés.** *Mi az önbíráskodás és mi annak a jelentősége a büntetőtörvények gyakorlati alkalmazásában?*

Válasz. Az önbíráskodás, mint azt a gyakorlat emberei nagyon jól tudják, népünk körében igen gyakori. A köznép nyers természetében s nem utolsó sorban szívós igazságérzetében leli ez magyarázatát. Leggyakoribb alakja az önbíráskodás eseteinek a követelés önkényes, fondorlatos vagy erőszakos behajtása a késedelmes adóstól, avagy a tolvajjal szemben történő erőszakos fellépés, önkényes motozás stb. A Csendőr Lexikon éppen a mai számában is közöl hasonló esetet, amelyben az önbíráskodás okirathamisítás alakjában jelenik meg; legtöbbször lopás, sikkasztás, rablás, csalás, zsarolás és személyes szabadság megsértése alakjában szokott megjelenni.

Az önbíráskodás gyakorlati megjelenésében tehát tisztelatlenség a hivatali hatalom kizárólagossága ellen s nem egyéb, mint jogtalan arrogálása e hatalom gyakorlásának.

Az ilyen magatartás a társadalmi közgazság, mint a társadalom egyik fenntartó intézménye ellen való merénylet.

Mint hogy törvényeink az önbíráskodást sem mint külön büncselekményt, sem mint a bűnvádi felelősség alól mentesítő okot nem ismerik, valahányszor valamely oly cselekménynek a Btk. szerint való minősítéséről van szó, amikor esetleg a cselekményben önbíráskodás nyilvánul meg, a minősítésnél ettől mindig el kell tekinteni s olyannak kell minősíteni, amelynek törvényszerű tényelemeit az önbíráskodás fogalmától függetlenül magában foglalja s kimeríti.

Az ily büncselekmények nyomozása folyamán mindenesetre figyelemmel kell lenni arra, hogy a gyanúsított védekezésében felhozott körülmények teljes világossággal álljanak a feljelentés keretében az ítélő bíróság rendelkezésére. Az esetek tárgyilagossága felderítésének nem egyszer lesz az az eredménye, hogy a gyanúsított eljárásában nem fog látni a bíróság törvénysértést, ha valaki azzal az állampolgári jogával élt, hogy tulajdona védelmében a jogtalan támadás ellen a pillanat kényszere alatt, önhatalmúlag cselekedett. Viszont az sem ritka eset, hogy az önbíráskodó sem tekinthető teljesen jóhiszeműnek, sőt egészen rosszhiszemű is lehet, amidőn a jogvédelem köpenyében egyéni bosszú kitöltése vagy jogtalan vagyoni előnyök megszerzése és biztosítása rejtőzik.

108. **Kérdés.** *Mit kell érteni a Btk. 284. §-ának „házasságon kívül született gyermek” kifejezésén?*

Válasz. A Btk. 284. §-a az anya által a házasságon kívül született gyermekek elkövetett szándékos emberölést tudvalevőleg enyhébben bünteti ama feltétel

SPORT

Sikeresen szerepeltek futóink a kegyeleti stafétában

Budapesten: 132 induló csapat közül a csendőrség A) csapata a 6., B) csapata a 38. helyre futott be. Az A) csapat megelőzte az összes fegyveres alakulatok csapatait. Mint a közrendészeti csoport első befutója egy évre megnyerte a *Belügyminiszter Úr Ó Nagyméltósága által alapított Örökös vándordíjat*, — ezüstserleget — mely megőrzésére a szegedi kerülethez került, miután ezen kerület futói voltak legnagyobb számban képviselve az A) csapatban. A csapat valamennyi tagja a Magyar Atlétikai Szövetség ezüstözött érmét kapta. A Ludovika Akadémia előtt emelt hősök szobránál — a célnál — megjelentek: *Augusztó kir. hercegnő, Száhlender Béla altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője, Molnár Dezső altábornagy és Stankovits Szilárd, a MASz elnökei, dr. Karafiáth Jenő, az Országos Testnevelési Tanács elnöke és sokan mások a társadalom előkelő köreiből. Minden csapat utolsó futója koszorút helyezett a hősök szobra elé. Első befutó a MAC sokszoros bajnoka, világhírű atlétája, *Somjai Elemér főhadnagy* volt. Az A) csapat tagjai a következők voltak: Dobos Miklós csend. (Debr. ker.), Fagyal József p. cs. (Debr. ker.), Mészáros János IV. csend. (Szeg. ker.), Füzessi Sándor p. cs. (Ecsi), Butor Aladár p. cs. (Szeg. ker.), Petkó Mihály csend. (Debr. ker.), Kalina László csend. (Bp. ker.), Márton Bálint csend. (Szeg. ker.), Balog János I. csend. (Pécsi ker.), Lukácsi Imre p. cs. (Debr. ker.), Mészáros János IV. csend. (Szeg. ker.) fhdgy. (Szeg. ker.), Rózsa Sándor szkv. (Ecsi), Nagy Árpád p. cs. (Bp. ker.), Máté Sándor p. cs. (Szfehv. ker.), Szállás András csend. (Szeg. ker.), Orbán József p. cs. (Szeg. ker.), Molnár József csend. (Szeg. ker.), Puljer Fülöp szds. (Szfehv. ker.), Baky László szds. (Bp. ker.).*

Debrecenben: a kerület csak B) csapatát indította, miután az A) csapatból az 5 legjobb futó ugyanakkor Budapesten szerepelt. A csapat 30 egyesület közül másodikként futott be, a honvéd- és közrendészeti csapatok között pedig első lett. A futás szép ünnepség keretében nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében folyt le. A csapatok utolsó futója a hősi halottak emlékművére koszorút helyezett. — Általános feltűnést keltett a csendőrkörület B) garnitúrájának kiváló szereplése, melyet az egyetemiek csapata, mint a környék legjobb egyesülete csak minimális különbséggel győzött le s általános volt a meggyőződés, hogy a kerület A) csapata a győzelmet is megszerezte volna. A csapat minden egyes tagja ezüstözött érmét kapott.

Sopronban: a soproni Bánya- és Erdőmérnöki Főiskolai Atlétikai és Futball Club folyó hó 6-án 4300 méteres távon kegyeleti staféta-versenyt rendezett 10-es csapatokkal. A soproni osztály tízes csapata is résztvevett s az induló 9 csapat közül harmadikként ért célhoz. Oklevéllel díjazták.

Sportverseny Csornán. A soproni csendőr osztályparancsnokság szeptember 26-án Csornán a „Rábaközi Sportegylet” és a csornai „Levente Egyesület” bevonásával osztálysportversenyt rendezett, mely az alábbi

mellett, hogy az ölés a szülés alatt vagy közvetlenül a szülés után történik. A törvényes házasságból eredő gyermek megölése a Btk. 279. §-a alá esvén minden feltevél nélkül, nagyfontosságú annak meghatározása, mi a házasságon kívül született gyermek?

A kérdés nem olyan egyszerű, mint aminőnek első pillanatra látszik, mert sokszor merült fel nézet emellett, hogy az idegen férfitől teherbe esett s a szülés előtt törvényes házasságot kötött nő megszületett gyermeke, vagy a hitese férjétől különélő s idegen férfitől teherbe esett nő gyermeke házasságon kívül született gyermeknek veendő a büntetőjog szempontjából.

A véglegesen kialakult bírói gyakorlat szerint az a házasságon kívül született gyermek, akinek születését törvényes házasság nem fedezi, vagyis a köznyelven „törvénytelen”-nek nevezett gyermek. Tudjuk ugyanis, hogy valamely törvényes házasság tartama alatt született gyermeket a jog szempontjából törvényesnek kell tekinteni, bármennyire nyilvánvaló legyen is az, hogy a gyermek apja nem a férj. Az ilyen gyermek törvénytelenítése csak külön bírói peres eljárás során történhetik meg, ha azt valamely érdekelt fél, elsősorban a férj, kéri.

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

Nyelvtanfolyamok. Az Országos Tiszti Kaszinó angol, francia, német és olasz (ez utóbbi haladók részére) nyelvtanfolyamaira az alábbiak szerint lehet beiratkozni: A kezdők október hó 20-ig, míg a haladók a tanév folyamán bármikor. A tanórák naponként: délután 3 és 8 óra közt. Tandíj: Tisztikaszinói tagoknak és azok családtagjainak (feleség és gyermek) havi 50.000 korona, hozzátartozók- és tagok által bevezetett vendégeknek havi 100.000 korona. Október hó 15-én közki-vánatra egy francia társalgó kör alakul. A kör összejöveteleit pénteken délután 5 és 8 óra közt tartja. Tandíj az egész évre: kaszinótagoknak és azok családtagjainak 100.000 korona; rokonok és vendégeknek 150.000 korona. Beiratkozás naponként délután 4 és 7 óra közt a nyelvtanfolyam igazgatóságának első emeleti irodahelyiségében, ahol bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Szombat esti családi táncösszejövetelek. Október hó 9-től kezdődőleg az Országos Tiszti Kaszinó vigalmi bizottsága a tisztikaszinói éttermekben (Irányi-utcai oldal) szombat esténként családi összejöveteleket rendez — *kizárólag kaszinótagok és azok családtagjai (feleség és gyermek)* — részére. *Kezdet:* este 8 órakor, vége: éjjel 1 órakor. *Bejárat:* kizárólag a Váci-utcai főkapun át. *Főrendező:* De Sgardelli Caesar (VIII., Baross-tér 20. I. Tel.: J. 11-83.). *Öltözék:* Egyenruha vagy sötét társasági öltöny. Hölgyek lehetőleg egyszerű délutáni ruhában. *Belépti díj* nincsen. A tagsági igazolvány felmutatása kötelező! Ruhatári díj 2000 korona. *Ásztafoglalás* a kaszinói éttermek bérletjénél, Zelky Jenőnél. *Bővebb felvilágosítást a főrendező nyújt!* Ezen összejöveteleken tánc november 6-tól kezdődőleg lesz. Fenti szórakozási alkalmon kívül minden pénteken délutáni uzsonna-zene ugyanott. *Kezdet:* délután 5 órakor.

Alapítva: 1874.

Telefon:

József 8-61 sz.

ZELINKA KARDGYÁR
BUDAPEST, IX. KER., ÜLLŐI-ÚT 55. SZÁM.
A MAGY. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA.

Kardnikkelezést és egyéb javításokat elvállalunk.

Órák

Gábor Lajos

Budapest, V., Lipót-körút 30.

Ékszerék

— Kérjen órák és ékszerékből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3-5 havi részletre vásárolhat. —

Készpénzfizetés mellett 10% engedmény.

eredménnyel végződött: **100 méteres síkfutás:** 1. Gyura András próbaesendőr, soproni esendőriskola, 12.1 mp., 2. Lónai László próbaesendőr, soproni esendőriskola. 3. Vida Márton esendőr, csornai szárny. — **Magasugrás 5-ös csapatverseny:** 1. soproni esendőriskola 138.2 cm. átlag. 2. csornai szárny 136.1 cm. átlag. — **Távolugrás 5-ös csapatverseny:** 1. csornai leventecapat 492 cm. átlag. 2. csornai szárny 491 cm. átlag. — **Súlydobás 5-ös csapatverseny:** 1. soproni esendőriskola 8.47 m., 2. csornai szárny 8 m. — **Súlydobás 5-ös csapatverseny.** Leventék részére 5 kg.-os súlygolyóval: 1. csornai leventék B) csapata 8.71 m. — **5×400 m.-es stafétafutás:** 1. soproni esendőriskola 4 p. 50.7 mp. 2. csornai szárny. — **4300 m.-es mezei futás:** 1. soproni esendőriskola. 2. csornai szárny. Ezenkívül a soproni esendőriskola 40 próbaesendőre igen tetszetős szabadgyakorlatokat s gulanutatóványokat végzett. — **Díjazás:** a 100 m.-es síkfutásnál elsőnek aranyérem, oklevél, másodiknak ezüst, harmadiknak és negyediknek bronzérem. Csapatverseny: 1. helyezette oklevél, s minden tagja ezüstérem. 2. helyezette bronzérem, ezenkívül a 4300 m.-es mezei futás egyénileg legjobbjának ezüstérem.

A verseny anyagi sikere: tiszta bevétel 12,230.000 korona, melyből a sportalap terhére a miskolci versenyek alkalmával felmerült, valamint a Csornán meghalt esendőrbajtársaink sírjának rendbehozatalához szükséges költségeket fedezik s az Országos Csendőr Otthon-nak 500.000—1.000.000 koronáig terjedő összeget juttatnak.

A verseny erkölcsileg is igen szép eredménnyel járt, amennyiben a sporttól eddig idegenkedő leventék körében nagy sportkedvet ébresztett. (Ennek eredménye a folyó hó 6-án megtartott kegyeleti stafétafutás is Sziltől Csornáig.) Csornán még soha nem látott nagyszámú közönség nézte végig a versenyt.

Férfi fehérnemű-akció.

A Ludovika-Akadémiában folyó évben felavatott tiszték felszerelésével kapcsolatban

Unterreiner Mihály

1. Attila-körút 2. sz. alatti (volt Honv. Miniszt. beszerz. központ.) „Textil”-üzemében tekintettel arra, hogy sikerült nagyobb mennyiségű anyagot biztosítani, a megindított fehérnemű-akció néhány hónapig meghosszabbított. A nehéz gazdasági és pénzügyi viszonyokat tekintve, az akciót kivételesen 3 havi részlet-törlesztésre tervezte, melyből az első részlet a szállításkor fizetendő. **Az anyag minősége a ruhatárban felülvizsgáltatott, s primának minősített.**

1. Nappali angol ing: Siffonból, puha, visszahajtott vagy keskeny kézzel, gallér nélkül, gyöngyház gombbal darabonként **84.000 K.**

2. Hálóing: Japán vagy galléros fazonban, szintartó szegéllyel díszítve, fenti anyagból darabonként **98.000 K.**

3. Rövid alsónadrág: Siffonból, szabályozható gombokkal vagy húzós köpperszalaggal darabonként **48.000 K.**

4. Hosszú alsónadrág: Köpperből darabonként **78.000 K.** (Zefir-íngék 2 gallérral **88.000 K-tól** kaphatók. Selyem-pouplin-, panama-, sportíngék, alsók szintén **mélték**re készítettek.) Orvosi és műtőkabátok szintén készülnek.

Méret megadása: Nappali ingnél: törzshossza, vállbőség, ujjhossza, kézzel-bőség, nyakbőség (kézzel v. nélkül).

Hálóingnél: törzshossza, vállbőség, ujjhossza, kézzel-bőség, nyakbőség (japán v. galléros).

Alsónadrágnál: külső hossza, belső hossza, övbőség, lábszárbőség (gombos v. húzós). Adatok régi fehérnemű mérete után adhatók.

Mintafehérnemű: Megtekinthető: 1. M. kir. honv. városparancsnokságnál. (Szinházi jegyiroda.) 2. Honvédelmi minisztériumban, földszint 12. szoba. 3. Attila-körúti textil-üzemben. (Testőrségi palota közelében.) Itt külön mérték is vétetik. A megrendelés-től számított 1—2 héten belül a kész fehérnemű leszállítatik. Ha vidékre **utánvét** mellett történik a szállítás, **postaköltség nem számítatik fel.**

Tisztek, altisztek s azok családjai, nemkülönben a «Nyukosz» és «Move» tagjai a fenti minimális kalkuláción kívül arcképes igazolványaik felmutatása mellett készpénzfizetés ellenében még **5% árengedményt élveznek.** **Ujannon beérkezett angol női és férfi egyenruha szövetek, vásznak, kesztyűk, harisnyák és divatcikk nagy választékban kaphatók.** Crepe de Chine 145—178.000 K-ás árban minden színben.)

A verseny befejeztétől az est beálltaig a csornai piactéren térzene volt, amit a győri m. kir. 4. honvéd gy. ezred zenekara szolgáltatott s utána tánc, melyről a közönség a reggeli órákban egy igen jó hangulatban át-szórakozott éjszaka kellemes emlékeivel távozott.

Hadsereg-lőverseny. Az október hó 2. és 3-án Örkeny-táborban megtartott hadsereg-lőverseny tiszti pisztolyversenyében Csűrös Gyula esendőrszázados a harmadik helyezést érte el. A bajnokságot Ducsay Jenő tüzér főhadnagy 548, a második helyezést Kovács József vámőr őrnagy (aki 3 éven át pisztolylövő bajnok volt) 512 egység számmal nyerte. Csűrös százados egység száma azonos Kovács őrnagyéval s ezt a szép eredményt csak hosszas, kitartó munkával érte el. Kívánatos volna, hogy a jövő évi hadsereg-lőversenyen a csendőrség köréből minél többen — és nem csak tisztek — részt vegyenek. De ahhoz, hogy eredményt érhesenek el, mielőbb meg kell kezdeniök a kitartó, céltudatos munkát. Értesülésünk szerint Csűrös százados azon fáradozik, hogy a jövő évi versenyre egy csendőralisztai csapatot állítson össze.

HIREK

Novák István tiszthelyettes kitüntetése. Kormányzó Úr Ő Főméltósága folyó évi augusztus hó 27-én Gödöllőn kelt magas elhatározásával **Novák István** tiszthelyettesnek a Rába-és Lapincs-folyók kiáradásakor Vasszentmihály község árvízterületén több ember életének a biztos vízbefulástól saját élete veszélyeztetésével történt megmentéséért a személyes bátorsággal véghezvitt tettek jualmazására alapított **ezüst érmet piros és fehér pólyás-szalagon adományozni méltóztatott.**

Írógépek, írógépkellékek

a legolcsóbb árban

Beér Sándornál

Budapest, VI., Andrássy-út 19. Telefon: 972—54

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok
Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek
Egyenruhák és egyenruházati cikkek

legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6.

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21—78.

Kérje

a legújabb árjegyzéket!

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség felügyelője Bujdosó Imre tiszthelyettesnek, mert az árviztől veszélyeztetett Okány község védelmében alárendelt csendőreivel a karhatalmi és segélyszolgálatot az árvíz ideje alatt — 1925 december 25-től 1926 január 3-ig — fáradságot nem ismerő, önfelelő kötelességtudással teljesítette, **Paraj Agoston** tiszthelyettesnek, mert 1925 december végén, amikor a Sebes-Körös elöntötte Komádi község határát, mint szakasparancsnok, fáradságot nem ismerő kitartással, ernyedetlen buzgalommal látta el 8 napon át csendőreivel a karhatalmi és segélyszolgálatot, **Molnár György** tiszthelyettesnek, mert 1925 december végén, amikor árvízveszély fenyegette Zadány községet, mint őrsparancsnok, alárendelt csendőreivel a karhatalmi és segélyszolgálatban fáradságot nem ismerő kitartással, ernyedetlen buzgalommal vett részt és példás magatartásával kiűnt, **Husi Lajos** tiszthelyettesnek, mert 1925 december végén, amikor az árvíz elöntötte Komádi község határát, mint őrsparancsnok, alárendeltjeivel a karhatalmi és segélyszolgálatot több napon át fáradságot nem ismerő kitartással, ernyedetlen buzgalommal és igen eredményesen végezte, **Schradi István** tiszthelyettesnek, mert 1925 december végén, amikor árvízveszély fenyegette Csökmő községet, mindenkor megjelent ott, ahol a veszély legnagyobb volt és céltudatos intézkedésekkel, valamint alárendeltjeivel teljesített fáradságot nem ismerő szolgálattal nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a községet nem öntötte el az árvíz, a szolgálat nevében elismerését fejezte ki, továbbá 1925. év telén a Tisza és Bodrog kiáradása alkalmával az árviztől sújtott vidékeken a karhatalmi és segélyszolgálatban fáradságot nem ismerő tevékenységgel résztvevő csendőregyéneket nyilvánosan megdicsérte.

Fegyverhasználat. **Bálint Agoston** és **Bokkon Lajos** püspökhatvani őrsbeli csendőrök október 1-én rendes szolgálat közben tettenérték **Braunka Pál** acai lakost, amint **Kollár**

Pál acai lakost zsebkésével le akarta szúrni. **Bálint** csendőr felszólította, hogy hagyjon fel a támadással. **Braunka** azonban **Bálint** csendőr felé szúrta. A szúrás **Bálint** csendőr zsebnyának felső bal zsebébe érte, sérülést azonban nem okozott, mert a pénztárcája felfogta a szúrás erejét. A járőr elfogta a támadót és a község házára akarta kísélni. **Sinkó János**, aki valószínűleg **Braunka** cinkostársa volt, rejtekhelyéről téglával kezdte dobálni a járőrt, **Bálint** csendőr — eredménytelenül — löfegyvert használt. Azután **Sinkót** is elfogta a járőr. Az őrsparancsnokság **Braunkát** és **Sinkót** átadta a pestvidéki kir. ügyészségnek. A kivizsgálás folyamatban van.

Elöléptek. **Ormesterré:** az I. számú csendőr kerületben: **Matsuga (Pák) Gyula, Dulai Lajos, Antal Péter, Veress Pál, Janka György;** a III. számú csendőr kerületben: **Mészáros István I., Ódor Kálmán, Sipőcz József, Birkás János, Melnyák József, Papp Kálmán, Péter Jenő, Győre István II.;** a IV. számú csendőr kerületben: **Major László, Bata József és Fülöp Márton** csendőrök.

Házasságot kötöttek. Az I. számú csendőr kerületben: **Sárik Antal** tiszthelyettes **Höflich Rózával** Budapesten; a IV. számú csendőr kerületben: **Lukács Imre** törzsőrmester **Csészke Mária**val Gántlicsahádon; **Benedek András** törzsőrmester **Pfeffer Lujzával** Csököllyön és **Dézi András** törzsőrmester **Csóka Irén**nel Kertán.

Kérelmek. **Kölcsonös áthelyezésüket óhajtják:** **Mikina Ferenc** és **Gábor Márton** felsőegredi őrsbeli (csurgói osztály) csendőrök, előbbi a szegedi kerület, utóbbi a gyulai osztály területére; **Schmidt Ferenc** somogyzentmiklósi őrsbeli (csurgói osztály) csendőr a székesfehérvári kerület területére; **Antoni István** zemplénagárdi őrsbeli (sátoraljaújhegyi osztály) csendőr az egri vagy miskolci osztály területére; **Lovász Sándor** lukai őrsbeli (sátoraljaújhegyi osztály) csendőr az egri osztály területére. Kérik kölcsonös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket közöljék velük.



**HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyár
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény.

Csendőrliszték és altiszték!

Aki arra törekszik, hogy ruházati szükségletét jó minőségű áruval és igen kedvező feltételek mellett fedezze, forduljon bizalommal

D^r LENGYEL ÁBRIS

nyug. MÁV titkár

**Ruházati Áruháza céghez
Budapest, V., Sas-utca 29. (Szabadság-tér sarok)**

A vitézi szék, a Máv. vonatkísérők ker. és hitelszöv., a magy. postaaltiszték orsz. egyesületének, a közs. tisztv. orsz. egyesületének szerz. szállítója.

Arcképes igazolvány alapján a legszolidabb szabott áron beszerezhetők: férfi és női szövet, kész, valamint rendelésre mérték után készülő férfi- és gyermekruha, felöltő, téli kabát, kötött- és szövöttárú, fehérenemű, ág- és asztalterítő, vászon, schiffon, kanavász, lepedő- és alsónadrág-anyag, selyemárú, elsőrendű varrott férfi-, női- és gyermekcipő stb.

Kívánságra esetleg **7 hónapra** terjedő hitel. ♦ ♦
Érdeklődésre készséggel felvilágosítás levélben vagy telefonon
(L. 902-49).

KERÉKPÁROK Világhírű eredeti francia gyártmány „DUNLOP” angol gummikkal, szabadonfutóval és teljes felszereléssel, leszállított árban **1,600.000 korona készpénz** Gummik és alkalrészek gyári árban

Schwartz Géza

kerékpár nagy raktára

Budapest, Német-u 45. József-u. sarok
(Vigyázat, saroküzet)

Sportérmek és plakettek, sportszobrok és dísz-tárgyak (serlegek, órák stb.) mint tisztelet- és vándordíjak, **jelvények, katonai rendjelek**

**MORZSÁNYI-nál,
Budapest, IV., Eskü-út 5. sz.**

(Klotild palota, Erzsébet hídnál)



Több mint 30 év óta a világot uraló eredeti angol

The Champion kerékpárokat

3 évi jótállással előnyös részlete, kerékpáralkatrészeket, lánc pedál, nyergeket nagyban gyári árban, külső gummik 88 erresbelső 30 esertől, Motobécane francia motorkerékpárokat 10¹/₂ mihidért szállítunk
LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motornagykereskedők
Magyarország és Ausztria legnagyobb és legrégebbi kerékpár raktára.
Nagy Árjegyzék 500 képpel ingyen. Budapest, VIII., József-körút 41.

KEMÉNYFA BÚTOROK

♦ elismert győri gyártmány jótállással ♦

**HEGEDŰS ÉS TÁRSA-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 10.**

Csendőrségnek és közalkalmazottaknak 12 havi részlete előleg nélkül.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jellegül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jellegből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest, I. ker., Vár, Országház-utca 30. szám.”

Bakony. 1. Akié a laktanyabeli nő lakás élvezeti joga, azé a gyümölcsösökert hozadékának megfelelő része is. Hogy az illető nyugállományú, az ezen nem változtat, mert ha az előjárók megengedték neki, hogy egy bizonyos határidőig a laktanyában lakják, akkor természetesen megilleti őt minden egyéb előny is, ami a lakással összefüggésben áll. A nőtlenség álláspontja nem mondható bajtársiasnak s amellett minden alapot nélkülöz, mert a nő lakáshoz tartozó kert-használatra semmiképpen sem lehetne jogos igényük. 2. Ehhez nincs joga.

Érdeklődő 1912. A volt 3. osztályú tiszthelyettesek mindaddig a tiszthelyettesek 2. csoportjába tartoznak, amíg őket a kerületi parancsnokság az I. csoportba elő nem lépteti, ez azonban csak akkor lehetséges, ha az I. csoportbeli tiszthelyettesek rendszeresített létszámában megfelelő üresedés van. 2. csoportbeli tiszthelyestest őrsparancsnoksággal végleg megbizni nem lehet. Az őrsparancsnokokkal egyenrangúknak azokat a tiszthelyetteseket kell tekinteni, akik 2. csoportbeli tiszthelyettes részére rendszeresített helyen vannak alkalmazva és a rangsorban utánuk következő legalább egy bajtársuk őrsparancsnoksággal már végleg megbízott. 2. Jelen-

leg a 2. csoportbeli tiszthelyettes fizetését csak az a tiszthelyettes kaphatja, aki 2. oszt. tiszthelyettes volt, vagy aki 2. csoportbeli tiszthelyettesé lépett elő, tárgyalások folynak azonban abban a tekintetben, hogy az egyes tiszthelyettesi fizetési fokozatokba való előlépés automatikusan történjék. 3. Arra, hogy a nőülési engedélyek százalékszerű korlátozása alól a 2. csoportbeli (volt 3. oszt.) tiszthelyettesek kivétessenek, nincsen kilátás, mert a nő egyének számának szaporítása nem áll a szolgálat érdekében. Ezt a kérdést különben éppen a közelmúltban szabályozta ugyanaz, a Csendőrségi Közlönyben közzétett miniszteri rendelet. Első levelének a borítékát nem küldhetjük vissza, mert eldobtuk. Leveléhez csatolt 2000 K bélyeget lapunk javára bevétellettük.

Rossz gazdálkodás. 1. Ha a valorizált, tehát a mai értékre átszámított összeget kérdezi, azt nem tudjuk megmondani, mert azt csak magánjogi perben bírói úton lehet megállapítani. Ha pedig a névértéknek kamatos-kamatozás útján való megnövekedése iránt érdeklődik, akkor írja meg a betevés pontos idejét és a kamatlábat is. 2-3. Nem köteles, mert ilyen rendelkezés nincs. Perelni kell, csak úgy lehet eredményt elérni, de jobb, ha kiegyezik. 4. Azt kizártnak tartjuk. Valószínű ugyan, hogy a törvényhozás rendezni fogja a kérdést, de hogy mikor és hogyan, azt ma még nem lehet tudni. 5. Vezényeltetési pótdíj fejében a nők a napidíj felét, nőtlenség a napidíj negyedét kapják. Egészen más az az illeték, amelyet az egyes tanfolyamokra vezényelt nők családi segély címen kapnak, s amely a napidíj negyed-részenek, vagyis a nőknek járó vezényeltetési pótdíj felének felel meg.

Balatonmelléki szp. A Hadimuzeum sorsjegy húzását október 30-ára jelezték. A nagyobb napilapok közlik az eredményt.

Szabolcs 1895. Ha kinevezett napidíjas volt és a katonasághoz vagy csendőrséghez való átlépésekor a megszakítás 30 napnál nem volt nagyobb, akkor beszámítható a nyugdíjába.

Füzesér. Legutóbbi számunkban hasonló jelige alatt küldött üzenetünk 2. pontjába sajtóhiba csúszott be. A csendőrszó helyes elválasztása: csend-őr.

óra-, ékszerjavítást vállalok.	Hat havi lefizetésre	óra-, ékszerjavítást vállalok.
	azonnal szállítok pontos, szolgálati zsebórákat, arany pecsétgyűrűt, ébresztőórákat, evőeszközöket stb. Választékot küldök rendelésnél.	
FISCHER TESTVÉREK		
órák és ékszerész		
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 10.		

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón **VI., Ó-utca**
Postások és rendőrség szállítója.

SIMON GYULA bőrönd- és bőr-
diszmu-készítő
Budapest, VIII., Baross-utca 1. sz.
Calvin-tér mellett. Csendőrségi tagoknak árengedmény.

Magyar kir. honvédelmi miniszterium és csendőrség
sportcikkék szállítója
Macher Rezső és Társa
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 45. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve!

● Csendőrtisztek és altisztek figyelmébe! ●

LANÁRIA POSZTÓGYÁR R.-T.
BUDAPEST
V. KER., FALK MIKSA-UTCA 20. SZ.

3 havi részletfizetésre szállít félfinom
zubbony-nadrág szövetet leszállított áron. —

FIGYELEM! A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. **FIGYELEM!**

Mindenfajta
CIPŐT + CSIZMÁT készpénzárón vásárolhat **hathavilefizetésre**

Nyomtatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79—79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79—79.

O. J. Tornyospálya. 1. Az államvasutaknál csak szolgál helyre lehetne pályázni. Altiszti álláshoz 4 középiskolai osztály szükséges. Ha valaki a csendőrség kötelékéből közvetlenül lép át az államvasutak szolgálatába, a csendőrségnél töltött időt nyugdíjába beszámítják. A kérvényt — 20.000 K. okmánybélyeggel ellátva — a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, Andrássy-út 75.) kell benyújtani. Nem köteles szolgálati uton benyújtani a kérvényt, de saját érdekében jobb, ha nem küldi közvetlenül. Az államvasutaknál napibéres munkási minőségben eltöltött ideje csak abban az esetben számítható be a nyugdíjába, ha annak idején a nyugdíjjáruelvékeket az államvasutak nyugbérpénztárába befizette. A kötelező szempontjából pedig semmiképpen sem számítható be az az idő, mert nem katonai szolgálatot végzett. Besorozták ugyan, de a bevonulás alól felmentést kapott s így egy napig sem volt katoná. Egyébként, hogy annak idején pályamunkási minőségében kényszerítették a szolgálat-tételre, illetőleg munkateljesítményre, nem ad alapot arra, hogy ez az idő nyugdíjába beszámíttassék, mert hiszen ennek ellenében, illetve ezen a címen felmentették a katonai szolgálatteljesítés alól, valamilyen formában tehát okvetlenül szolgálnia kellett volna az államot. Ezért ne is igen panaszkodjék, mert a háborúban mégis csak jobb dolga volt egy pályamunkásnak, mint a haretéri katonának. 2. A nemzeti hadseregben teljesített 3 hónapi katonai szolgálatának beszámításával kötelezője 1928 július 31-én jár le.

K. csendőr, Isaszeg. 1—5. Szolgálati uton tegyen jelentést a dologról s majd megkapja rá az értesítést, hogy lehet-e vagy sem. Ha már a katonai szolgálati idejének igazolására vonatkozó jelentését felterjesztette, akkor most nem kell kérnie annak beszámítását, mert ha az igazolás rendben van, hivatalból beszámítják. De úgy látszik, hogy éppen az igazolás körül lehet a hiba.

Karthago. Kr. e. 264—141. Lehetséges, mert a név különös hangzású és indokolt, hogy megváltoztatását kérje. Olvassa el lapunk folyó évi 1. számában K. J., B. jellegre küldött üzenetünket. Ha kiskorú, akkor a szülői beleegyező nyilatkozatra is szükség van.

Itt az ősz. A legénységi szobák fűtése céljából felvett fűtési átalányból természetesen a közgazdálkodás könyvében is tüzelhetnek. Az teljesen az Önök dolga, hogyan osztják be. Ha az átalányból beszerzett fát eltűzelik a konyhán, akkor a közgazdálkodás pénzen vásárolt fával fogjuk a szobákat fűteni. Egy zsebre megy a dolog.

Érdeklődő csendőr. Török Ferenc altábornagy hosszú és kiváló szolgálatai elismerésül kapta a murai és kőröstarcsai nemesi előnevet. 1900 december 8-án halt meg s a kerepesi-uti temetőben (23. parcella 1/a. 18. sz. sírban) a főváros által adományozott dízsír helyen temették el. 1873-ban nősült. Egy fia s egy leánya született, de hogy élnek-e azok és hol vannak, azt nem sikerült kikutatnunk.

V. M. Bodajk. Talán még ebben az évben megjelenik egy ilyen tárgyú tanulmány, amely ezt a kérdést kimondottan a csendőrség szempontjából tárgyalja. Ajánljuk, hogy ezt várja be, ha azonban erre nem akar várni, forduljon Kókai Lajos könyvkereskedéséhez (Budapest, IV., Kammermayer Károly-utca 3. sz.), ahol 27.500—35.000 K. áron kaphat ilyen könyvet, ami azonban magasabb színvonalon mozog s nem tartalmazza azokat az elemibb tudnivalókat, amelyekre Önnek eleinte szüksége lehet.

Sz. th., Salgótarján. 1. Folyó évi január hó 26-án törlesztésre kihúzták. Ha beküldi a nyereménykötvényt, 140 papirkoronát kap. Ennél természetesen a postaköltség is többé kerül. Várjon, idővel talán nagyobb lesz az értéke. Tovább játszik. A legközelebbi húzás folyó évi október hó 26-án lesz. Az eredményt a Budapesti Közlönyben közlik. 2. Kölcson nem lehet rá kapni, ehhez nagyon is csekély az értéke. 3. Így nem tudunk a nyomára akadni. Írja meg azt a pénzügyet vagy társadalmi egyesületet, amelyik kibocsátotta. 4. Ezt a fogalmat nem ismerjük. Írjon róla részletesebben. 5. Tárgyának róla, a jóindulat megvan az illetékes tényezőkben. Jövő év tavasza előtt azonban nincs rá kilátás.

Bodvapart. 999. 1. Nem köteles, nem vonhatják le. 2. Igen. Mindszent. Érvényben van.

KOVÁCS JÓZSEF
varrógép- és kerékpárkereskedő
BUDAPEST,
VI., Podmaniczky-u. 18.
Nyugati pályaudvar mellett

Ezidei varrógép- és jövő évi kerékpárrendelését f. hó 31-ig küldje be, mert 3%, illetve 100.000 K engedményt kap. Sürgősen kérjen ismertetést.

BUTOR RÉSZLETRE ::
KÉSZPÉNZÁRBAN
VIDÉKRE GONDOS CSOMAGOLÁS
RÁKÓCZI-ÚT 30. FÉLEMELET BLEIERNÉL

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

Budapest, VI., Andrássy-út 83—85 sz.

Telefon 980—22.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, **BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33**
(Klausál-utca sarok)

Mindenféle bútork és lakberendezési tárgyak őrítési válszertékben. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetéssel feltételek. Vidékre csomagolás.

Varrógépek, kerékpárok

legolcsóbban.

Előnyös fizetési feltételek. Vidékre ingyen szállítás és csomagolás.

VARRÓGÉP-KERÉKPÁR-ÁRUHÁZ

Budapest, VII., Király-utca 97. sz. (Rózsa-utcai oldal)

CSENDŐR-

tisztek, altisztek

és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzárón

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- törülközőket, abroszokat,
szöveteket, bélésárukat, kötött és szövött árut,
vásznat, sifont, zefireket, kötött gyermekgarnitúrát,
és egyéb vászonárukat, kesztyűt, harisnyát, kész
női s férfifehérneműeket kötött kabátokat, függ-
készen és rendelésre, göny és függönykelméket,
uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, min-
dennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszpanákát a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZAM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1926 novem-
ber hó 1-ével kezdődnek.

P. J. őrmester, Sátorajauhely. 1. Esetleg a rendelet megjelenését megelőzőleg előfordult esetre is lehet vonatkoztatni. Kérje ügyének a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) való felterjesztését. 2. Ugyanazt, mint egyéb szolgálatban történt megbetegedés esetében.

M. V. esendőr, Rácalmás. 1. Olvassa el lapunk folyó évi 5. számában „Ö. J. esendőr, Kondoros” jellegre küldött üzenetünket. Természetes, hogy kitüntetés. 2. A szárnyparancsnokok hatáskörébe tartozik ennek a kérdésnek a mindenkor helyi viszonyok és egyéb körülmények figyelembe vétele mellett való rendezése. 3. Nem lehet kapni, de nincs is rá szükség, mert rövidesen megszűnik a hatálya.

Vezényelt sora. A esendőr napidíja 3 aranykorona, vagyis 51.000 papírkorona. A vezényeltetési pótdíj általában nősök-nél a napidíj fele, a nőtleneknél a napidíj negyedrésze.

Fenyő. Kérje őrskihallgatáson, hogy ügye a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) felterjesztessék. Lehet, hogy megkapja.

Öreg szülő. A feleség szülei után családi pótlékot nem lehet folyósítani, ezt hiába is kérné.

Tapóca. Válasz mai számunk Csendőr Lekszikon rovatában.

Nagydobron. 1. Igen, mert a megkivánt altiszti tényleges szolgálata megvan. 2. Jelentse meg ügyét őrskihallgatáson és kérje annak felterjesztését a felügyelőséghez. A felterjesztésben azt kell kérni, hogy a levelében foglalt szolgálatteljesítés céljából vezényeljék a honvédséghez. Ott azután vizsgátnia kell s ha megfelel, átveszik. Rendfokozatát megtartja.

Csertapatak. 1. Azt ajánljuk, hogy várjon vele. 2. Az attól a testülettől függ, amelyikhez pályázik. Próbálja meg. 3. Az eljegyzésnek semmiféle hatósági jellege nincs. A pletykát úgy kell megelőzni, hogy megtartják az eljegyzést s azt nyilvánosságra hozzák.

M. P. Szajol. Szücs Dezső százados Balassagyarmaton a 6. kerékpáros zászlóaljnál teljesít szolgálatot.

K. Gy. esendőr, Pincehely. Tóthvárady Asbóth István tábornok (9-es honvéd huszár volt) a honvéd főparancsnokságnál, Budapesten teljesít szolgálatot, Tóthvárady Asbóth Ödön á. v. ezredes (4-es honvéd huszár volt) pedig Budapesten a Bristol szállóban lakik.

Kétegyháza. Nem találjuk. Egyebekben forduljon a hadtörténelmi levéltárhoz (Budapest, Vár, Bécsikapu-tér 4.).

Homrogd. 1. Ez rituális szokás, semmiféle törvény nem szabályozza s magánügy, hogy orvost hívnak-e vagy sem. 2. Vitéz Gály Ernő alezredes Miskolcon teljesít szolgálatot a vegyesdandár parancsnokságnál.

G. 13. Vén Zoltán aranykorsós vitéz értesülésünk szerint Nyiregyházán lakik. Kérdezze meg az ottani vitézi széktagtársától, vagy ha ott nem találja, akkor a debrecenitől.

Öreg sátor. Chavrák (Csavrák) László ny. alezredes lakóhelye Sajósenye, U. p. Sajóvámos (Borsod vármegye). Nem hinnők, hogy fantáziájából és ismeretei köréből csak ilyen lehetetlen jellegre futná.

V. J. őrmester, Rakamaz. Vásáry Géza (nem Lajos) ny. ezredes Székesfehérvárott lakik.

Steierlak. 1. Réthy Zsolt ny. tábornok Budapesten (IV., Irányi Dániel-utca 15. sz. II. em.) lakik. A többiek nem találjuk. 2. Olvassa el lapunk f. évi 15. számában „Atkozott Trianon” jellegre küldött üzenetünket. A nyugdíjába természetesen beszámít.

Bátor. Hellebronth Gusztáv ny. altábornagy Egerben lakik.

Gyimes. Szárnyparancsnokhelyettes Kisvárdán.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: 5-67, 5-68, 5-69.)

Felelős vezető: Tiringner Károly műszaki igazgató.

500 AEG-Mignon írógép

a csendőrség szolgálatában.

Utánrendelések naponta érkeznek

Írógépünk terjedésével a kézzel írott jelentések mindjobban kiszorulnak és ma-holnap egészen

eltűnnek.

Készséggel bocsájtunk rendelkezésére levélbeli felszólításra a csendőrség bármely tagjának

30 napi próbára

díjmentesen és minden kötelezettség nélkül egy **Mignon írógépet.**

AEG—UMV IRÓGÉPOSZTÁLYA

Budapest, VI., Andrássy-út 29. sz.

KÖZALKALMAZOTTAK ORSZÁGOS GAZDASÁGI SZÖVETKEZETE

Tüzelőszer-osztály.

Központi iroda:

Budapest, V., Gróf Tisza István-utca 18. Tel.: 90-73, 90-74, 90-75.

Szénteleg és fiatelep:

Budapest, V. kerület, Vág-utca 22. Telefon: Lipót 921—45.

	Készpénzfizetés mellett	6 óra q-ként korona
Elsőrendű porosz-szén, helyt csúzda ...	78.000	81.000
Ugyanez házhoz szállítva és pincébe lehordva ...	82.000	85.000
Elsőrendű száraz, aprított bükk tűzifa, helyt csúzda ...	52.000	54.000
Ugyanez házhoz szállítva és pincébe lehordva ...	56.000	58.000

Fenti árakba forgalmi adó beleszámítva.

Vámonkivüli területre, magaslati helyekre és a budai hegyvidékre a szokásos pótdíjat a fenti árak után külön számítjuk fel.

Ezen áraink csakis azon szállításokra érvényesek, amelyek folyó év október hó végéig teljesítettek.

Pontos és legjobb órák:

Doxa . . 350.000 K

Omega . 550.000 „

== 5 évi írásbeli jótállással ==

POLGÁR KÁLMÁN FIA műórás és ékszerész

Budapest, VII., Teréz-körút 5. I. em.

Arany- és ezüstórák, ékszer és ajándék tárgyak.

Részletfizetés bevezetve! * 30 éves cég